

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Finanční zajištění na stáří v České republice

Financial Security for Retirement in the Czech Republic

Bc. Šárka Pekárková

Plzeň 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Finanční zajištění na stáří v České republice“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 23. 4. 2023

v. r. *Šárka Pekárková*

Zásady pro vypracování práce

1. Definujte cíl a metodiku práce.
2. Zpracujte teoretická východiska k dané problematice důchodových systémů.
3. Analyzujte vybrané možnosti včetně inspirace ze zahraničí.
4. Vyhodnoťte zpracovanou analýzu.
5. Formulujte závěry a doporučení.

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat především vedoucí mé diplomové práce, paní Ing. Vendule Tesařové, Ph.D. za její čas, který mi věnovala a za cenné rady, které mi poskytla k vypracování této práce.

Obsah

Úvod	6
1 Penzijní systémy a jejich teoretické vymezení	8
1.1 Penzijní systémy podle provozování.....	8
1.2 Penzijní systémy podle druhu financování	9
1.3 Způsob určení důchodové dávky	11
1.4 Dobrovolné a povinné penzijní systémy	11
1.5 Penzijní systémy a daňové prostředí	11
2 Důchodový systém v České republice	13
2.1 I. Pilíř – základní důchodové pojištění.....	13
2.1.1 Pojistné.....	15
2.1.2 Výpočet výše důchodu.....	18
2.1.3 Předčasný důchod	19
2.2 III. Pilíř – doplňkové penzijní spoření	20
2.2.1 Transformovaný fond	20
2.2.2 Účastnické fondy	21
2.2.3 Státní příspěvek.....	21
2.2.4 Výplata dávek	24
3 Alternativy finančního zajištění se na stáří	27
3.1 Životní pojištění	27
3.1.1 Kapitálové životní pojištění	27
3.1.2 Investiční životní pojištění.....	28
3.1.3 Důchodové životní pojištění	29
3.2 Investování	29
3.2.1 Kolektivní investování.....	31

3.2.2	Akcie	33
3.2.3	ETF	34
3.2.4	Komodity	36
4	Demografická analýza České republiky	38
4.1	Věková struktura obyvatelstva	38
4.2	Plodnost.....	39
4.3	Starobní důchod	41
5	Komparace českého důchodového systému se zahraničím	44
5.1	Komparace vybraných aspektů	48
5.2	Návrhy a doporučení pro český důchodový systém.....	52
6	Možnosti zabezpečení se na stáří.....	55
6.1	Předpoklady pro modelové příklady	56
6.2	Modelový příklad 1	59
6.3	Modelový příklad 2	68
6.4	Zhodnocení modelových příkladů.....	74
6.5	Porovnání vybraných finančních produktů	77
6.6	Výběr vhodných produktů k zajištění se na stáří	80
	Závěr	83
	Seznam použitých zdrojů	86
	Seznam tabulek	94
	Seznam obrázků.....	96
	Seznam použitých zkratk	97
	Seznam příloh.....	98
	Přílohy	
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Odchod do důchodu je životní etapou, která jednoho dne čeká každého z nás. Dokonce i dle mnohých se jedná o nejkrásnější období celého života.

Jak Quinn (2020) ve své knize uvádí, odchod do důchodu je časem svobody, odpočinku a objevování. Po letech tvrdé práce, časného vstávání a pozdního příchodu domů je Váš čas jen Váš – a zasloužíte si ho. Přestože důchod zní jako dlouhodobá dovolená, být v důchodu není tak snadné, jak si možná myslíte. Odchod do důchodu vyžaduje pečlivou přípravu. Budete muset upravit své výdaje, starat se o své zdraví a rozumně plánovat svůj volný čas.

Problematika důchodů a penzijních systémů je v současné době hojně diskutovanou oblastí nejen na úrovni zemí, ale i pro samotné jedince. Samotný odchod do důchodu s sebou nese i určité obavy, na které by se člověk měl začít připravovat již od útlého věku. Největší obavou spojenou s odchodem do důchodu je nedostatek finančních prostředků. Proto je velmi důležitá včasná příprava, která v pozdějším stádiu života zajistí důstojné a spokojené dožití bez starostí. Pro tyto účely na finančním trhu existuje mnoho produktů, jejichž cílem je zajistit osoby na období penze.

Cílem práce bude představit čtenářům z teoretického hlediska český důchodový systém. Poté ho následně porovnat s vybraným penzijním systémem ze zahraničí, který poslouží jako zdroj inspirace. Pro účely této práce bude vybrán důchodový systém Rakouské republiky, který je nejpodobnější právě tomu českému. Zjištěné poznatky následně poslouží jako podněty pro tvorbu návrhů a doporučení, které povedou ke zlepšení důchodového systému v České republice. Dalším cílem práce bude zanalyzovat vybrané finanční produkty, jejichž cílem je finančně zajistit obyvatele České republiky na období penze. Na základě této analýzy poté vyvodit závěry a doporučení týkající se jednotlivých produktů.

Práce bude rozdělena na šest kapitol. V první kapitole bude provedena základní klasifikace penzijních systémů a jejich teoretické vymezení. Penzijní systémy budou rozděleny dle provozování, druhu financování, způsobu určení důchodové dávky, účasti na penzijním systému a daňového prostředí.

Druhá kapitola bude zaměřena na popis stávajícího důchodového systému v České republice, v rámci kterého budou definovány základní pilíře českého důchodového

systemu. Nejdříve bude popsán první pilíř důchodového systému, který představuje základní důchodové pojištění. Následně bude popsán třetí pilíř českého důchodového systému, který tvoří doplňkové penzijní spoření.

V kapitole třetí bude pozornost věnována popisu vybraných alternativ sloužících k finančnímu zajištění se na stáří. Pro účely této práce budou vybrány produkty z oblasti životního pojištění, které bude dále rozděleno na kapitálové životní pojištění, investiční životní pojištění a důchodové životní pojištění. Druhá část této kapitoly bude zaměřena na samotné investice, které poslouží jako teoretický podklad pro následnou praktickou část této práce. Z oblasti investic bude pozornost věnována zejména kolektivnímu investování, akciím, ETF fondům a komoditám. Jedná se o produkty, které by měly svým zhodnocením vytvořit dodatečné zdroje příjmů k dávkám plynoucím z prvního pilíře.

Další kapitola bude věnována analýze demografického složení České republiky, které má významný vliv na vývoj českého důchodového systému. Ve vztahu k důchodům zde budou zmíněny ukazatele věkové struktury obyvatelstva, plodnosti a starobního důchodu. Dále je upozorněno na problematiku neudržitelnosti českého důchodového systému v důsledku demografického a ekonomického vývoje.

V návaznosti na čtvrtou kapitolu zde bude kapitola pátá, která slouží ke komparaci českého důchodového systému se zahraničím. Pro toto srovnání bude vybrán důchodový systém Rakouské republiky, který je z historického hlediska nejbližší právě tomu českému. V rámci této kapitoly budou porovnány jednotlivé pilíře a vybrané aspekty těchto dvou zemí. Na základě zjištěných poznatků dojde k charakteristice návrhů a doporučení pro zlepšení stavu důchodového systému v České republice.

V rámci šesté a zároveň poslední kapitoly budou zpočátku stanoveny předpoklady sloužící k následným výpočtům v rámci dvou modelových příkladů. Modelové příklady se budou lišit stanoveným věkem a celkovou dobou spoření. Cílem těchto modelových příkladů bude názorná ukázka potencionálních výnosů, které dokáží vytvořit ony dodatečné příjmy ke státnímu starobnímu důchodu. V závěru dojde ke zhodnocení vlivu věku a celkové doby spoření na výnosnost vybraných alternativ a následné porovnání základních vlastností daných produktů vyplývající z teoretické a praktické rešerše.

Práce využívá prameny tuzemské a zahraniční odborné literatury, elektronických zdrojů a zákonů. Při zpracování modelových příkladů budou využita data a informace získaná od finančního poradce.

1 Penzijní systémy a jejich teoretické vymezení

Problematika důchodových systémů je v posledních letech hojně diskutovanou oblastí, nejen z pohledu odborného, ale i toho politického. Tato problematika se dotýká každého jedince, neboť zcela zásadním způsobem ovlivňuje životy každého z nás. Jedná se o systém, pomocí kterého má stát dané země financovat definované důchodové dávky sloužící k zabezpečení kvalitního stáří jedince. Dávky na důchod představují nejvýznamnější část tzv. mandatorních výdajů skoro ve všech státech.

„Jako každý jiný typ výdajových programů řeší i státem provozovaný penzijní systém odvěké otázky týkající se míry úlohy státu a soukromého sektoru v ekonomice, míru svobody občanů v rozhodování o své budoucnosti či způsobu financování těchto programů, zkrátka a dobře jde o ekonomickou podstatu vidění světa. Penzijní systém by se také měl vyhodnocovat s ohledem na širší ekonomické, sociální a historické aspekty dané země.“ (Bezděk, 2000, s. 9).

První kapitola bude zaměřena na základní teoretická vymezení penzijních systémů. V současné době existuje mnoho typologií důchodových systémů, dle kterých je možné je klasifikovat. Pro potřeby této práce bude pozornost zaměřena především na rozdělení dle: **provozování důchodového systému, způsobu financování důchodových systémů, způsobu určení důchodové dávky, dobrovolné a povinné penzijní systémy a penzijní systémy a daňové prostředí.**

1.1 Penzijní systémy podle provozování

Prvním kritériem, kterým lze důchodové systémy členit je dle provozování důchodového systému, podle něhož je možné systémy rozdělit na **veřejný** a **soukromý sektor**. V současné chvíli lze říci, že prakticky ve všech vyspělých zemích je provozování důchodového systému rozděleno právě mezi veřejný a soukromý sektor. Jednotlivé země se poté liší zejména v jejich vzájemném zastoupením (Bezděk, 2000).

Důchodové systémy provozované veřejným sektorem

V případě důchodového systému, který je provozovaný veřejným sektorem bývá nejčastějším provozovatelem samotný stát. Tento systém je charakteristický tím, že právě stát je zodpovědný za výběr příspěvků a rovněž i za jejich následnou výplatu. Dle

Bezděka (2000) je v rámci veřejně provozovaného sektoru možné najít dva druhy státních penzí, jedná se o:

- **paušální (flat-rate) penze**, které jsou charakteristické tím, že všichni důchodci mají nárok na stejně vysokou dávku, a to bez ohledu na výši jejich výdělků v době, kdy byli ekonomicky aktivní,
- **penze spjaté s výdělkem (earnings-related)** jsou vypočtené dle výdělků, čímž diferencují výši dávky v závislosti na výši mzdy v době, kdy dnešní důchodci byli ekonomicky aktivní.

Důchodové systémy provozované soukromým sektorem

Druhou možností provozování důchodového systému je prostřednictvím soukromého sektoru. V tomto případě náleží odpovědnost za výběr a výplatu dávek právě straně soukromého sektoru. I v tomto případě se podle Bezděka (2000) lze setkat s dvěma možnými způsoby, a to:

- **penzijní plány organizované zaměstnavateli (employer's mandate)**, které jsou státem nařízené a vyžadují, aby menší podnikatelé poskytovali svým zaměstnancům penzijní výhody.
- **delegování mandátu až na úroveň občanů**, což v praxi znamená zavedení individuálních penzijních účtů, které spravuje penzijní fond a na kterých si občané mohou spořit na stáří po celou dobu, po kterou jsou ekonomicky aktivní.

1.2 Penzijní systémy podle druhu financování

Způsoby financování důchodových systémů lze v praxi rozdělit na pět základních způsobů: **průběžně financovaný systém, průběžně financovaný systém s nárazníkovým fondem, plně fondový systém, částečně fondový systém a systém notional funding.**

Průběžně financovaný systém

Průběžně financovaný systém (dále jen „PAYG“) je typický tím, že ekonomicky aktivní jedinci průběžně přispívají do penzijního systému. Příspěvky jdoucí od těchto jedinců jsou ihned redistribuovány dle jednotlivých nároků penzistů v podobě důchodu a dávek. Tento druh systému je založen čistě na mezigenerační solidaritě (Kaše, 2021). V závěru se jedná pouze o jakési přerozdělení bez tvorby fondu. Jedná se o systém, který je

v současné době využíván právě v České republice (Způsoby financování penzijního systému, n.d.).

Průběžně financovaný systém s nárazníkovým fondem

PAYG s nárazníkovým fondem (tzv. buffer fund) se v zásadě nijak neliší od klasického PAYG systému. Princip tohoto systému spočívá v tom, že se vzniklé finanční přebytky modelu PAYG zhodnocují investováním na kapitálovém trhu, díky čemuž přinášejí do systému dodatečný úrokový výnos, čímž vzniká právě nárazníkový fond. Úrokové výnosy vzniklé v tomto modelu se poté využívají jako podpůrné prostředky penzijního systému (Bezděk, 2000).

Plně fondový systém

Plně fondový systém (fully funded) nespolehlá na mezigenerační solidaritu a je naopak plně kapitálový. Výše důchodu je závislá pouze na příspěvcích, které si občan naspořil spolu s dlouhodobou mírou výnosu z aktiv penzijního fondu. Příspěvky jsou akumulovány prostřednictvím individuálních penzijních účtů či v penzijních podílových fondech, kde se zhodnocují skrz kapitálový trh (Kaše, 2021). S tímto typem systému se lze sekat např. ve Švédsku či Kanadě (Peníze.cz, 2011).

Částečně fondový systém

Částečně fondový systém představuje kombinaci PAYG a plně fondového modelu. V praxi je tento systém složen dvěma pilíři, první s PAYG financováním a druhý plně fondovým systémem (Bezděk, 2000).

Systém notional funding

Systém notional funding (dále jen „NDC“) je poměrně novou metodou způsobu financování důchodových systémů. Snahou tohoto systému je zkombinovat výhody PAYG a plně fondového systému. Z pohledu skutečného toku finančních prostředků zůstává systém NDC systémem PAYG financováním, naopak z hlediska výše důchodu se snaží napodobit plně fondový přístup. V rámci tohoto systému má každý účastník svůj individuální účet, na který se připisují jím odvedené příspěvky a jejich zhodnocování v čase (Bezděk, 2000).

1.3 Způsob určení důchodové dávky

Dalším způsobem, kterým lze třídit důchodové systémy je dle způsobu určení důchodové dávky. Určení důchodové dávky se dělí na: **dávkově definované systémy a příspěvkově definované systémy.**

Dávkově definovaný systém

Dávkově definovaný (defined benefit) systém garantuje předem stanovenou výši důchodových dávek, ve většině případů v závislosti na kombinaci faktorů jako je počet let, po které jedinec odváděl příspěvky do systému, výši příjmů za určité období a výši aktuálního parametru, který bývá stanoven zákonem. Tento systém umožňuje, aby si každý občan mohl poměrně přesně stanovit výši své penze mnoho let před vlastním odchodem do důchodu.

Příspěvkově definovaný systém

Příspěvkově definovaný systém je charakteristický tím, že neposkytuje svým účastníkům takovou míru jistoty ohledně výše jejich budoucích penzí. Účastníci tohoto systému platí stanovenou příspěvkovou sazbu, kdežto výše jejich budoucích penzí závisí mimo jiné i na míře výnosu z investování těchto úspor na kapitálovém trhu. Tento druh systému je z hlediska financování založen pouze na plně fondovém systému či na systému notional funding.

1.4 Dobrovolné a povinné penzijní systémy

Jak je obecně známo, účast v penzijním systému může být jak dobrovolná, tak povinná. Toto kritérium je individuální dle jednotlivých zemí. Ve většině případů je povinná účast ve vyspělých zemích, kdežto soukromé penzijní systémy bývají z hlediska účasti dobrovolné. V rozvíjejících zemích či ekonomikách tranzitivních je zastoupení povinných soukromých penzijních systémů vyšší (Bezděk, 2000).

1.5 Penzijní systémy a daňové prostředí

Z pohledu mezinárodního hlediska jsou daňové systémy poměrně variabilní. Tato variabilita vzniká v důsledku rozdílné daňové legislativy. Ve spojitosti daňového režimu spolu s penzijním systémem Bezděk (2000) vymezuje dva základní přístupy:

- **EET systém**, který je využíván pro zdanění důchodových systémů v zemích, kde jsou odváděné příspěvky i případné investiční výnosy důchodových úspor osvobozeny od zdanění. Příspěvky, které jsou odváděny v EET systému jsou daňově odečitatelnou položkou. V okamžiku připsání investičních výnosů na účet se výnosy nedaní. Dani z příjmů podléhá až celá vyplacená penze.
- **TEE systém** je druhou variantou, ve kterém příspěvky nejsou daňově odečitatelné, což znamená, že jsou placeny ze mzdy po zdanění. Co se týče investičních výnosů a souhrnné vyplacené penze, tak ty již dále nejsou zdaňovány, tzn. jsou vyplaceny v čisté výši.

2 Důchodový systém v České republice

V této kapitole bude popsán současný důchodový systém v České republice. Stejně jako v mnoha zemích, tak i v případě České republiky byl do 1. ledna 2016 důchodový systém tvořen nejpoužívanější typologií, a to „třípilířovou“ klasifikací Světové banky (World Bank, 1994). V důsledku důchodové reformy v období od 1. ledna 2013 do 1. ledna 2016 existoval dnes již zrušený druhý důchodový pilíř. Od té doby je tvořen pouze dvěma pilíři, jedná se o kombinaci veřejného a kapitalizovaného sektoru. První pilíř představuje **základní důchodové pojištění**, které je povinné a jeho správcem je stát. Třetí pilíř tvoří dobrovolné **doplňkové penzijní spoření se státním příspěvkem**, jež nahradilo předchozí penzijní připojištění. Jednotlivé pilíře jsou v následujících podkapitolách blíže specifikovány.

2.1 I. Pilíř – základní důchodové pojištění

Základní důchodové pojištění je hlavním pilířem důchodového systému České republiky, jehož zprostředkovatelem je **stát**. Jedná se o **univerzální** a **povinnou** složku, která zabezpečuje všechny ekonomicky aktivní osoby na území České republiky. V tomto případě není možné, aby se občan odloučil z tohoto systému, a to ani v případě, že by měl dostatek svých finančních prostředků na zajištění se na stáří (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020).

„Důchodové pojištění zajišťuje občany pro případ stáří, invalidity nebo při ztrátě živitele.“ (Český statistický úřad [ČSÚ], 2022a).

Z pohledu druhu financování a určení důchodové dávky se jedná o systém, který je **dávkově definovaný (DB)** a **průběžně financovaný (PAYG)**. Rytířová (2013) ve své knize uvádí, že je důležité uvědomit si hlavní principy důchodového pojištění, které jsou následující:

- **princip ekvivalence** udává výši částky, která je vyplácena v důchodu a do určité míry se odvíjí od příjmů důchodce, ze kterých odvedl pojistné v době, kdy byl ekonomicky aktivní.
- **sociální solidarita** stanovuje výši částky důchodu u osob, které mají vyšší příjmy. Pak je částka nižší, než by odpovídalo pojistnému plnění odvedenému během aktivní kariéry.

- **dávkově definovaný systém** je způsob výpočtu dávkově definovaného systému dle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Výše dávky se vypočte za pomoci dvou složek, a to základní a procentní výměry. Základní výměra je pro všechny účastníky stejná, oproti tomu se procentní výměra odvíjí od výše dosažených příjmů a doby trvání důchodového pojištění.
- **průběžné financování** je charakteristické tím, že výplata veškerých penzí je financována prostředky, které do systému plynou v daném okamžiku od ekonomicky aktivních subjektů.
- **povinná účast** platí pro všechny ekonomicky aktivní osoby, které mají povinnost účastnit se důchodového pojištění při splnění stanovených podmínek a nemohou si zvolit neúčast. Je však také možná dobrovolná účast dalších osob.
- **náhrada příjmů** v případě stáří, invalidity či úmrtí živitele důchody nahrazují příjem.

Důchody ze základního důchodového pojištění v současné době pobírá více než 99 % obyvatel České republiky, kteří dosáhli vyššího věku, než je současná věková hranice pro nárok na starobní důchod. Nicméně v rámci základního důchodového pojištění kromě starobního důchodu existují další tři druhy dávek, a to: **invalidní** (pro invaliditu prvního, druhého a třetího stupně), **vdovský** a **vdovecký** a **sirotčí** (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020). Pro účely této práce bude pozornost zaměřena především na důchod starobní.

Podmínky účasti zaměstnanců a ostatních skupin vykonávající pracovní či podobnou činnost na důchodovém pojištění upravuje zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Rytířová (2013) uvádí, že pro splnění podmínek je možné rozlišit tři základní skupiny účastníků:

- zaměstnanci a osoby vykonávající pracovní nebo obdobnou činnost, kteří se povinně účastní důchodového pojištění,
- osoby samostatně výdělečně činné, které se účastní povinně při splnění podmínek či se účastní dobrovolně na základě přihlášky,
- osoby dobrovolně účastné na důchodovém pojištění.

Dle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění je účast na důchodovém pojištění členěna na dvě kategorie osob, které jsou účasti **povinni** či se mohou účastnit **dobrovolně**.

- **Povinná účast** důchodového pojištění nastává při splnění stanovených podmínek. Povinni účastnit se na důchodovém pojištění jsou mimo jiné zaměstnanci v pracovním poměru, členové družstva, osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“), zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti a zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce, dobrovolní pracovníci pečovatelské služby, prokuristé a jiné.
- **Dobrovolnou účast** na důchodovém pojištění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění stanovuje rovněž i pro osoby starší 18 let, jež podaly přihlášku k účasti na pojištění, v případě, že se účast na pojištění týká doby jejich například: soustavné přípravy na budoucí povolání studiem střední, vyšší odborné školy či vysoké školy v České republice, výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy uzavřené s vysílající organizací dle zvláštního právního předpisu, činnosti v České republice ve prospěch zahraničního zaměstnavatele.

Při posuzování účasti na důchodovém pojištění je nezbytné zohlednit kromě českých právních předpisů mimo jiné i mezinárodní pravidla, resp. koordinační nařízení EU a mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení (Rytířová, 2013).

2.1.1 Pojistné

Pojistné upravuje zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Udává za stanovených podmínek povinnost zaměstnavatelům, zaměstnancům a OSVČ povinně platit pojistné. Sociální zabezpečení se poté dělí mezi **nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.**

Mimo jiné zákon udává vyměřovací základ sloužící pro výpočet pojistného a liší se dle skupin poplatníků. Vyměřovacím základem pro zaměstnance je úhrn příjmů snížených o zákonem stanovené položky. Zaměstnavatel odvádí sumu částek vyměřovacích základů svých zaměstnanců účastných nemocenského pojištění. V případě samostatně výdělečných osob vyměřovací základ činí částku nejméně 50 % daňového základu (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2023).

Rozhodným obdobím pro stanovení vyměřovacího základu je nejčastěji kalendářní měsíc, za který se pojistné platí. U osob samostatně výdělečně činných je rozhodným obdobím

sloužící ke zjištění vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti kalendářní rok (Česká správa sociálního zabezpečení, 2023a).

Sazby pojistného jsou uvedeny v §7 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální politiku a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Výši jednotlivých sazeb pojistného znázorňuje tabulka 1 níže.

Tabulka 1: Sazby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

	Zaměstnavatel	Zaměstnanec	OSVČ
Zdravotní pojištění	9 %	4,5 %	13,5 %
Sociální zabezpečení celkem	24,8 %	6,5 %	31,5 %
• Nemocenské pojištění	2,1 %	-	2,3 %
• Důchodové pojištění	21,5 %	6,5 %	28 %
• Státní politika zaměstnanosti	1,2 %	-	1,2 %
Celkem	33,8 %	11 %	45 %

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2023

Na první pohled se může zdát, že OSVČ odvádí oproti zaměstnanci vyšší sazby. Avšak výpočet odvodů je v tomto případě složitější. Zaměstnanec všechny výše zmíněné daně odvádí ze své hrubé mzdy, kdežto OSVČ je odvádí ze svého zisku. Konkrétněji daň z příjmů z celého zisku, zdravotní a sociální daň poté z poloviny zisku. OSVČ ke svým příjmům může uplatnit reálné výdaje či výdajový paušál dle druhu živnosti, popř. paušální daň. Poté z rozdílu, který případně poníží o nezdanitelné části daně, vypočte 15 % daň z příjmů. Zároveň z výsledku odečte základní slevu na poplatníka, eventuálně další slevy či zvýhodnění. Zdravotní a sociální pojištění se poté vypočte jako 50 % z vyměřovacího základu, tzn. 50 % rozdílu mezi příjmy a výdaji. V případě zdravotního a sociálního pojištění jsou OSVČ povinni platit minimální pojistné, které musí odvádět bez ohledu na výši zisku. Minimální vyměřovací základ se u sociálního pojištění počítá jako 25 % průměrné mzdy a u zdravotního pojištění 50 % průměrné mzdy, což pro rok 2023 znamená u zdravotního pojištění minimální zálohu 2 722 Kč, u sociálního pojištění

2 994 Kč pro OSVČ hlavní. K nemocenskému pojištění se OSVČ hlásí dobrovolně (Morávek, 2023).

Nárok na starobní důchod vzniká splněním dvou podmínek, které jsou zákonem stanoveny. Jedná se o **dosažení důchodového věku** spolu s **potřebnou dobou pojištění** (Česká správa sociálního zabezpečení, 2023a).

První podmínkou je splnění stanoveného důchodového věku, jehož hranice neustále roste. Důchodový věk u pojištěnců narozených před rokem 1936 je odlišný v případě mužů, kdy činí 60 let. V případě žen se odvíjí dle počtu dětí, které vychovaly, rozmezí je v tomto případě uvedeno od 53 do 57 let. U pojištěnců narozených v období let 1936 až 1971 je možné sledovat v průběhu celého vývoje postupný růst důchodového věku jak u mužů, tak u žen opět v závislosti na počtu vychovaných dětí (podrobný přehled je zobrazen v příloze A). S platností od 1.1. 2018 je odchod do penze u osob narozených po roce 1971 stanoven na 65 let, a to bez rozdílu pohlaví (Česká správa sociálního zabezpečení, 2023a).

Druhou podmínkou nároku na starobní důchod je dosažení potřebné doby pojištění. Jak je z tabulky 2 zřejmé, tak se potřebná doba pojištění každým rokem zvyšuje, a to v závislosti na důchodovém věku pojištěnce. Pro zjištění potřebné doby pojištění je důležitým parametrem zejména rok dosažení důchodového věku (Česká správa sociálního zabezpečení, 2023a).

Tabulka 2: Potřebná doba pojištění v letech

Dosažení důchodového věku	Potřebná doba pojištění
před rokem 2010	25 let
v roce 2010	26 let
v roce 2011	27 let
v roce 2012	28 let
v roce 2013	29 let
v roce 2014	30 let
v roce 2015	31 let
v roce 2016	32 let
v roce 2017	33 let
v roce 2018	34 let
po roce 2018	35 let

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, 2023a

2.1.2 Výpočet výše důchodu

Výpočet výše důchodu je složen ze dvou složek, jedná se o **základní výměru** (pevná složka) a **procentní výměru**. Základní výměra je totožná pro všechny účastníky, kteří mají nárok na důchod, bez ohledu na dobu jejich pojištění či jejich příjmy. Její konkrétní výše je stanovena vyhláškou Ministerstva práce a sociálních věd a v roce 2023 činí 4 040 Kč (Česká správa sociálního zabezpečení, 2023a).

Oproti tomu se procentní výměra určuje pro každého důchodce individuálně a tvoří zpravidla větší část důchodu. Dle České správy sociálního zabezpečení (2023) je minimální výše procentní výměry stanovena dle zákona o důchodovém pojištění na 770 Kč. Procentní výměra je stanovena na základě dosažených příjmů a doby trvání důchodového pojištění. Tyto příjmy jsou upraveny na roční vyměřovací základ prostřednictvím koeficientů nárůstu všeobecného vyměřovacího základu, z něhož je poté stanoven osobní vyměřovací základ jako měsíční průměr ročních vyměřovacích základů,

který je upraven podle stanovených redukčních hranic. Redukční hranice v podstatě způsobují to, že důchody osob, které mají nižší příjmy, více odpovídají jejich skutečným příjmům. Naopak osoby, které mají vyšší příjmy, mají důchody nižší, než by odpovídalo zaplacenému pojistnému (Rytířová, 2013).

Výpočtový základ se poté vypočte redukcí osobního vyměřovacího základu. První redukční hranice činí 44 % průměrné mzdy. Druhá redukční hranice je stanovena jako 4násobek průměrné měsíční mzdy. Do první redukční hranice se částka neredukuje, tzn. započítává se plně, zápočet mezi první a druhou redukční hranicí činí 26 % (Ministerstvo práce a sociálních věcí, n.d.).

2.1.3 Předčasný důchod

Předčasný důchod je ve značné míře využíván především lidmi, kteří již pracovat nemohou a zároveň nemají nárok na starobní ani invalidní důchod, nebo jednoduše již pracovat nechtějí. Dle České správy a sociálního zabezpečení (2023a) do předčasného důchodu může odejít občan v závislosti na dosaženém důchodovém věku:

- je-li důchodový věk pojištěnce minimálně 63 let, nárok na předčasný starobní důchod vzniká nejdříve dosažením věku 60 let, a to za předpokladu, že dosažení důchodového věku ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše 5 let.
- jestliže je důchodový věk pojištěnce nižší než 63 let, oprávnění na předčasný starobní důchod vzniká nejdříve ode dne, od kterého do dosažení důchodového věku chybí nejvýše 3 roky.

Spolu se samotným odchodem do předčasného důchodu je spojeno hned několik významných negativ. Jak Česká správa sociálního zabezpečení (2023a) uvádí na svých stránkách, sazba procentní výměry důchodu v rámci předčasného důchodu je snižována za každých 90 dní, které v době podání žádosti chybí potenciálnímu důchodci do odchodu do řádného důchodu o:

- 0,9 % výpočtového základu za období prvních 360 kalendářních dnů,
- 1,2 % za období od 361 kalendářního dne do 720 kalendářního dne,
- 1,5 % za období od 721 kalendářního dne.

Tudíž z dlouhodobé perspektivy je předčasný odchod do důchodu značně nevýhodný, jelikož základní výměra se již s dosažením důchodového věku nezmění. Proto je hojně

využívám lidmi, které nemohou svou situaci řešit jiným způsobem (MONETA Money Bank, a.s., 2023a).

Výhody a nevýhody prvního pilíře

Mezi základní **výhodu** prvního pilíře českého důchodového systému patří zejména skutečnost, že se jedná o státem spravovaný systém. Stát je povinen vyplácet dávky důchodového pojištění, jelikož jsou mandatorním výdajem státního rozpočtu. Princip solidarity je považován za další pozitivum tohoto pilíře, který je výhodný zejména pro osoby s nižšími příjmy. Na základě tohoto principu dochází k přepočtu dosažených příjmů prostřednictvím tzv. redukčních hranic, jež jsou výhodné pro osoby, jejichž příjmy se blíží první redukční hranici. Nezávislost na vývoji kapitálového trhu spolu s hrozícím nezhodnocením je považováno rovněž za další výhodu tohoto systému (Rytířová, 2013). **Nevýhodou** tohoto pilíře je možnost kdykoliv upravovat základní parametry pro výpočet dávek na důchodové pojištění. Za další nevýhodu lze považovat právě princip solidarity, který je naopak v tomto případě nevýhodný pro osoby, které dosahují vyšších příjmů. Účastníkům důchodového pojištění s vyššími příjmy jsou vypláceny poměrně nízké důchodové dávky v poměru odvedenému pojistnému (Rytířová, 2013).

2.2 III. Pilíř – doplňkové penzijní spoření

Důchodové penzijní spoření vzniklo v důsledku velké důchodové reformy 1. ledna 2013 a v současné době tvoří třetí pilíř důchodového systému České republiky. Tento pilíř upravuje zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření. Účast je v tomto případě **dobrovolná**. Ze systému je možné kdykoliv předčasně vystoupit, ovšem nárok na státní příspěvek či daňové úlevy jsou podmíněny setrváním do stanovené doby. Stát k měsíčním příspěvkům účastníků vyplácí státní příspěvek a umožňuje odečíst část zaplacených příspěvků ze základu daně z příjmů (Ministerstvo financí České republiky, 2023).

2.2.1 Transformovaný fond

Transformovaný fond vznikl začátkem roku 2013 transformací z předešlého penzijního fondu. Účastníci jsou občané, kteří uzavřeli smlouvu o penzijním připojištění do konce roku 2012. Do fondu v současné chvíli již nelze vstupovat. Finanční prostředky účastníků jsou ve správě některé penzijní společnosti. Cílem penzijního připojištění a transformovaného fondu je konzervativní způsob spoření se zárukou nezáporného

zhodnocení a garance návratnosti vložených prostředků či nárok na státní příspěvek. S tím je spojená zvolená investiční strategie penzijních společností. Fond investuje peněžní prostředky převážně do státních a firemních dluhopisů (Česká spořitelna – penzijní společnost, a.s., 2023).

2.2.2 Účastnické fondy

Účastnické fondy jsou nově vytvořené fondy, které jsou součástí III. pilíře důchodového systému České republiky. Zákon v tomto případě již negarantuje minimálně nezáporné zhodnocení, tzn. ztráta je přípustná, což fondům naopak umožňuje dosahovat i vyšších výnosů. Tyto fondy jsou spravovány penzijními společnostmi a fungují na obdobném principu jako současné podílové fondy. Penzijní společnost je povinna založit konzervativní účastnický fond, ačkoliv počet fondů či jejich investiční strategie není dále zákonem upravena. Tudíž penzijní společnosti mohou nabízet více investičních strategií, které podléhají schválení u České národní banky (MONETA Money Bank, a.s., 2023b).

Každý z fondů se liší nabídkou svého portfolia, a tím spojeného rizika a potenciálního výnosu. Povinný konzervativní fond je vhodný zejména pro investory s žádnou či velmi malou zkušeností s fondovým investováním. Tento fond umožňuje investovat do aktiv s nízkým rizikem, avšak na úkor vyššího potenciálního výnosu. Oproti tomu vyvážené účastnické fondy jsou spíše pro investory, jejichž znalost fondového investování je na velmi dobré úrovni. V tomto případě je vyšší riziko spojené i s potenciálním vyšším zhodnocením investice. Co se týče dynamického penzijního fondu, tak zde je podstupováno poměrně vysoké riziko spolu s potenciálním vysokým výnosem.

Účastnické fondy umožňují libovolné rozložení finančních prostředků, rozložení je možné v průběhu měnit. Nicméně není možné v jednu chvíli investovat do transformovaného penzijního fondu a zároveň do fondu účastnického (MONETA Money Bank, a.s., 2023b).

2.2.3 Státní příspěvek

KB Penzijní společnost, a.s. (2023) uvádí, že státní příspěvek je částka, kterou stát přispívá ze státního rozpočtu na pravidelné bázi každému účastníkovi penzijního spoření při splnění těchto podmínek:

- účastník má trvalý pobyt na území České republiky či má bydliště na území členského státu EU,

- účastník se účastní důchodového pojištění či již v dané chvíli důchod čerpá nebo se účastní veřejného zdravotního pojištění v České republice,
- účastník uhradí příspěvek do konce příslušného měsíce v minimální výši 300 Kč.

Minimální měsíční výše příspěvku účastníka činí 100 Kč. Pro nárok na státní příspěvek je minimální výše příspěvku účastníka 300 Kč, kdy účastník získá od státu měsíční příspěvek 90 Kč. Maximální státní příspěvek účastník získá při spoření alespoň 1 000 Kč měsíčně, v tomto případě státní příspěvek činí 230 Kč. Konkrétní výše státního příspěvku spolu s jeho vývojem je zobrazen v tabulce 3 níže.

Tabulka 3: Vývoj státního příspěvku doplňkového penzijního spoření

Měsíční příspěvek účastníka	Státní příspěvek	
	do konce roku 2012	od ledna 2013
100 Kč	50 Kč	0 Kč
200 Kč	90 Kč	0 Kč
300 Kč	120 Kč	90 Kč
400 Kč	140 Kč	110 Kč
500 Kč	150 Kč	130 Kč
600 Kč	150 Kč	150 Kč
700 Kč	150 Kč	170 Kč
800 Kč	150 Kč	190 Kč
900 Kč	150 Kč	210 Kč
1000 Kč a více	150 Kč	230 Kč

Zdroj: KB Penzijní společnost, a.s., 2023

Začátkem roku 2023 začalo jednání o změně příspěvků na důchodové spoření. Tato změna bude spočívat ve zvýšení minimální měsíční úložky, při které účastník získá státní příspěvek. Mělo by se jednat o lineárním navyšování státního příspěvku, který bude činit 20 % vložené částky. Dolní hranice příspěvku účastníka, od které má nárok na státní příspěvek, by se ze současných 300 Kč měl zvýšit na 500 Kč. Stejně tak by mělo dojít ke změně horní hranice, z 1 000 Kč by došlo k růstu na 1 700 Kč. Hlavním cílem této

změny je zvýšení motivace účastníků k tomu, aby si měsíčně ukládali vyšší částky v rámci tohoto pilíře (Svoboda, 2023). Kompletní přehled změn týkajících se vyplácení příspěvku na doplňkové penzijní spoření, které vstoupí v platnost pravděpodobně počátkem roku 2024 zobrazuje tabulka 4.

Tabulka 4: Možná změna vyplácení příspěvků na doplňkové penzijní spoření platná od roku 2024

Měsíční příspěvek účastníka	Státní příspěvek	
	Nyní	Nový
300 Kč	90 Kč	0 Kč
400 Kč	110 Kč	0 Kč
500 Kč	130 Kč	100 Kč
600 Kč	150 Kč	120 Kč
700 Kč	170 Kč	140 Kč
800 Kč	190 Kč	160 Kč
900 Kč	210 Kč	180 Kč
1 000 Kč	230 Kč	200 Kč
1 700 Kč a více	230 Kč	340 Kč

Zdroj: Svoboda, 2023

Doplňkové penzijní spoření se uzavírá u jedné z několika možných penzijních společností. Ministerstvo financí České republiky (2021) uvádí následující přehled penzijních společností působících v České republice:

- Allianz penzijní společnost, a.s.
- Conseq penzijní společnost, a.s.
- Česká spořitelna – penzijní společnost, a.s.
- ČSOB Penzijní společnost, a.s., člen skupiny ČSOB
- Generali penzijní společnost, a.s.
- KB Penzijní společnost, a.s.
- NN Penzijní společnost, a.s.
- Rentea penzijní společnost, a.s.

- Uniqa penzijní společnost, a.s.

2.2.4 Výplata dávek

Výplata dávek probíhá po splnění podmínek pro vznik nároku na některé dávky uvedených zákoně 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření. Vyplácí se, když nastane pojistná událost, tzn. při dosažení důchodového věku nebo pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně. Dávky doplňkového penzijního spoření jsou vypláceny na základě písemné žádosti účastníka, určené osoby či dědice. Naspořenou částku je možné vyplatit jednorázově či ve formě pravidelných měsíčních dávek.

Dle § 19 zákona 427/2011 Sb. o doplňkovém penzijním spoření jsou prostředky účastníka použity na výplatu těchto dávek:

- **starobní penzi na určenou dobu** vyplácejí penzijní společnosti. Nárok na výplatu vzniká dosažením 60 let a doby spoření v délce minimálně 60 kalendářních měsíců. Při výplatě prostředků nejsou daněny příspěvky zaměstnavatele.
- **invalidní penze na určenou dobu** je rovněž vyplácena penzijními společnostmi, avšak je zde stanovena podmínka pro výplatu, a to přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně a spoření účastníka v minimální délce 36 kalendářních měsíců.
- **jednorázové vyrovnání** představuje výplatu všech naspořených finančních prostředků formou jednorázové výplaty. Podmínkou výplaty této dávky je dosažení 60 let věku a trvání spořicí doby minimálně 60 kalendářních měsíců.
- **odbytné** je vyplaceno v případě předčasného ukončení smlouvy o doplňkovém penzijním spoření před vznikem nároku na ostatní typy dávek. Nárok na výplatu vzniká, jestliže účastník spořil alespoň 12 kalendářních měsíců. Výše odbytného je rovna hodnotě prostředků účastníka a zaměstnavatele, avšak připsané státní prostředky jsou vráceny Ministerstvu financí.
- **úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi** je zajištěna vybranou životní pojišťovnou, se kterou účastník uzavřel smlouvu o pojištění důchodu. Vybraná životní pojišťovna poté garantuje a zajišťuje výplatu dávek ve vyměřené výši. Podmínkou vzniku nároku na výplatu je dosažení věku 60 let a odspořená doba minimálně 60 kalendářních měsíců.

- **úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu** je rovněž v režii vybrané životní pojišťovny, se kterou účastník uzavřel pojistnou smlouvu. Jedná se o kombinaci starobní penze na určenou dobu a doživotní penze u životní pojišťovny. I v tomto případě je podmínkou pro výplatu dávky dosažení věku 60 let a odspořená doba minimálně 60 kalendářních měsíců.

Daňové úlevy je možné využít při spoření na penzi prostřednictvím doplňkového penzijního spoření. Podmínky pro uplatnění daňových úlev jsou dle Asociace penzijních společností ČR (2023a) od roku 1. 1. 2017 stanoveny následovně:

- při celkovém vlastním příspěvku 3 000 Kč/měsíc je dosaženo maximálního snížení daňového základu účastníka, a to 24 000 Kč/rok,
- při sazbě daně 15 % maximální úspora činí 3 600 Kč/rok,
- daňový odpočet není možné uplatnit z příspěvků 3. osoby a zaměstnavatele,
- pokud účastník uplatňoval odpočty a předčasně ukončí smlouvu (odbytným), tak musí sám provést zpětné dodanění dle zákona o dani z příjmů.

Každý účastník si může základ daně z příjmů fyzických osob snížit maximálně o 24 000 Kč za uplynulý kalendářní rok. V tu chvíli měsíční příspěvek musí přesahovat částku 1 000 Kč. Na maximální odpočet ve výši 24 000 Kč od základu daně dosáhne ten účastník, který uhradí na svůj účet doplňkového penzijního spoření částku 36 000 Kč ročně (Srovnávač, 2023).

Z výše uvedeného vyplývá, že adekvátní výše měsíčního příspěvku činí 3 000 Kč. Tímto je možné dosáhnout maximálního daňového efektu v rámci doplňkového penzijního spoření. Při plném daňovém odpočtu 24 000 Kč pak úspora za rok činí 3 600 Kč (Srovnávač, 2023).

Výhody a nevýhody třetího pilíře

Významnou **výhodou** doplňkového penzijního spoření a možná také důvod, proč si mnozí z nás toto spoření zakládají, je podpora státu. Při splnění požadovaných podmínek činí až 6 360 Kč ročně. Stejně tak zde nejsou žádné skryté poplatky. Klient neplatí za uzavření smlouvy, změnu smlouvy, vedení účtu či výpisy. Dalším kladem je možnost vybrat finanční částku i předčasně, a to již po 2 letech, včetně zhodnocení peněz. V tomto případě je rovněž i možnost ukončení účasti na tomto spoření. Možnou výhodou je i

politická stabilita týkající se tohoto pilíře, kdy doposud žádná politická strana nevyjádřila úmysl doplňkové penzijní spoření omezit či úplně zrušit. Oproti prvnímu pilíři, zde nejsou znevýhodněny osoby s vyšším výdělkem (Rytířová, 2013). Za **nevýhodu** je považován nízký výnos transformovaných a povinných konzervativních fondů v důsledku nevhodného investování penzijních společností. Stejně tak je zde možné riziko záporného výnosu účastnického fondu. Prostředky uložené v tomto pilíři nejsou chráněny v případě exekuce. Příspěvky vkládané do tohoto pilíře nejsou brány v potaz v případě výpočtu čisté mzdy s cílem určit nezabavitelnou částku u účastníka postiženého právě v případě exekuce či osobního bankrotu (Rytířová, 2013).

3 Alternativy finančního zajištění se na stáří

Třetí kapitola bude zaměřena na specifikaci vybraných alternativ sloužících k finančnímu zajištění se na stáří. V první části bude kapitola zaměřena na popis životního pojištění, které lze souběžně využít jako pojištění rizik i jako formu spoření na stáří. V druhé části bude důraz kladen na vybrané formy investic sloužící k zajištění se na stáří. Na začátek je určitě dobré zmínit, že pro tvorbu finanční rezervy na důchod je potřeba využívat dlouhodobé produkty, nikoliv se spoléhat na ty krátkodobé a začít spořit v co nejranější fázi života.

3.1 Životní pojištění

První způsob, který je častokrát uváděn jakožto možný způsob zabezpečení se na stáří, je prostřednictvím životního pojištění. V současné chvíli jsou na trhu čtyři možné varianty životního pojištění: **kapitálové životní pojištění**, **rizikové životní pojištění**, **investiční životní pojištění** a **důchodové životní pojištění**. Pro potřeby této práce budou popsány pouze tři z výše zmíněných variant, jelikož rizikové životní pojištění slouží pouze k ochraně nepříznivých životních situací a neobsahuje žádnou spořicí či investiční složku.

Obecně je pojištění poskytováno s cílem zajistit všechna rizika, která se během našeho života mohou vyskytnout, ovšem ne všechna rizika se vždy musí proměnit ve skutečnost. Z pohledu zajištění se na stáří jsou tři možné varianty, které spolu s pojištěním rizikové složky umožňují i zhodnocení ve prospěch klienta. Dle analýzy EMA v roce 2022 mělo 65,6 % dotazovaných respondentů uzavřené životní pojištění, zbylá třetina dotazovaných toto pojištění uzavřené nemá (EMA data. 2022).

3.1.1 Kapitálové životní pojištění

Kapitálové životní pojištění je kombinací mezi pojištěním pro případ smrti a spořením. Pojistné, které účastník platí, je v průběhu pojistného období rozdělováno na dvě části. První část je pro případ pokrytí rizika úmrtí, druhá část je poté zhodnocována ve prospěch klienta. Sjednaná pojistná částka pro případ dožití je včetně garantovaného zhodnocení. Pro maximalizaci zhodnocení se doporučuje doba trvání pojištění od 10 let a výše. V případě kratší doby pojištění není zaručena tvorba kapitálové hodnoty v dostatečné výši (Janda, 2011).

Dle České asociace pojišťoven (2023a) je pojištění vhodné především pro osoby, které:

- chtějí zabezpečit blízké v případě své smrti,
- chtějí mít garantovanou částku pro případ dožití,
- chtějí dlouhodobě a pravidelně zhodnocovat finanční prostředky.

Odvedené pojistné je možné odečíst od základu daně až do výše 24 000 Kč ročně, tato maximální částka konečnou daň k zaplacení poníží v závěru pouze o 3 600 Kč (KB pojišťovna, 2022).

3.1.2 Investiční životní pojištění

Investiční životní pojištění poskytuje rizikové životní pojištění spolu s investováním pojistného do podílových fondů, díky čemuž se jedná o nejoblíbenější produkt spadající do kategorie životního pojištění. V rámci investičního životního pojištění není cílová částka vyplacených prostředků známa, jelikož zhodnocení prostředků je závislé na zvolené investiční strategii. Vyšší zhodnocení finančních prostředků v tomto případě není garantováno. Veškeré riziko spojené s investicí je přeneseno na klienta. Rozložení prostředků mezi vybrané fondy je možné v průběhu doby trvání pojištění měnit (Česká asociace pojišťoven, 2023b).

Česká asociace pojišťoven (2023b) uvádí, že investiční životní pojištění je vhodné zejména pro osoby, které:

- chtějí zabezpečit blízké v případě své smrti,
- chtějí dlouhodobě a pravidelně zhodnocovat finanční prostředky,
- chtějí mít garantovanou zvolenou část vyplácenou v případě úmrtí,
- akceptují míru rizika podle zvolené investiční strategie,
- chtějí volně nakládat s finančními prostředky z investování,
- chtějí aktivně ovlivňovat investiční složku pojištění různou volbou investiční strategie.

I v případě tohoto pojištění je možné využít daňovou úlevu. Podle zákona o daních z příjmů je možné každý rok snížit základ daně o zaplacené pojistné na životní pojištění až do výše 24 000 Kč. Maximální roční úspora poté činí 3 600 Kč (KB pojišťovna, 2022).

3.1.3 Důchodové životní pojištění

Důchodové životní pojištění slouží k pojištění pro případ dožití, ve kterém současně dochází ke spoření na penzi. V rámci důchodového životního pojištění si klient stanoví částku, kterou po splnění pojistných podmínek požaduje následně vyplácet. Krytí pro případ smrti je v tomto případě minimální, kdežto většina pojistného se dále zhodnocuje. Naspořené a zhodnocené prostředky se vyplácejí formou renty (tj. pravidelný bezpracný příjem). Dojde-li k úmrtí pojištěné osoby v průběhu pojistné doby, je důchod vyplacen oprávněným osobám uvedených v pojistné smlouvě (Janda, 2011).

Dle České asociace pojišťoven (2023c) je pojištění vhodné pro osoby, které:

- chtějí zabezpečit propad příjmů v důchodovém věku,
- chtějí dlouhodobě a pravidelně zhodnocovat finanční prostředky.

Výhodou využití životního pojištění za účelem spoření, je oproti ostatním alternativám možnost využití daňových výhod. Naopak značnou **nevýhodou** spoření prostřednictvím životního pojištění jsou vysoké částky, které dotyčný pojištěný musí zaplatit za zprostředkování příslušné pojišťovně, častokrát se jedná o nemalou částku. Jak má uvedeno Syrový (2022) ve své knize, každý, kdo v tomto řetězci participuje, bude obchod pro klienta prodražovat.

I proto lze v závěru říci, že životní pojištění by mělo sloužit primárně k pojištění rizik a ne jako forma zhodnocení volných peněžních prostředků. Proto by si každý zájemce měl předem rozmyslet, co od uzavřeného životního pojištění očekává.

3.2 Investování

Druhým způsobem, kterým je možné zajistit se pro účely tvorby finanční rezervy na stáří je investování. Pro účely této práce bude pozornost zaměřena pouze na vybrané alternativy, konkrétněji na: **kolektivní investování, akcie, ETF a komodity**.

Pojem investování obecně znamená vložení peněz do „práce“ po určitou dobu v nějakém projektu nebo podniku s cílem generovat kladné výnosy (tj. zisky, které převyšují částku počáteční investice). Je to akt alokace zdrojů, obvykle kapitálu (peněz), s očekáváním generování příjmu nebo zisků. Zásadním důvodem, proč mnozí z nás začínají s investováním, je finanční soběstačnost a nezávislost. V případě investování přijímáme

„přiměřené“ riziko, které máme dopředu subjektivně vypočtené nebo odhadnuté (Picardo, 2022).

Kudláček (2022) ve svém článku uvádí, že bez ohledu na to, jaké každý z nás má zkušenosti s investováním, je dobré mít na paměti tzv. **investiční trojúhelník**. Každá investice má tři základní parametry, které spoluvytváří onen investiční trojúhelník, který říká, že při jakémkoli typu investování nelze současně dosáhnout maximálního výnosu při minimálním riziku a vysoké likviditě. Jednotlivé vrcholy již zmíněného investičního trojúhelníku představují:

- **výnos** (potenciál výnosu), který znázorňuje kolik můžeme z dané investice získat,
- **riziko** zobrazuje stupeň nejistoty, že nedosáhneme očekávaného výnosu, ba dokonce utrpíme ztrátu,
- **likvidita** představuje, jak rychle můžeme danou investici přeměnit zpět na hotové peníze.

Způsob rozdělení peněz například mezi akcie, dluhopisy a krátkodobé rezervy je důležitým faktorem při určování dlouhodobé návratnosti a volatility portfolia. Investice by se měly vybírat až poté, co je určena správná kombinace aktiv. K tomuto určení slouží **investiční dotazník** (jehož vzor je uveden v příloze B), který má za úkol pomoci přemýšlet o spořicím a investičním programu. Rovněž navrhuje alokaci aktiv na základě informací, které jsou zadány o investičních cílech a zkušenostech, časovém horizontu, toleranci k riziku a finanční situaci budoucího investora. Alokace aktiv je způsob, jakým je portfolio rozděleno mezi akcie, dluhopisy a krátkodobé rezervy. Nejedná se o investiční poradenství a neměl by být považován za jediný nebo primární důvod, na základě kterého jsou učiněna investiční rozhodnutí (Vanquard Investments Canada Inc., 2023).

Stejně jako je důležité mít na paměti funkci investičního trojúhelníku spolu s investičním dotazníkem, tak je důležité uvědomit si tři klíčová pravidla investování dle Conseq (2023a), kterými by se měl řídit každý investor:

1. **Začněte co nejdříve, ideálně ještě dnes**

V případě, že si nejste úplně jisti, kdy s investováním začít, věřte, že čím dříve, tím lépe. V rámci investování platí klíčový zákon, tzv. složené úročení, které říká, že výnosy z investic se v průběhu času zhodnocují, přičemž s přibývajícím časem se tento efekt se zvyšující se mírou, tzv. exponenciálně zvyšuje.

2. Akceptujte krátkodobě vyšší riziko prostřednictvím akciových investic

V situaci, kdy je investiční horizont delší než 10 let, by většina finančních prostředků měla být vložena do akciových investic. Tento druh investic je z krátkodobého hlediska nejrizikovější s největší krátkodobou kolísavostí, avšak v dlouhodobém horizontu je naopak krátkodobé riziko kompenzováno mnohem vyššími výnosy.

3. Vyberte si spořicí plán s pravidelnými měsíčními úločkami

Pokud budete investovat pravidelně každý měsíc určitou konstantní částku, budete aplikovat dlouhodobě osvědčené pravidlo tzv. průměrování nákladů v čase, které zajistí, že budete své peníze v dlouhodobém horizontu zainvestovávat za nižší než průměrné ceny. Když jsou tržní ceny finančních instrumentů na finančních trzích níže, nakoupíte více jejich jednotek. Naopak pokud jsou jejich tržní ceny výše, nakoupíte jednotek méně. Celkovým efektem pro vás ovšem budou relativně příznivé nákupní ceny. Navíc se vyhnete riziku časování trhu, že byste v určitý nevhodný okamžik těsně před větším tržním propadem zainvestovali větší částku peněz.

V České republice působí na trhu nespočet investičních společností, které občané České republiky mohou využívat ke zhodnocení svých volných finančních prostředků. Dle portálu Peníze.cz (n.d.) mezi nejznámější investiční společnosti patří zejména:

- Allianz Global Investors
- Amundi Czech Republic, investiční společnost
- Best Solution Funds SICAV, a.s.
- BlackRock Inc
- BNP Paribas Asset Management
- Conseq Investment Management, a.s.
- ČESKÝ FOND SICAV p.l.c.
- NN Investment Partners
- Investika, investiční společnost, a.s.

3.2.1 Kolektivní investování

Kolektivní investování spočívá ve shromažďování finančních prostředků zejména od drobných investorů. Pojem drobný investor je odvozen především od výše disponibilních

prostředků, které může vložit do investování, a hodnotou investic. Shromažďování finančních prostředků probíhá upisováním akcií investičního fondu či vydáváním podílových listů příslušného podílového fondu (Kancelář finančního arbitra, n.d, Janda, 2011).

Kolektivní investování se v České republice řídí zákonem č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování a vše podléhá přísnému dohledu regulačních orgánů. V případě České republiky je dohled pod vedením České národní banky (Janda 2012).

Janda (2012) mezi hlavní cíle pro drobného investora, který využívá ke zhodnocení svých peněžních prostředků některý z produktů kolektivního investování, zejména řadí:

- dosažení vyšších výnosů (oproti např. vkladu u bank),
- diverzifikace investičního rizika,
- snadný přístup k informacím o nástrojích,
- poměrně rychlá doba získání či odprodeje držených investic.

Otevřené podílové fondy

Podílové fondy jsou jednou z podskupin kolektivního investování a v České republice jsou upraveny zákonem č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech. Jedná se o druh investičního fondu, do kterého je možné vložit peněžní prostředky výměnou za určité množství tzv. podílových listů. Podílové fondy jsou považovány za jednu z nejefektivnějších možností, pomocí které lze zhodnotit své peněžní prostředky. Princip podílových fondů je založen na shromažďování finančních prostředků od různých investorů. Koupí podílového listu se subjekt stává podílníkem, jehož majetek je uložen ve fondu a ve správě investiční společnosti. Poměrně dlouhou dobou a pravidelným odkládáním peněz si i drobný investor může během svého života nastřádat velmi zajímavý finanční obnos (Raiffeisenbank, 2023).

Janda (2011) dělí podílové fondy následovně:

- Fondy peněžního trhu
- Dluhopisové fondy
- Akciové fondy
- Smíšené (balancované) fondy
- Fondy fondů
- Zajištěné (garantované) fondy

Každý investor si tak může vybrat takový fond, který mu je jak z hlediska možného rizika, tak potenciálních výnosů nejvíce sympatický. Fondy lze nakoupit i prostřednictvím investiční společnosti či zprostředkovatele, čímž může být banka či finanční poradce (Srovnej, 2022).

Největší **výhodou** podílových fondů je jejich nepřeborné množství na českém trhu, díky čemuž je možné rozdělit peněžní prostředky i do vícero fondů zároveň. Další výhodou je riziko, které je rozprostřeno mezi stovky až tisíce klientů, jelikož podílový fond spravuje finanční prostředky mnoha klientů. Naopak hlavní **nevýhodou** investice do podílových fondů jsou poplatky, z nichž se hradí náklady na odměnu portfolio manažera, administrativní či technický provoz fondu. Dále zde je dlouhá čekací doba na výplatu svých peněžních prostředků zpět na svůj bankovní účet (Kubíček, 2020).

3.2.2 Akcie

Akcie je považována za tradiční nástroj pro budování finanční nezávislosti. Jedná se o cenný papír, který představuje vlastnický podíl držený ve veřejné akciové společnosti. Zjednodušeně investice do akcií představuje investici do firem. Majitelem akcie (akcionářem) se jedinec stává ve chvíli kdy si nakoupí, byť jen jednu akcii. V případě držení dostatečného množství akcií je možné zasahovat do chodu držené společnosti (Janda, 2012). V případě vhodného výběru akcie, do které budeme investovat, mohou být zisky vyšší než kdekoliv jinde. Naopak problémem akcií, respektive burzy, je velmi vysoká konkurence a náhodnost (Bambásek, 2019). Na světě existuje více než 43 500 veřejně obchodovaných akcií, přičemž není možné se seznámit každou z nich, natož na denní bázi sledovat jejich vývoj. Proto každý investor musí najít způsob, jak si akcie bude vybírat a na které se zaměřit (Čermák, 2018).

Oficiální webové stránky vlády Spojených států (2023) uvádí tři základní důvody, proč je dobré nakupovat akcie:

- kapitálové zhodnocení, ke kterému dochází ve chvíli, kdy cena akcie roste,
- výplata dividend, které přicházejí, když společnost rozděluje část svých příjmů,
- možnost hlasovat o akciích a ovlivňovat tak chod společnosti.

Existují dva hlavní druhy akcií, a to: **kmenové akcie**, které umožňují vlastníkům hlasovat na valných hromadách a přijímat dividendy a **preferované akcie**, které naopak neposkytují akcionáři hlasovací právo. Nicméně u nich dostávají výplatu dividend dříve,

než je dostávají akcionáři kmenových akcií. Investor.gov (n.d.) uvádí, že kmenové a preferované akcie mohou spadat do jedné nebo více z následujících kategorií:

- **Růstové akcie** mají zisky rostoucí rychleji, než činí průměr trhu. Výplata dividend v této kategorii probíhá zřídka, investoři je kupují s nadějí zhodnocení kapitálu.
- **Výnosové akcie** vyplácejí dividendy důsledně. Investoři je kupují za příjem, který generují.
- **Hodnotové akcie** mají nízký poměr ceny k zisku, což znamená, že jejich nákup je levnější než akcie s vyšším poměrem ceny k zisku. Lidé nakupují hodnotové akcie v naději, že trh zareagoval přehnaně, čímž se cena akcií odrazí.
- **Blue-chip akcie** obvykle vyplácejí dividendy. Jedná se o akcie velkých a dobře známých společností s dlouhodobou historií růstu.

Akcie lze nakoupit u tzv. brokerů, kteří získali licenci na obchodování na burzách nebo prostřednictvím nejrůznějších stránek či mobilních aplikací. Mezi společnosti, které samotný nákup zprostředkovávají patří, například Fio, Wood & Company nebo Patria. Poplatky na nákup akcií jsou závislé na vybrané platformě, poplatky začínají většinou od několika desítek korun (Hovorka, 2021).

Mezi základní **výhody** při investování do akcií patří zejména vysoká likvidita, která představuje rychlost prodeje, pokud jsou obchodovatelné na burze cenných papírů. V dlouhodobém horizontu, který je při zajištění se na stáří velmi důležitý, je to nejvyšší potenciál výnosů ze všech standardních aktiv. Dále možnost spoluvlastnit podíl v největších a nejúspěšnějších firmách po celém světě. Naopak mezi **nevýhody** patří riziko krachu společnosti, přičemž toto riziko je možné eliminovat investicí do podílového fondu. Dalším rizikem je volatilita, což je riziko kolísání ceny akcií v závislosti na ziskovosti společnosti a na celkovém vývoji na finančních trzích. Posledním rizikem je měnové riziko, které udává nárůst či pokles hodnoty akcie v důsledku pohybu měnových kurzů.

3.2.3 ETF

Exchange traded fund (dále jen „ETF“) neboli indexové akcie, jsou burzovně obchodované fondy, které jsou založeny na principu co nejpřesnějšího napodobení vývoje podkladového aktiva. Tyto fondy jsou nejvhodnějším investičním nástrojem pro menší

investory. Stejně tak jsou označovány za nejideálnější nástroj sloužící pro pasivní investování (Finax, 2023). Prostředky investované jsou shromážděné ve fondu, který investuje do akcií, dluhopisů či jiných aktiv. Nejznámějším a nejrozsáhlejším indexem, na který je ETF fond zaměřený je americký index S&P 500. Tento index spadá pod agenturu Standard & Poors a obsahuje akcie 500 největších obchodovaných podniků USA na burze, např. Apple, Microsoft či Exxon Mobil (Jaroš, 2017).

Dle MONETA Money Bank, a.s. (2023c) je možné obchodovat akciový index Standard & Poor's 500 několika způsoby:

- přímý nákup akcií,
- prostřednictvím ETF fondů,
- za pomoci CFD kontraktů, které jsou vhodné spíše pro krátkodobé spekulace na růst či pokles indexu.

Dle Jaroše (2017) je možné ETF fondy dělit na:

- **Globální ETF**, což jsou fondy, které jsou zaměřené sledování trhů v globálním měřítku.
- **Regionální ETF** jsou zaměřené na specifický region, např. USA.
- **Sektorová ETF** jsou orientovaná na specifický sektor, např. solární elektřinu nebo bankovníctví.
- **Komoditní ETF** je možné cílit na určitou komoditu či celou skupinu komodit, např. drahé kovy.
- **Dluhopisová ETF** zkoumají dluhopisy, a to buď státní nebo korporátní.
- **Měnová ETF** jsou zacílena na sledování jednoho měnového páru či rovnou několik měn.

Výhodou v investování do ETF je jejich nízká nákladovost. Díky napodobení vývoje podkladového aktiva je zde i mnohem jednodušší diverzifikace, kdy nákupem jednoho ETF fondu je nakoupeno velké množství aktiv ve formě menších podílů v daném poměru. Vysoká likvidita je považována za další výhodu, jelikož umožňuje ETF kdykoliv nakoupit či prodat, čímž je možné regulovat své portfolio. Naopak **nevýhodou** těchto fondů je to, že z dlouhodobé perspektivy budou mít o něco menší výkonnost než právě podkladová aktiva, je to dáno zpravidla nízkým poplatkem za jejich provoz. Zároveň zde existuje tržní riziko, protože se tyto fondy ve většině případů zaměřují na jeden typ aktiv (Jaroš, 2017).

3.2.4 Komodity

Investice do komodit jsou v poměru s ostatními formami produktů obtížnější a obchod je většinou uskutečněn prostřednictvím futures, tj. dohodou dvou stran o směně určitého podkladového aktiva za předem stanovenou cenu k předem určenému datu. Jinými slovy se kupující zavazuje k nákupu určitého aktiva a prodávající se naopak zavazuje k prodeji daného aktiva (Online broker LYNX, 2023). Komoditou je myšleno takové zboží, které je na trhu obchodováno bez rozdílů kvality a jsou současně vyráběny různými výrobci ve velkém množství (Kalabis, 2018).

Mezi celosvětově obchodovatelné komodity patří zejména:

- **Energie** – zemní plyn, ropa, propan, uran
- **Kov** – zlato, stříbro, platina, měď
- **Zemědělské produkty** – oves, pšenice, kakaové boby, rýže.
- **Maso a dobytek**

Nakupovat zlato je možné hned v několika různých formách:

- **zlaté slitky**, které mají podobu destičky nebo cihly,
- **mince**,
- **fondy** umožňující investici do zlata postupně v menších částkách.

Pro účely této práce bude pozornost věnována především investici do zlata. Investice do zlata je zejména v posledních letech velmi populární formou zhodnocení volných peněžních prostředků. V podobě zlatých slitků a mincí se jedná o jednu z nejbezpečnější, stabilních a konzervativních forem investice (Česká mincovna, 2023). Pravidelné investování do fyzického zlata je dostupné pro každého prostřednictvím tzv. komoditního účtu. Samotné obchodování je poté uskutečněno prostřednictvím komoditních burz (Golden Gate CZ a.s., 2022).

Výhodou investice do zlata je jeho trvalá hodnota, která je odolná vůči globálním krizím, geopolitickým turbulencím a výkyvům trhu. Dále je považováno za chytrou investici, která odolává znehodnocení vlivem inflace a forma v podobě investičního zlata je osvobozena od zdanění dle § 92 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Zlato bylo, je a bude. Na celém světě neexistuje žádné jiné platidlo, které by bylo tak hojně využíváno jako právě žlutý kov (Česká mincovna, a.s., 2023). Investice do zlata ve formě fyzických kusů přináší i řadu **nevýhod**. Jednou z nich mohou být vyšší náklady za

skladovací prostory, jelikož fyzické zlato je doporučováno skladovat v bezpečí. Některé banky umožňují úschovu mincí či zlatých cihel v jejich trezoru, za což jsou většinou účtovány nezanedbatelné částky (Česká mincovna, 2023).

4 Demografická analýza České republiky

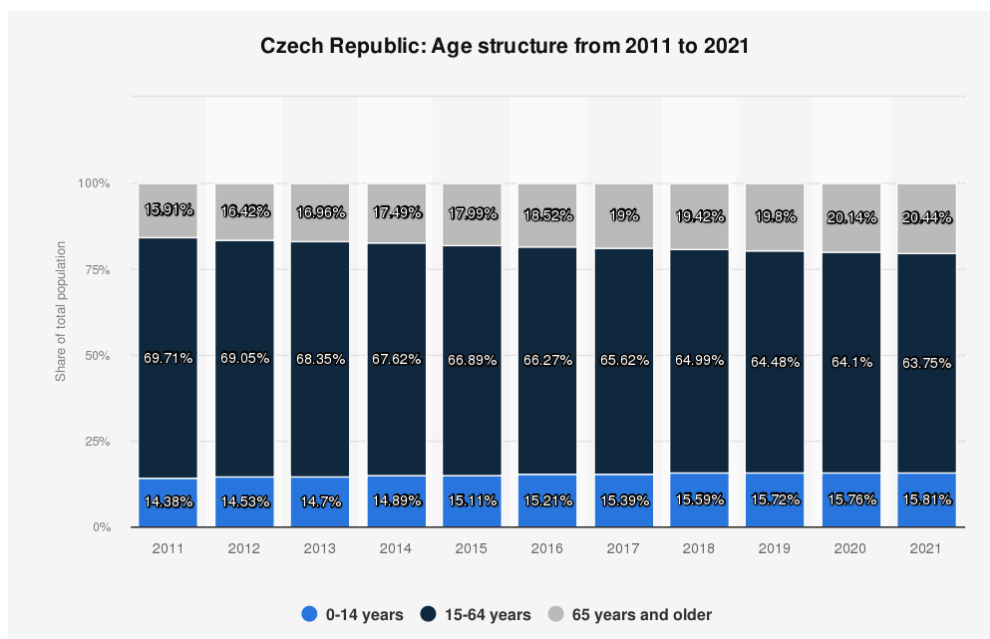
Čtvrtá kapitola bude věnována porovnání základních aspektů, které mají významný vliv na vývoj důchodových systémů. Pozornost bude věnována zejména demografickým ukazatelům. V poslední části této kapitoly bude upozorněno na problematiku neudržitelnosti českého důchodového systému.

4.1 Věková struktura obyvatelstva

Ukazatel struktury obyvatelstva dle věku patří mezi základní demografické ukazatele. Věková struktura obyvatelstva se dělí na tři věkové složky: **předproduktivní obyvatelstvo** (0-14 let), **produktivní obyvatelstvo** (15-64 let) a **postproduktivní obyvatelstvo** (65 a více let). Zastoupení populace v jednotlivých kategoriích se samozřejmě v průběhu let mění. Vliv na tuto změnu mají jak biologické zákonitosti, tak i migrace obyvatelstva. Stárnutí populace je považováno za největší problém důchodového systému. Obyvatelstvo postupně stárne, čímž dochází ke zvyšování počtu osob v důchodovém věku, a naopak se snižuje počet ekonomicky aktivních osob.

Co se týče věkové struktury obyvatelstva v České republice, je zde největší zastoupení osob v produktivním věku, které se v průběhu let nijak výrazně neměnilo, ač v roce 2021 došlo k mírnému poklesu. Predikce do roku 2050 jsou podle ČSÚ (2019) takové, že se hodnota produktivního obyvatelstva bude postupně snižovat a může poklesnout na hodnotu 56,5 %. Naopak postproduktivní obyvatelstvo od roku 2011 postupně vzrůstá. Zároveň se jedná o nejvýraznější změnu týkající se věkové struktury obyvatelstva, kdy by v roce 2050 měla představovat 28,6 % na celkové hodnotě. Podle ČSÚ (2019) by v České republice mělo dojít v roce 2050 k celkovému nárůstu počtu obyvatel o 126,3 tisíc osob. Předproduktivní obyvatelstvo je dáno plodností a každým rokem nepatrně roste. Věková struktura obyvatelstva v České republice v letech 2011–2021 je zobrazena na následujícím obrázku 1.

Obrázek 1: Věková struktura obyvatelstva v České republice v letech 2011-2021

Zdroj: Statista, 2023a

Co se týče průměrného věku obyvatelstva, tak v České republice v roce 1991 dosahoval průměrný věk hodnoty 36,3 let. V roce 2021 dosáhl hodnoty 42,8 let, což znamená, že od té doby obyvatelstvo zestárla v průměru o 6,4 let. Dle predikce ČSÚ (2019) by se měl průměrný věk do roku 2050 zvýšit na 46,3 let, tzn. že obyvatelstvo v průměru zestárne o dalších 3,6 let. Průměrný věk obyvatel České republiky v letech 2011-2021 je zobrazen v tabulce 5 níže.

Tabulka 5: Průměrný věk obyvatel České republiky v letech 2011-2021

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Muži	39,6	39,8	40,0	40,2	40,4	40,6	40,8	40,9	41,1	41,1	41,3
Ženy	42,5	42,7	42,9	43,1	43,3	43,4	43,6	43,7	43,9	44,0	44,2
Celkem	41,1	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0	42,2	42,3	42,5	42,6	42,8

Zdroj: ČSÚ, n.d.

4.2 Plodnost

Plodnost, resp. úhrnná plodnost je jedním ze základních ukazatelů plodnosti. Tento ukazatel vyjadřuje intenzitu plodnosti celé populace příslušné země. Získaná hodnota vyjadřuje průměrný počet dětí, které se narodily jedné ženě během reprodukčního období (ČSÚ, 2023).

Tabulka 6: Úhrnná plodnost v České republice v letech 2011-2021

Země	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	1,43	1,45	1,46	1,53	1,57	1,63	1,69	1,71	1,71	1,71	1,83

Zdroj: ČSÚ, 2021a

Pro dosažení přirozené obnovy populace je potřeba, aby hodnota úhrnné plodnosti dosahovala hodnoty 2,1 a výše. Za posledních 10 let tuto hodnotu na území České republiky nelze pozorovat v žádném roce. Z toho vyplývá, že dochází k postupnému snižování počtu obyvatel, respektive k vymírání daného národa. Jelikož je český důchodový systém založen na průběžném způsobu financování, je počet narozených dětí velmi důležitým parametrem zejména pro budoucí generace v otázce týkající se financování důchodů. V případě úbytku aktivních obyvatel se začne zvyšovat deficit na výplatu starobních důchodů a jednotlivých dávek. Z tabulky 6 výše lze vidět, že se úhrnná plodnost v České republice postupně od roku 2011 zvyšuje. Od roku 2018 do roku 2020 lze pozorovat stagnaci na hodnotě 1,71 dítěte připadající na jednu ženu. Nicméně v roce 2021 došlo ke značnému nárůstu tohoto ukazatele, a to až na hodnotu 1,83 dítěte připadající na jednu ženu. Dle ČSÚ (2023) byla tato hodnota nejvyšší od roku 1992, díky čemuž se Česká republika zařadila k zemím s nejvyšší úrovní úhrnné plodnosti v Evropě. Pravděpodobně jsou za tímto nárůstem druhorozené děti, kterých bylo meziročně více o 5 %.

Naděje dožití při narození

Ukazatel naděje dožití při narození, někdy také pod pojmem průměrná délka života či střední délka života, udává počet let, který má před sebou určitý jednatel, který se právě narodil. Při výpočtu se předpokládá, že úmrtnostní poměry zůstanou stejné jako v roce narození a že jedinec prožije život bez zdravotních omezení. V důsledku zkvalitňování zdravotní péče či zlepšování životního stylu je aktuálním trendem zvyšování hodnoty naděje dožití při narození, čímž dochází ke stárnutí obyvatelstva a zvyšování počtu osob starších 65 let (ČSÚ, 2022a). Což vychází i z výsledků uvedených na začátku podkapitoly 4.1, které říkají, že dochází ke zvyšování počtu osob v postproduktivním věku a naopak poklesu osob v produktivním věku.

Tabulka 7: Naděje dožití v České republice v letech 2011-2021

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Muži	74,5	74,8	75,0	75,4	75,6	75,8	76,0	76,0	76,2	75,7	74,6
Ženy	80,7	80,9	81,0	81,4	81,5	81,6	81,8	81,8	81,9	81,7	80,9

Zdroj: ČSÚ, 2022a

Dle úmrtnostních poměrů platných v České republice, které jsou zobrazeny v tabulce 7, by se muž narozený v roce 2021 dožil 74,6 let. U ženy je tento parametr v tentýž roce vyšší a činí 80,9 let. Jak u mužů, tak u žen lze pozorovat rostoucí trend naděje dožití do roku 2019, poté v roce 2020 mírně poklesl. Ovšem i tak je střední délka života v průměru vyšší u žen než u mužů. Šance na dožití se rovněž odlišuje v jednotlivých krajích České republiky. Dle analýzy jednotlivých krajů je nejvyšší šance na dožití jak u žen, tak u mužů v hlavním městě Praha. V roce 2021 se muži dožívají v průměru o 0,1 let déle oproti roku 2011, u žen tato hodnota činí 0,2 let.

4.3 Starobní důchod

Starobní důchod je jedním ze čtyř druhů důchodů, které jsou poskytovány v rámci českého důchodového systému. Jedná se o dávku důchodového pojištění, která je určena k zajištění životních potřeb seniorů. Pro získání nároku na starobní důchod je nutné splnit dvě podmínky, a to dosáhnout potřebného důchodového věku a získat potřebnou dobu pojištění. Obě tyto podmínky byly blíže popsány v podkapitole 2.1.1.

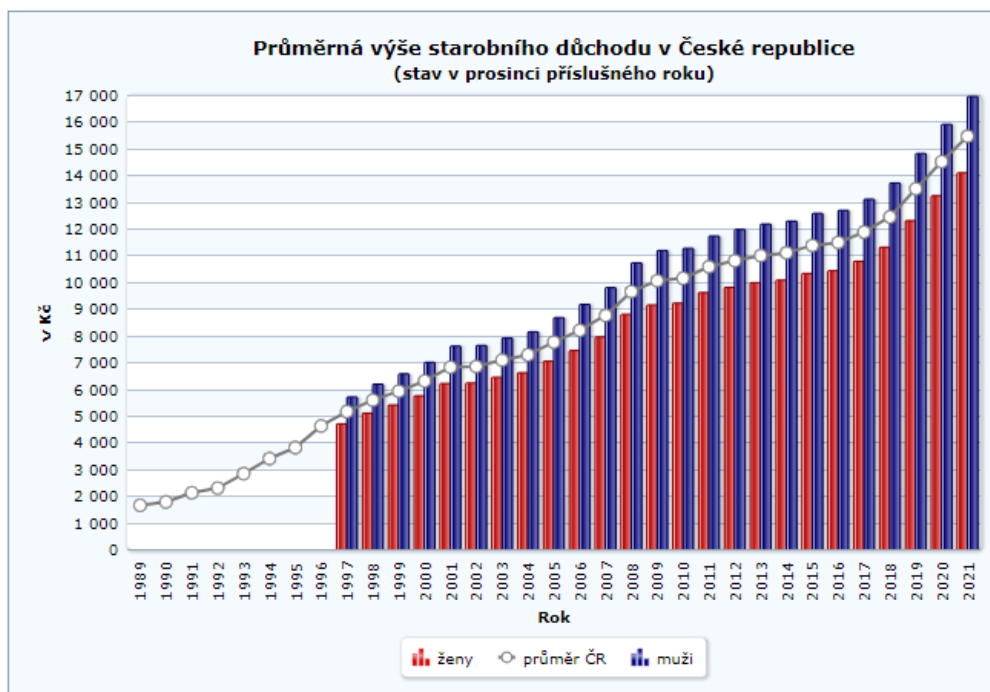
V současné době je jedním ze světových trendů prodlužování věkové hranice pro odchod do důchodu. Přičemž se dá předpokládat, že tento trend bude i nadále pokračovat. Stanovení důchodového věku je individuální a závisí na každé zemi zvlášť.

V České republice je důchodový věk stanoven pro muže a ženy na 65 let bez rozdílu pohlaví. Začátkem roku 2023 začalo jednání o tom, že by došlo ke změně důchodového věku v rámci plánované důchodové reformy. Důchodový věk pro osoby mladší 40 let by se zvýšil na 68 let či by se odvíjel od nejvyššího dosaženého vzdělání nebo počtu odpracovaných let. Všechny změny by měly přijít v platnost v rámci důchodové reformy začátkem roku 2024.

Na obrázku 2 lze vidět vývoj starobního důchodu v České republice v letech 2011-2021. Od počátku je patrný mírný růst starobních důchodů. Stejně tak lze pozorovat značný

rozdíl mezi výší starobních důchodů u žen a mužů. V roce 2021 průměrný měsíční starobní důchod u ženy činil 14 080 Kč, v případě muže činil 16 938 Kč.

Obrázek 2: Průměrná výše starobního důchodu v České republice

Zdroj: ČSÚ, 2021b

Neudržitelnost českého důchodového systému

Dosavadní spekulace a debaty o neudržitelnosti českého důchodového systému se pomalu stávají realitou. Jak již bylo zmíněno, české důchodové pojištění, tj. I. pilíř českého důchodového systému České republiky, je založen na principu průběžného financování. Což znamená, že ekonomicky aktivní jedinci odvádějí do systému prostředky, které jsou ihned redistribuovány a vypláceny současným penzistům. Z toho vyplývá, že průběžně financovaný systém závisí na demografickém vývoji obyvatelstva a má na něj negativní vliv stárnutí obyvatelstva. Důvodem je snižování počtu produktivního obyvatelstva a růst počtu obyvatelstva postproduktivního. Jak vyplynulo z analýzy výše, dalším hlavním důvodem, který vede ke změně penzijního systému je, že se lidé postupně dožívají vyššího věku. Doba vyplácení důchodů a počet penzistů se k poměru aktivního obyvatelstva neustále zvyšuje. Současně s tím i hodnoty úhrnné plodnosti nedosahují potřebných hodnot.

Zjednodušeně řečeno mezi hlavní důvody pro reformu současného důchodového systému řadíme:

- demografické důvody, viz. odstavec výše,
- ekonomické důvody.

Naopak z hlediska ekonomických důvodů se jedná zejména o samotné financování starobních důchodů. V případě, že se důchodový systém nezmění co nejdříve, tak za pár let pozře velkou část ekonomického výkonu země. V jiném případě uvalí penzisty do chudoby. Celkový přehled příjmů a výdajů na důchodové pojištění v letech 2013-2022 je zobrazen v tabulce 8.

Tabulka 8: Příjmy a výdaje na důchodové pojištění v letech 2013-2022 (mld. Kč)

Důchodové pojištění	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy	323,8	333,0	352,0	372,9	405,3	445,5	480,3	470,6	519,8	557,9
Výdaje	-373,4	-376,4	-385,5	-389,2	-404,4	-423,5	-460,5	-507,6	-518,4	-574,9
Příjmy-Výdaje	-49,6	-43,4	-33,5	-16,3	0,9	22	19,8	-37	1,4	-17

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, 2023b

Z tabulky výše je patrné, že od roku 2013 až do roku 2016 byl státní důchodový účet ve schodku, kdy nejnižší hodnoty dostáhl v roce 2013, a to - 49,6 mld. Kč. Příčinou byly rychle rostoucí výdaje na výplatu důchodů. Schodek pomalu klesal až do roku 2017, kdy se dostal do kladných hodnot. Tento trend trval až do roku 2019, kdy přebytek státního důchodového účtu dosáhl hodnoty 19,8 mld. Kč. V těchto letech rovněž docházelo i k zvyšující se míře úhrnné plodnosti. Od roku 2020 začaly příjmy a výdaje na důchodové pojištění kolísat a v roce 2022 opět skončily v záporných číslech se schodkem - 17 mld. Kč.

V závěru této kapitoly je nutné podtrhnout problematiku neudržitelnosti českého důchodového systému, především v důsledku nepříznivého demografického vývoje (stárnutí obyvatelstva, zvyšování věku dožití, pokles porodnosti). Onen demografický vývoj má značný vliv na průběžné financování, které je závislé na příjmech a výdajích na důchodové pojištění, v důsledku tohoto vývoje lze i do budoucna předpokládat další nárůst objemu veřejných výdajů na starobní důchody (Vostatek, 2016).

5 Komparace českého důchodového systému se zahraničím

V této kapitole bude provedeno srovnání českého důchodového systému s vybraným zahraničním důchodovým systémem. Samotné porovnání dvou důchodových systémů je velmi problematické, jelikož důchodový systém v každé zemi vychází z odlišných hospodářských, sociálních či historických souvislostí. Proto byl pro případ této práce vybrán důchodový systém Rakouské republiky, jejíž systém na základě podobnosti historické, ekonomické a demografické je velmi blízký právě tomu českému. Rovněž je nutné podotknout, že úspěšné podmínky stanovené v jedné zemi neznamení úspěch i v zemích ostatních.

V první části této práce bude provedeno tabulkové srovnání jednotlivých pilířů již zmíněných důchodových systémů, na jehož základě bude provedena analýza základních odlišností. V návaznosti na to bude provedena komparace vybraných aspektů, které jsou důležitým faktorem ve vývoji penzijních systémů. Pozornost zde bude věnována především: podmínkám na získání nároku na starobní důchod, průměrné výši starobních důchodů, podílu populace 65 let a více, naděje na dožití při narození, úhrnné plodnosti a průměrné délce pracovního života. V závěru této kapitoly budou na základě získaných poznatků při psaní této diplomové práce navržena doporučení pro důchodový systém České republiky.

Tabulka 9 na další stránce představuje základní charakteristiky vybraných penzijních systémů. Český penzijní systém byl již blíže popsán ve druhé kapitole této práce.

Tabulka 9: Komparace českého důchodového systému s rakouským

	Česká republika	Rakouská republika
I. Pilíř	Základní důchodové pojištění	Zákonné důchodové pojištění
Charakteristika	Dávkově definovaný, průběžně financovaný	Dávkově definovaný, průběžně financovaný
Správa	Stát	Samostatné pojišťovací subjekty
Účast	Povinná	Povinná
Sazby	Zaměstnavatel 21,5 % Zaměstnanec 6,5 %	Zaměstnavatel 12,55 % zaměstnanec 10,25 %
II. Pilíř	-	Zaměstnanecké penzijní pojištění
Charakteristika	-	Dávkově definovaný, fondy, DC
Účast	-	Dobrovolná
Daně	-	Daňově odečitatelné
Typy	-	Penzijní fondy, kolektivní pojištění zaměstnanců, interní účetní rezervy, podpůrné fondy, přímé pojištění
III. Pilíř	Doplňkové penzijní spoření	Individuální důchodové zabezpečení občanů
Charakteristika	Dávkově definovaný, fondy, DC	Dávkově definovaný, fondy, DC
Daně	Daňové úlevy	Daňově uznatelné
Účast	Dobrovolná	Dobrovolná
Sazby	Individuální	Individuální
Státní příspěvek	Dle výše příspěvku 90–230 Kč měsíčně	Dle výše příspěvku

Zdroj: Vlastní zpracování na základě odborné rešerše, 2023

Důchodový systém v Rakousku stejně jako v České republice zabezpečuje téměř celou ekonomicky aktivní populaci. Hlavním principem rakouského důchodového systému je udržení životní úrovně i po skončení výdělečné činnosti.

Jak je již na první pohled patrné z tabulky výše, hlavní odlišnost těchto systémů je v počtu pilířů jednotlivých důchodových systémů. Z hlediska jejich počtu se právě Česká republika odlišuje tím, že se od roku 2016 skládá pouze ze dvou pilířů: **základní důchodové pojištění** a **doplňkové penzijní spoření**. V Rakousku v současné době stále existují tři pilíře důchodového systému: **zákonné důchodové pojištění** (Gesetzlichen Pensionversicherung), **zaměstnanecké pojištění** (betrieblichen Altersvorsorge) a **individuální dobrovolné soukromé penzijní pojištění**. V rakouském penzijním systému stejně jako v případě České republiky dominuje pilíř veřejného sektoru, tj. první pilíř, přičemž soukromé variace důchodů zůstávají poměrně malé a většinou jsou poskytovány jednotlivými pojistnými produkty (Pension Funds Online, 2023).

V případě prvního pilíře je zde pár odlišností. V obou případech je první pilíř z hlediska účasti povinný, ačkoliv v Rakousku je udělena výjimka pro státní zaměstnance a osoby s nižším než minimálním příjmem. V těchto případech je pak účast na zákonném důchodovém pojištění dobrovolná. Druhým rozdílem je samotná správa, kdy v případě České republiky je správcem stát, v případě Rakouska je první pilíř pod správou samotných pojišťovacích subjektů. V Rakouské republice je první pilíř financován z 20 % z daní a 80 % z příspěvků na sociální pojištění. I přes velké množství reforem týkající se důchodového systému v posledních letech je zákonné důchodové pojištění stále primárním zdrojem příjmů důchodců a pokrývá 99 % ekonomicky aktivních obyvatel (WKO, 2023). Dalším patrným rozdílem jsou sazby, které se v rámci prvního pilíře odvádí. V České republice zaměstnavatel odvádí za zaměstnance 21,5 %, samotný zaměstnanec poté odvede 6,5 % z hrubé mzdy. V případě Rakouska zaměstnavatel za své zaměstnance odvádí 12,55 % a zaměstnanec odvádí 10,25 % ze své hrubé mzdy (Neotax, 2022). Jednotlivé dávky se vypočítávají na základě osmnácti nejlépe placených let osoby, délky pojistného a věku odchodu do důchodu. Dávky mohou činit až 80 % průměrného celoživotního výdělku jednotlivce, pokud byly příspěvky odváděny po dobu alespoň 45 let (Pension Funds Online, 2023). Z tohoto porovnání lze konstatovat, že v České republice jsou v souhrnu odvodové sazby vyšší než právě v případě Rakouska. Stejně tak se odlišuje postup výpočtu důchodových dávek. V Rakousku v rámci zákonného důchodového pojištění mimo starobního důchodu existují i další druhy důchodů:

předčasný starobní důchod v případě dlouhodobého pojištění, flexibilní důchodový systém, důchod z těžké práce, důchod pro invaliditu z povolání, invaliditu a pracovní neschopnost, vdovský důchod, sirotčí důchod a částečný důchod – prodloužená práce na částečný úvazek pro starší pracovníky (Oesterreich.gv.at., 2023a). V Rakousku jsou důchody upravovány za pomoci opravného faktoru s účinností od 1. ledna každého roku. Při stanovení opravného faktoru se bere v potaz i míra inflace. Úprava důchodu pro rok 2023 kromě procentuálního zvýšení je u většiny důchodců dosažena úpravou nad příslušný opravný faktor poskytnutím přímé platby bez daně a cla. V roce 2023 celkové důchodové příjmy do 5 670 EUR vzrostly o 5,8 %, celkový důchodový příjem nad 5 670 EUR se zvýšil o jednorázovou částku 328,86 EUR (Oesterreich.gv.at, 2023b).

Jak již bylo zmíněno, druhý pilíř byl v roce 2016 v České republice zrušen. V Rakousku druhý pilíř tvoří **zaměstnanecké penzijní pojištění**. Tento pilíř je financován z příspěvků zaměstnance spolu se zaměstnavatelem a je založen na kolektivních pracovních smlouvách, jejichž výhodou je daňová odčitatelnost. V Rakousku je zaměstnanecké penzijní pojištění možné uzavřít prostřednictvím penzijních fondů, bilanční rezervy zaměstnavatele, životního pojištění či dobrovolných vyšších příspěvků do veřejného důchodového systému (WKO, 2023). Zaměstnanecké penzijní pojištění mohou zaměstnavatelé pro své zaměstnance poskytovat formou jednoho z následujících pěti typů penzijních plánů: **penzijními fondy** (Pensionskassen), **kolektivním pojištěním zaměstnanců** (Betriebliche Kollektivversicherung), **interními účetními rezervami, podpůrnými fondy** (Unterstützungskasse) a **přímým pojištěním**. Kolektivní pojištění zaměstnanců musí poskytovat minimální záruku návratnosti ve výši 2,25 % p.a. a nesmí být propojeno s žádnou jednotkou či indexem (Pension Funds Online, 2023).

Co se týče třetího pilíře, ten je v pozorovaných zemích velmi podobný. V obou případech je účast na tomto pilíři dobrovolná a v obou variantách je možnost využít daňové úlevy. V České republice je výše státních příspěvků závislá na výši příspěvku účastníka a v současné chvíli je v rozmezí 90-230 Kč. V Rakousku bylo individuální důchodové zabezpečení (tj. třetí pilíř důchodového systému) založeno v roce 2003 a může do něj vstoupit každá osoba mladší 62 let. Trvání doby musí být minimálně 10 let. Výše příspěvku záleží na každém jedinci a na smlouvě, která byla předem uzavřena. Stejně jako v České republice i zde jsou příspěvky daňově uznatelným nákladem. K vlastím

příspěvkům stát přidává státní příspěvek dle výše, která je každoročně vyhlášována. Stejně jako ve druhém pilíři, i v tomto případě může být způsob vyplacení jednorázovou zdaněnou výplatou s měsíční penzí osvobozenou od daní, či naspořenou částku převést na penzijní fond.

5.1 Komparace vybraných aspektů

V této podkapitole budou porovnány vybrané aspekty, které mají významný vliv na vývoj důchodového systému. Jako první budou porovnány podmínky nároku na důchod. Obě země mají zákonem stanovené dvě podmínky, a to **dosáhnutí důchodového věku** a **získání potřebné doby pojištění** potřebné pro přiznání důchodu. Tabulkové zobrazení podmínek pro získání nároku na důchod je v tabulce 10 níže.

Tabulka 10: Srovnání podmínek pro nárok na důchod

Parametr	Česko	Rakousko
Důchodový věk muži	65 let	65 let
Důchodový věk ženy	65 let	60 let
Potřebná doba pojištění	35 let	35 let

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

V České republice je hranice odchodu do důchodu stanovena pro ženy a muže ve stejné výši, a to na 65 let. V Rakousku je hranice odchodu do důchodu pro ženy a muže odlišná. Pro ženy tato hranice činí 60 let a pro muže 65 let (OECD, 2021). V obou případech je plánovaná reforma, při které dojde ke změně zvýšení hranice odchodu do důchodu. V Rakousku dojde ke srovnání hranice důchodového věku na 65 let bez rozdílu pohlaví. Každý, kdo v Rakousku splní oba požadavky pro nárok na důchod, odloží odchod do důchodu a pokračuje dál v práci, dostane bonus. Pokud se o starobní důchod žádá až po dosažení standardního důchodového věku (v současnosti ženy dovršily 60 let, muži 65 let) i přes splněnou čekací dobu nebo minimální dobu pojištění, dávka za měsíců pozdějších nároků se zvyšuje o 4,2 procenta ročně. Bonusová fáze se uděluje maximálně na tři roky (Sozialministerium, 2023).

Co se týče potřebné doby pojištění, ta je v obou sledovaných zemích stejná a je stanovena na 35 let. V případě získání potřebného počtu let v Rakousku má na důchod nárok osoba, která platila příspěvky minimálně 180 kalendářních měsíců. Existují zde výjimky pro

osoby se zdravotním postižením a osoby, které měly pracovní úraz. Z těchto 180 měsíců musí minimálně 84 měsíců pocházet ze zaměstnání či obdobné doby přispívání. Zbývajících 96 měsíců může pocházet z jiných druhů příspěvků, jako je např. nezaměstnanost, nemocenská, vojenská služba nebo období výchovy dětí (OECD, 2021).

Dalším ukazatelem, který bude porovnán je průměrná výše starobních důchodů (tabulka 11). Pro lepší srovnání byla průměrná výše starobních důchodů v Rakousku přepočtena na koruny (23,355 CZK/EUR, kurz platný dle ČNB ke dni 17. 4. 2023).

Tabulka 11: Komparace průměrné výše starobních důchodů

Země	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	11 475 Kč	11 866 Kč	12 435 Kč	13 487 Kč	14 502 Kč	15 453 Kč
Rakousko	34 572 Kč	35 167 Kč	36 114 Kč	37 237 Kč	38 806 Kč	40 030 Kč

Zdroj: Statistik Austria, n.d.

Z tabulkového porovnání je patrné, že od roku 2016 je v obou zemích postupné navyšování výše starobních důchodů. V České republice v roce 2021 činil průměrný starobních důchod 15 453 Kč, což je o 24 577 Kč méně než v Rakousku v tentýž rok. Podobné rozdíly jsou i v letech předešlých. Stejně jako v České republice, tak i v Rakousku jsou velké rozdíly mezi důchody u žen a mužů. Například v roce 2021 činila průměrná výše důchodů u žen 29 525 Kč, kdežto u mužů průměrná výše důchodů v tentýž rok činila 50 535 Kč. Vzhledem k rozdílu v příjmech žen a mužů jsou starobní důchody žen výrazně nižší než důchody mužů. To způsobuje vyšší riziko chudoby například pro důchodce, kteří žijí sami (Statistik Austria, n.d.).

Dalším ukazatelem, který bude porovnán je podíl populace 65 a více let, který je znázorněn v tabulce 12. Tento ukazatel vyjadřuje podíl populace 65 let a více na celkovém počtu obyvatel v dané zemi.

Tabulka 12: Podíl populace 65 let a více let (v %)

Země	Podíl populace 65 a více let (v %)										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	15,91	16,42	16,96	17,49	17,99	18,52	19,00	19,42	19,80	20,14	20,44
Rakousko	18,05	18,27	18,47	18,66	18,84	18,91	18,96	19,00	19,08	19,20	19,48

Zdroj: Statista, 2023b

Z tabulky 12 je patrné, že zpočátku měla Česká republika, oproti Rakousku, značně nižší hodnotu ukazatele podílu populace 65 a více let. Avšak postupně podíl populace postproduktivního obyvatelstva v České republice začal razantně růst, až došlo k převýšení hodnoty tohoto ukazatele, který je v Rakousku. Z výsledné analýzy vychází, že podíl osob starších 65 let se za posledních 10 let zvýšil v obou zemích.

Dalším analyzovaným ukazatelem bude naděje dožití při narození. Samotná analýza je zobrazena v tabulce 13.

Tabulka 13: Naděje dožití při narození v letech 2013–2021

Země		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	Ženy	81,0	81,4	81,5	81,6	81,8	81,8	81,9	81,7	80,9
	Muži	75,0	75,4	75,6	75,8	76,0	76,0	76,2	75,7	74,6
Rakousko	Ženy	83,6	83,7	83,6	83,9	83,9	84,0	84,2	83,7	83,8
	Muži	78,5	78,9	78,6	79,1	79,3	79,3	79,5	78,9	78,8

Zdroj: Statista, 2023c

Dle statistických výsledků byla průměrná délka života novorozených žen v České republice v roce 2021 kolem 81 let, u mužů tato hodnota činila přibližně 75 let. V Rakousku v tentýž rok byla průměrná délka života u žen přibližně 84 let, u mužů to bylo poté 79 let. Z tabulky 14 lze pozorovat patrný rozdíl průměrné délky života mezi pohlavími v obou zemích.

Z tabulky 14 níže je možné vidět, že se úhrnná plodnost v České republice od roku 2012 postupně zvyšuje, následně od roku 2018 lze pozorovat stagnaci na hodnotě 1,71 dítěte připadající na jednu ženu. Rakousko v porovnání s Českou republikou dosahuje ve všech

letech výrazně nižších hodnot. Do roku 2017 lze vidět postupný přirozený nárůst, poté dochází k postupnému poklesu. Podle míry plodnosti stanovené pro rok 2021 bude mít žena v Rakousku za život v průměru 1,48 dítěte. Oproti předchozímu roku se tak tento ukazatel zvýšil.

Tabulka 14: Porovnání úhrnné plodnosti v letech 2012-2021

Země	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	1,45	1,46	1,53	1,57	1,63	1,69	1,71	1,71	1,71	1,83
Rakousko	1,44	1,44	1,46	1,49	1,53	1,52	1,47	1,46	1,44	1,48

Zdroj: Statista, 2023d

Eurostat (2022) každý rok porovnává evropské země dle přepokládaného času, který člověk aktivně stráví na pracovním trhu. K tomuto srovnání slouží ukazatel průměrné délky pracovního života. Ukazatel délky pracovního života je dán odhadem počtu let, po které se očekává, že osoba v současném věku 15 let bude během svého života aktivní na trhu práce pro danou zemi a rok. V tabulce 15 níže lze vidět porovnání průměrné délky života ve sledovaných zemích v letech 2016-2021.

Tabulka 15: Průměrná délka pracovního života v letech 2016-2021

Země	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	35,6	35,9	36,3	36,3	36,0	36,1
Rakousko	37,1	37,2	37,5	37,7	37,5	37,9

Zdroj: Eurostat, 2022

Průměrná délka pracovního života se v jednotlivých státech odlišuje. V Rakousku je v každém roce tento ukazatel vyšší oproti České republice. V České republice lze až do roku 2018 pozorovat pozvolný nárůst, poté ukazatel stagnoval až do roku 2020, kdy došlo k opětovnému poklesu. Oproti tomu v Rakousku ukazatel postupně rostl až do roku 2020, kdy opět došlo k mírnému poklesu, v roce 2021 hodnota tohoto ukazatele začala opakovaně růst. Rozdíl průměrné délky pracovního života v obou zemích v roce 2021 činí 1,8 let.

5.2 Návrhy a doporučení pro český důchodový systém

Tato podkapitola bude zaměřena na vymezení doporučení pro penzijní systém v České republice. Důležité je zmínit, že neudržitelnost současného důchodového systému se stává realitou a je potřeba podstoupit určitá opatření. Samotné diskuse o nedostacích českého důchodového systému jsou velmi probíraným tématem od počátku roku 2023, kdy parlament začal jednat o valorizaci důchodů. Směr, kterým se bude aktualizovaný důchodový systém České republiky ubírat, by měl být dosažen s cílem co nejnižšího zadlužení státního rozpočtu, stejně tak jako dopad na samotné občany České republiky. Některá doporučení budou založena na základě inspirace z komparace s rakouským důchodovým systémem, který byl nastíněn v první části této kapitoly.

Prvním a zásadním doporučením je zajistit politickou jednotnost, která je zásadní pro úspěšné implementování případných opatření. Pro občany je důležitá rovněž i stabilita důchodového systému, na základě čehož odkládají své finanční prostředky. Změny opatření týkající se důchodového systému mají na starost politici. Jejich nestálost a odlišné názory spolu se samotnými návrhy a cílem prosadit právě ten svůj, jsou důvodem, kvůli kterému lidé ztrácí důvěru a přehled v celý důchodový systém. Proto by prvním krokem mělo být sjednocení názorů jednotlivých politických stran a zvýšení snahy prosazovat jednotný návrh pro změnu tohoto systému. Stejně tak by se měli podílet na vytváření důchodového systému všichni politici společně. V roce 2023 opět začaly diskuse týkající se reformy důchodového systému, které přináší značný chaos a je velmi obtížné se v dosavadních informacích zorientovat.

Další doporučení se týká snížení informační asymetrie občanů v České republice. Každý občan by měl mít do určité míry přehled o svých budoucích finančních zdrojích a možnostech, jak si tyto zdroje zajistit. Velká část obyvatel není schopna sama zhodnotit svoje finanční možnosti či si neví rady, jak se svými peněžními prostředky jednoduše nakládat. Z těchto důvodů byly v Rakousku založeny iniciativy finančního vzdělávání Národní strategie finanční gramotnosti, které mají mimo jiné za cíl například: podporu finančního vzdělávání na školách jako průřezového předmětu, podporu bezpečného používání úvěrů a předcházení nadměrnému zadlužení, zvyšovat povědomí o vlastnostech důchodového systému, očekávané výši důchodového příjmu a o nutnosti plánovat dopředu a jiné (Federal Ministry Republic of Austria, n.d.). Tyto iniciativy mají za následek vyšší finanční gramotnost obyvatel a lepší informovanost o důležitosti

zabezpečení se na stáří. Ač v České republice je od roku 2005 součástí Rámcového vzdělávacího programu částečné zahrnutí základního vzdělávání finanční gramotnosti. V důsledku tohoto programu je problematika financí v České okrajově zahrnuta ve výuce předmětů Výchova k občanství a Člověk a svět práce. Ačkoliv se samotným pojmem finanční gramotnost se v tomto programu nelze setkat, samotný dokument poté nabízí potenciál k jejímu rozvoji (Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2011). Od tohoto roku Česká republika nepodstupuje žádné další kroky směřující k zvyšování finanční gramotnosti či informovanosti o možných produktech sloužící k zajištění solidního stáří. Proto druhým návrhem je po vzoru právě Rakouské republiky zavedení povinné výuky finanční gramotnosti na školách, které budou vzdělávat občany již od útlého věku. Předmětem by měl být základní výklad týkající se financí a zacházení s nimi, či kladení důrazu na postupné odkládání peněžních prostředků pro budoucí účely. Ovšem zvyšování finanční gramotnosti by nebylo pouze na školách, ale zapojit by se měly i banky spolu s ČNB. Stejně tak by mělo být zvýšeno povědomí o vlastnostech a možnostech využití důchodového systému. Spolu s tím by měla být zvýšena rovněž i medializace změn týkající se důchodového systému, která by měla za úkol šířit osvětu o tom, že nějaké možnosti vůbec jsou.

Z vyplývající komparace s rakouským důchodovým systémem vyšlo, že oproti němu má Česká republika v součtu vyšší odvodové sazby v prvním pilíři. Proto dalším doporučením je snížení odvodových sazeb právě v prvním pilíři, přičemž ušetřené finanční prostředky by občané mohli investovat i do jiných forem zajištění se na stáří, dle vlastního uvážení. Samozřejmě se snížením odvodových sazeb souvisí i následné snížení vyplácených důchodů v rámci prvního pilíře, což nebude mít kladné odezvy u široké veřejnosti.

Problém týkající se neustálého zvyšování důchodového věku začíná vytvářet otázky zejména v profesích, které jsou náročné buď z hlediska fyzického nebo psychického. Proto by Česká republika měla zvážit i jiné formy pro stanovení hranice odchodu do důchodu, jelikož důchodový věk není možné zvyšovat do nekonečna. V případech fyzické či psychické náročnosti není zcela jisté, zda občané budou schopni vykonávat své zaměstnání do neustále se zvyšujícího věku. Proto dalším doporučením je změnit požadavky na dřívější odchod do důchodu pro občany, kteří vykonávají náročnou práci, jako je např. práce v nadměrně prašném prostředí. Fyzicky náročná práce by byla definovaná ve státem vydané tabulce či na základě posouzení lékařského stavu od lékaře.

Nicméně varianta dle posouzení lékařského stavu zaměstnance by byla velmi obtížně regulovatelná. V případě odchodu do důchodu dle dosaženého vzdělání by se měla doba odchodu do důchodu přizpůsobit právě úrovni dosaženého vzdělání. Lidé, kteří začínají pracovat ihned po dokončení základní či střední školy, vstupují na trh práce o poznání dříve a v nižším věku než lidé, kteří na trh práce vstupují až po dokončení například magisterského studia. Právě tento návrh pro úpravu doby odchodu do důchodu vláda začátkem roku 2023 začala brát v úvahu jako jednu z možností.

Dalším doporučením vyplývajícím z inspirace rakouského důchodového systému je opětovné zavedení druhého pilíře důchodového systému. Česká republika by mohla jít po vzoru Rakouska, kde je druhý pilíř založen na zaměstnaneckých fondech, které jsou založeny na pracovní smlouvě. Účast v tomto pilíři je zcela dobrovolná. Zaměstnavatelé spolu se zaměstnanci mohou využít daňovou odčitelnost, čímž je atraktivnost tohoto pilíře podpořena. Dalším motivujícím faktorem by měla být garance kladného zhodnocení u jedné investiční strategie stejně jako v případě Rakouska. Rakousko v rámci druhého pilíře nabízí pět investičních strategií, z čehož jedna obsahuje minimální záruku návratnosti ve výši 2,25 % p.a.

To, že se člověk nesmí spoléhat pouze na to, že se o něj stát postará, si uvědomuje stále větší zastoupení obyvatel České republiky. Tudiž dalším doporučením je zavedení povinného spoření u jakékoliv finanční, bankovní či investiční společnosti. Hranice pro povinné spoření by byla určena koeficientem vztahujícím se k hrubé mzdě občana. Následně by bylo nutné doložit potvrzení o spoření na příslušný úřad. Cílem tohoto spoření by bylo zajištění se na stáří i mimo starobní důchod.

Třetí pilíř z výše uvedené komparace dvou důchodových systémů vyšel v obou případech téměř identický. Jediným doporučením v tomto případě by mohla být vyšší zainteresovanost zaměstnavatelů, která by spočívala v pevném zavedení povinnosti v případě příspěvků od zaměstnavatelů či v navýšení příspěvků. To by mělo za následek vyšší podporu spoření na důchod ve formě zavedení příspěvků putujících do tohoto pilíře. Jak Potůček (2018) uvádí ve své knize, důchodový systém se každému jedinci jeví jinak a přít se o to, čí pohled je ten správný, nemá žádnou valnou hodnotu. Proto je nutné podotknout, že navrhnout důchodový systém, který bude stoprocentně vyhovovat každému, není možné. Stejně tak výše zmíněná doporučení mohou vyvolat různé reakce jak v řadách politiků, tak v řadách samotné veřejnosti.

6 Možnosti zabezpečení se na stáří

Ve chvíli, kdy si člověk chce ve stáří udržet podobnou životní úroveň, stejně jako v období aktivní části života, musí začít podstupovat určité kroky již v útlém věku. I když se možná na první pohled může zdát, že problémy týkající se penzí se mladých lidí nijak nedotýkají, nic nemůže být dál od pravdy. Dle odhadů český důchodový systém v důsledku demografického vývoje přestane fungovat v roce 2035. A jelikož si důstojný důchod zaslouží každý člověk, je nezbytné, aby příprava na důchod začala nejpozději v okamžiku, kdy člověk začne pracovat, tzn. první nákup investice by měl přijít nejpozději s první výplatou (EC MANAGEMENT, s.r.o, n.d.).

Bohužel vzhledem k demografickému vývoji nelze říci, jaká výše důchodů bude vyplácena v následujících letech. Ačkoliv dávky plynoucí z prvního pilíře jsou povinné, může dojít ke změně parametrů pro výpočet důchodu či samotných podmínek získání nároku na starobní důchod. Na základě této nejistoty by se lidé neměli spoléhat pouze na stát a měli by si začít vytvářet vlastní finanční rezervu, co nejdříve.

V České republice existují desítky finančních produktů, které lze pro účely zajištění se na stáří využít, z tohoto důvodu není v možnostech této práce provést analýzu všech těchto produktů. Proto pro účely této práce budou vybrány pouze tři produkty, které patří mezi občany České republiky k těm nejoblíbenějším. Co se týče investic, zůstávají Češi v nakládání se svými peněžními prostředky velmi konzervativní. Nicméně popularita různých forem investic je přesto na vzestupu.

V následujících podkapitolách bude přiblížena individuální tvorba finanční rezervy prostřednictvím dvou modelových příkladů, ve kterých bude provedena analýza tří, v Česku nejoblíbenějších, produktů. Jednotlivé modelové příklady budou vycházet z předem stanovených předpokladů. Cílem analýzy je porovnat výkonnost produktů pro účely zajištění se na stáří a určit jejich vhodnost vzhledem k poměru příslušné věkové kategorii daných subjektů, zhodnotit výsledky, včetně doporučení, jak na výběr vhodného produktu.

Při výběru vhodných produktů pro zajištění se na stáří nesmíme zapomenout na diverzifikaci portfolia. Z těchto důvodů zde budou zastoupeny tři různé typy investičních produktů. Prvním produktem bude **doplňkové penzijní spoření**. Doplnkové penzijní spoření bylo vybráno z důvodu možnosti získání státního příspěvku, příspěvku

zaměstnavatele, daňových úlev a zhodnocení finančních prostředků. Dle Asociace penzijních společností ČR (2023b) si skrze doplňkové penzijní spoření na konci 4. čtvrtletí v roce 2022 aktivně spořilo 1 638 767 účastníků. Průměrná hodnota příspěvku zaměstnavatele v současné době činí 500 Kč měsíčně (Seyfor, a.s., 2023). Druhým produktem budou **podílové fondy**, skrze které v roce 2022 v České republice investovalo přibližně 1,5 milionu domácností a celkem v nich mají uloženo přes 700 miliard korun (Fondee a.s., 2022). Třetím a zároveň posledním produktem bude investice do **investičního zlata**. Dle výzkumu agentury Median si Češi tuto alternativu dále volí i pro účely boje proti rostoucí inflaci. Jako příčinu volby tohoto produktu uvedlo 29 % z respondentů možnost investovat libovolně po menších částkách, jednoduchost investování, snadno pochopitelné a nízké riziko i přesto, že cena zlata velmi kolísá (pdMEDIA, 2023). Celkem si Češi podle ČSÚ v roce 2022 pořídili 2,4 tuny investičního zlata. Jedná se o nejvyšší dovoz zlata za poslední tisíciletí (Zlato a.s., 2023).

Stejně jako občané České republiky volí stabilní a spolehlivé produkty, tak i Rakušané u svých investičních produktů raději spoléhají na osvědčené a bezpečné místo investování do novějších investičních modelů (Erste Bank und Sparkasse, 2022). Dle studie z roku 2022 je v Rakousku nejoblíbenější formou investice vkladní knížka, kterou má v současnosti polovina dotazovaných. Na druhém místě jsou akcie a dluhopisy, do kterých investuje zhruba každý čtvrtý v Rakousku, dále nemovitosti, pozemky a drahé kovy. Nejoblíbenější moderní formou investice jsou kryptoměny, do kterých aktuálně investuje více lidí než do pasivně spravovaných podílových fondů, jako jsou ETF (FONDS professionell ONLINE – Österreichs unabhängiges Magazin für Anlageberatung, 2022).

6.1 Předpoklady pro modelové příklady

Tato podkapitola bude sloužit ke specifikaci potřebných předpokladů pro názorné výpočty v jednotlivých modelových příkladech. Hlavním rozdílem modelových příkladů bude odlišná věková kategorie a celková doba spoření. Pro analýzu a následné srovnání jednotlivých produktů budou zvoleny dva subjekty s odlišným věkem ve chvíli první investice, a to 25 a 50 let.

Předpokládá se, že obě osoby budou působit na trhu práce minimálně do důchodového věku, který je v současné době stanoven na 65 let. Poté odejdou do důchodu a nechají si vyplácet zhodnocené peněžní prostředky. V případě, že to daný produkt

umožňuje budou peněžní prostředky vyplaceny formou renty. V opačném případě bude využit způsob jednorázové výplaty finančních prostředků. Délka vyplácení měsíční renty je závislá na střední délce života v České republice. Ačkoliv je počítáno s tím, že se naděje na dožití bude neustále zvyšovat v důsledku zkvalitňování lékařské péče či zlepšování životního stylu, je v těchto příkladech počítáno s parametry platnými k roku 2021, na základě kterých žena stráví v důchodu v průměru 16 let a muž 10 let. Za těchto okolností bude první osoba spořit celkem 40 let a druhá 15 let. Přičemž se předpokládá, že žádná osoba doposud nevyužívala žádný produkt určený k zajištění se na stáří.

Pro zjednodušení výpočtu se předpokládá, že obě osoby budou po celou dobu spoření pobírat stejnou výši průměrné mzdy. V případě 25leté osoby je počítáno s tím, že po dokončení vysoké školy nastupuje poprvé na trh práce. V praxi je samozřejmě pravděpodobné postupné zvyšování mzdy v důsledku získaných zkušeností. Stejně tak lze postupné zvyšování mzdy z praktického hlediska předpokládat i u 50leté osoby. Dle ČSÚ (2022c) průměrná hrubá mzda ve 3. čtvrtletí roku 2022 činila 39 858 Kč. Na základě těchto údajů byla vypočtena čistá mzda, jejíž výše je stanovena na 32 058 Kč.

Průměrná výše starobního důchodu v prosinci roku 2022 činila 18 061 Kč. Rozdíl mezi průměrnou výší starobního důchodu a průměrnou čistou mzdou v tentýž rok činí 13 997 Kč. Tento rozdíl vyjadřuje finanční mezeru, kterou je nezbytné dorovnat příjmem ze soukromých investic.

Při sestavování předpokladů je vycházeno z teorie životního cyklu. Tato teorie předpokládá, že oba subjekty v důchodovém věku budou mít nižší životní náklady oproti době, kdy byli ekonomicky aktivní. V období penze již osoby neřeší náklady spojené s výchovou dětí či pořízením vlastního bydlení. Proto je zde stanovena částka, která odpovídá 80 % čistého měsíčního příjmu, kterého bylo dosaženo před odchodem do důchodu. Tato částka vyjadřuje minimální finanční příjem, který poslouží pro zachování odpovídající úrovně života jako v době, kdy byla osoba ekonomicky aktivní.

Dále se v praxi pracuje s pravidlem 10 % z příjmů. Toto pravidlo říká, že pro zajištění zajímavého důchodu je potřeba dávat stranou alespoň 10 % ze svého čistého měsíčního příjmu. Částka, kterou by subjekty měly měsíčně odkládat ze své průměrné čisté mzdy, činí 3 206 Kč. Pro zjednodušení výpočtů je tato částka zaokrouhlena na celé tisíce směrem dolů. V obou modelových příkladech se bude měsíčně odkládat 3 000 Kč, které budou rozděleny mezi tři již zmíněné investiční alternativy, a to vždy po 1 000 Kč.

Pro uplatnění zbylých 206 Kč je možné využít další možnosti, kterými může být například investice do akcií či ETF fondů. V této práci s dalšími alternativami nebude počítáno. Rozdělením volných finančních prostředků mezi tři různé alternativy dojde k diverzifikaci portfolia, jejíž cílem je snížení celkového rizika.

V důsledku neočekávaného nárůstu průměrné roční míry inflace v roce 2022 v žádném z modelových příkladů nebude zahrnuta, tzn. že všechny konečné výsledky výdělku budou v nominálním vyjádření.

Díky názorným výpočtům v jednotlivých modelových příkladech bude možné vyvodit závěry a doporučení týkající se vlivu délky spoření na celkově naspořené finanční prostředky a vhodnost jednotlivých finančních produktů. Pro přehlednost jsou všechny výše vyjmenované předpoklady shrnuty do tabulky 16.

Tabulka 16: Předpoklady modelových příkladů

	Osoba 1	Osoba 2
Rok narození	1998	1973
Věk	25	50
Odchod do důchodu (let)	65	65
Doba spoření (let)	40	15
Doba pojištění (let)	35	35
Průměrná hrubá mzda	39 858 Kč	39 858 Kč
Průměrná čistá mzda	32 058 Kč	32 058 Kč
Průměrný starobní důchod	18 061 Kč	18 061 Kč
Finanční mezera	13 997 Kč	13 997 Kč
80 % měsíčního příjmu	25 646 Kč	25 646 Kč
10 % měsíčního příjmu	3 206 Kč	3 206 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

6.2 Modelový příklad 1

První modelový příklad bude vytvořen pro osobu, jejíž věk je stanoven na 25 let a která za výše uvedených podmínek bude po dobu 40 let shromažďovat své finanční prostředky. Prostředky bude akumulovat prostřednictvím doplňkového penzijního spoření, nákupem podílových fondů a investicí do investičního zlata. Do každého finančního produktu bude ukládat měsíční úložku 1 000 Kč. Předpokládáme, že zaměstnavatel poskytuje benefit ve formě měsíčního příspěvku na doplňkové penzijní spoření ve výši průměrné hodnoty v roce 2023, která činí 500 Kč. V 65 letech osoba odejde do důchodu, čímž ukončí spoření a peněžní prostředky si z jednotlivých produktů vybere. V případě možnosti výplaty finančních prostředků formou renty bude doba výplaty stanovena dle demografické analýzy průměrné délky života v České republice na 16 let pro ženy, pro muže na 10 let. Za takto stanovených podmínek celková finanční mezera činí 2 687 424 Kč.

Doplňkové penzijní spoření

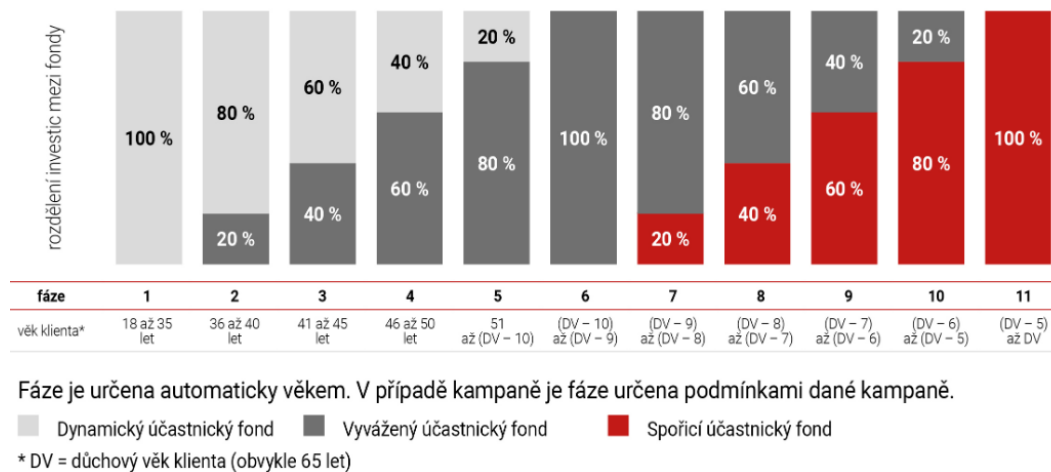
Doplňkové penzijní spoření je prvním produktem, do kterého bude účastník ukládat své finanční prostředky. Pro samotný výpočet je nutné znát věk subjektu, dobu, po kterou budou finanční prostředky spořeny, výši měsíčního vkladu, výši státního příspěvku, výši příspěvku od zaměstnavatele a očekávané zhodnocení. Dle zadání jsou parametry pro výpočet následující:

- 25letá osoba,
- důchodový věk 65 let,
- celková doba spoření 40 let,
- pravidelný měsíční vklad 1 000 Kč,
- měsíční státní příspěvek 230 Kč,
- příspěvek zaměstnavatele 500 Kč.

Pro zjednodušení výpočtu počítáme s tím, že si klient sám zvolil pouze jeden typ investiční strategie. V případě 25leté osoby byla vybrána **dynamická investiční strategie**, jelikož takto mladý člověk s velmi dlouhým horizontem si může dovolit podstoupit vyšší investiční riziko. Jedná se o nejdynamičtější fond, který investuje téměř 100 % svého majetku do akcií a obdobných instrumentů. V praxi to běžně funguje tak, že je investiční strategie tvořena kombinací všech třech možných investičních strategií, které

jsou investičními společnostmi nabízeny. Obrázek 3 zobrazuje fáze investičních strategií v jednotlivých věkových rozmezích v rámci dynamického spořicího programu.

Obrázek 3: Dynamický investiční program

Zdroj: Generali penzijní společnost, 2020a

Následující tabulka 17 zobrazuje analýzu doplňkového penzijního spoření za výše zmíněných předpokladů. Pro zajímavost je zde zachycena výnosnost všech typů investičních strategií.

Tabulka 17: Analýza doplňkového penzijního spoření

Vaše příspěvky	Příspěvky od státu	Příspěvky zaměstnavatele	Investiční strategie	Očekávané zhodnocení	Zhodnocení	Celková naspořená částka
480 000 Kč	110 400 Kč	240 000 Kč	Konzervativní	1 % p.a.	190 963 Kč	1 021 363 Kč
			Vyvážená	3 % p.a.	775 688 Kč	1 606 088 Kč
			Dynamická	6 % p.a.	2 632 105 Kč	3 462 505 Kč

Zdroj: Air Bank, n.d.

Při měsíčním vkladu 1 000 Kč s maximálním státním příspěvkem 230 Kč, měsíčním příspěvkem od zaměstnavatele 500 Kč a očekávaným zhodnocením 6 % p.a v dynamické investiční strategii účastník celkem za 40 let naspoří **3 462 505 Kč**.

Výplatu dávek z doplňkového penzijního spoření lze v praxi uskutečnit několika způsoby (všechny způsoby jsou blíže popsány v podkapitole 2.2.4). Pro účely této práce budou vybrány dvě v praxi nejpoužívanější možnosti. Tyto možnosti jsou uvedeny v tabulce 18. První možností je jednorázové vyrovnání, u kterého výnos a příspěvek zaměstnavatele podléhá srážkové dani ve výši 15 %. Naopak při výběru výplaty penze na pevně

stanovenou dobu celkový výnos této dani nepodléhá. Dle demografické analýzy v kapitole 4 je zřejmé, že se ženy v České republice dožívají vyššího věku než muži. Proto je penze na pevně stanovenou dobu u žen nižší než právě v případě mužů, kteří ji budou pobírat pravděpodobně kratší dobu.

Tabulka 18: Jednorázové vyrovnání vs měsíční renta

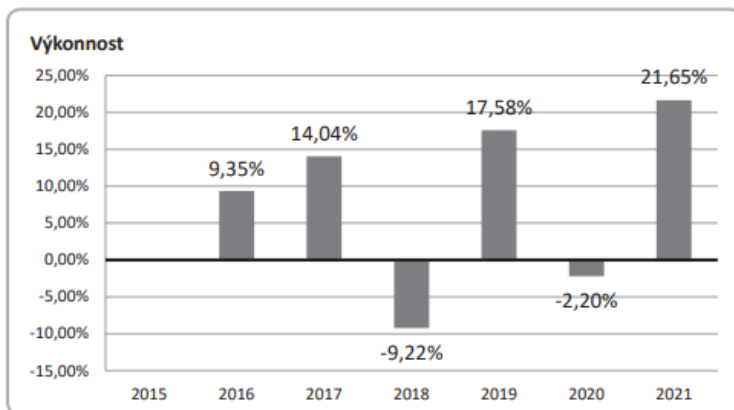
Celkem naspořeno	Jednorázové vyrovnání		Penze na pevně stanovenou dobu	
	Daň	Celkem vyplaceno	Žena	Muž
3 462 505 Kč	430 816 Kč	3 031 689 Kč	18 034 Kč	28 854 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Pokud si 25letý účastník (žena) bude odkládat 1 000 Kč měsíčně, tak při očekávaném zhodnocení 6 % p.a. bude čerpat měsíční rentu ve výši **18 034 Kč** po dobu následujících 16 let. Pokud tento účastník bude muž, tak při stejném zhodnocení bude po dobu následujících 10 let čerpat měsíční rentu **28 854 Kč**. V případě jednorázového vyrovnání bude účastníkovi bez rozdílu pohlaví v jeho 65 letech na bankovní účet vyplacena částka, **3 031 689 Kč** po zdanění.

Pro zajímavost je zde uveden obrázek 4, který znázorňuje údaje o historické výkonnosti dynamického účastnického fondu, který je veden u NN Penzijní společnosti, a.s. Je důležité zmínit, že údaje z minulosti nejsou ukazatelem výkonnosti budoucí, rovněž grafické znázornění má omezenou vypovídací schopnost pro predikci budoucího vývoje výkonnosti fondu. Z obrázku je patrná volatilita, která v letech 2018 a 2020 dosáhla záporných hodnot, v ostatních letech výnos aktiva dosáhl kladných hodnot, a to až na hodnotu 21,65 %.

Obrázek 4: Historická výkonnost dynamického účastnického fondu

Zdroj: Air Bank, 2022

Podílové fondy

Druhou vybranou alternativou s cílem zabezpečení se na stáří je investice do podílových fondů. Stejně jako v případě doplňkového penzijního spoření, tak i podílové fondy jsou z hlediska frekvence plateb vhodné spíše pro pravidelné investování s dlouhodobým horizontem. Parametry potřebné pro modelaci výpočtu jsou následující:

- 25letá osoba,
- důchodový věk 65 let,
- celková doba spoření 40 let,
- měsíční úložka 1 000 Kč,
- poplatek na vstup 3,564 %,
- očekávané zhodnocení 5,9 % p.a., 6,8 % p.a.

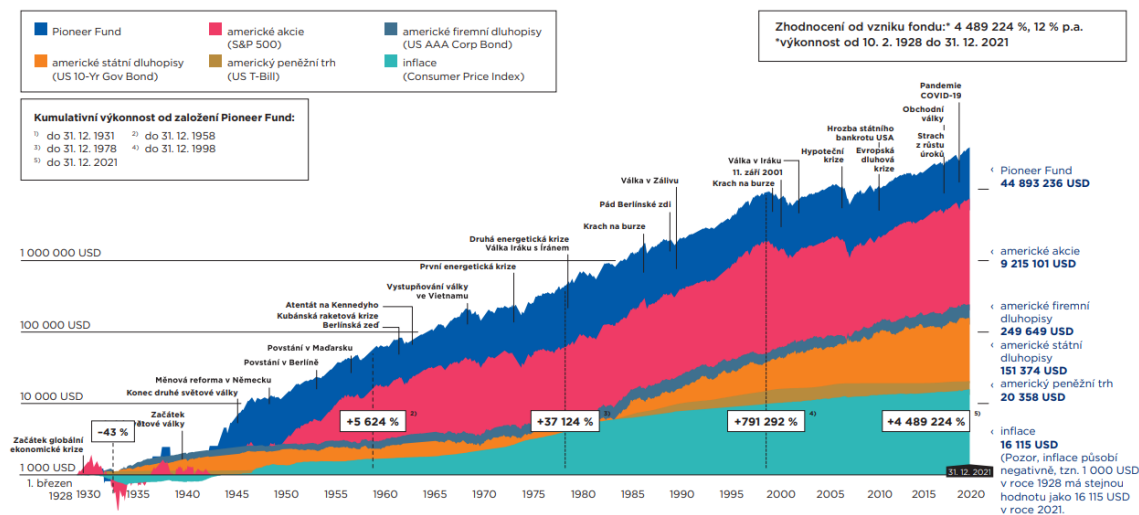
V tomto případě bude měsíční úložka 1 000 Kč rozdělena do dvou podílových fondů, do každého po 500 Kč.

První podílový fond s názvem Amundi US Pioneer Fund je třetí nejstarší fond na světě, jehož vznik se datuje do roku 1928. Praktikuje hodnotový způsob investování, kdy manažer nakupuje akcie firem, které jsou trhem přehlíženy, tudíž jsou nabízeny se slevou. Cílem tohoto podílového fondu je generovat růst investice při určité míře rizika během doporučeného období držení. Fond investuje převážně do akcií společností, které mají sídlo či vykonávají většinu své činnosti v USA. Portfolio je složeno dle jednotlivých sektorů, kam spadá např. informační technologie, zdravotní péče, finance, komunikační služby, průmysl či zboží dlouhodobé spotřeby (Conseq, 2023). Fond Amundi Funds US

Pioneer Fund za rok 2022 získal 1. místo v kategorii Podílové fondy 22 v soutěži Zlatá koruna. Tato soutěž na základě hodnocení nezávislé poroty oceňuje ty nejlepší finanční produkty, které lze nalézt na české trhu (Amundi, 2023).

Výkonnost fondu od jeho vzniku je zobrazena na obrázku 5. Akciové trhy dlouhodobě rostou, a to i navzdory neustálým katastrofám a nepokojům. V každém roce fond zaznamenal událost, která otrásla americkým akciovým trhem. Za 94 let vzrostla výkonnost tohoto fondu o 4 489 224 %, co že je asi 298x více než v případě státních dluhopisů. Samozřejmě i v tomto případě je nutné zmínit, že předchozí výnosnost nezaručuje skutečnou výkonnost v budoucím období. Očekávaný výnos u tohoto podílového fondu je 5,9 % p.a.

Obrázek 5: Zhodnocení výkonnosti fondu US Pioneer Fund v letech 1928–2020

Zdroj: Interní zdroje společnosti Fincetrum & Swiss Life Select a.s.

Druhým podílovým fondem je Fidelity World Fund, opět od společnosti Amundi. Dle získaných informací od finančního poradce je tento fond na trhu od roku 1996. Cílem tohoto fondu je v dlouhodobém horizontu zajistit růst kapitálu. Fond investuje minimálně 70 % svých aktiv do akcií společností po celém světě. Portfolio fondu je rozloženo i v tomto případě dle kategorií na technologie, zdravotnictví, finanční služby, průmysl, spotřební zboží a veřejné služby. Očekávaný výnos je 6,8 % p.a. Zhodnocení výkonnosti fondu v letech 2017-2023 je znázorněno na obrázku 6 níže. I v případě této formy investice historická výkonnost fondu není zárukou výkonnosti budoucí.

Obrázek 6: Zhodnocení výkonnosti fondu Fidelity World Fund v letech 2017-2023

Zdroj: Conseq, 2023b

Tabulka 19 zobrazuje analýzu podílových fondů za výše zmíněných předpokladů. Součástí nákupu těchto dvou podílových fondů je poplatek na vstup. Výše poplatku na vstup je závislá na investičním horizontu, výši měsíčních vkladů a zvoleného způsobu úhrady poplatku. Jako způsob úhrady poplatku na vstup byla zvolena forma express, tzn. že je účastník povinen uhradit v rámci jedné platby výši poplatku a první platbu pravidelné investice. Za těchto předpokladů oba podílové fondy obsahují poplatky na vstup ve výši 3,56 % z investované částky. Součástí těchto podílových fondů mohou být i jiné druhy poplatků. Výstupní poplatky u tohoto produktu nejsou žádné.

Tabulka 19: Analýza podílových fondů

Název fondu	Celkem vloženo	Poplatek za vstup	Scénář	Očekávané zhodnocení	Zhodnocení	Celková naspořená částka
US Pioneer Fund	248 544 Kč	3,56 %	Pesimistický	4 %	333 888 Kč	582 432 Kč
			Očekávaný	5,9 %	685 699 Kč	934 243 Kč
			Optimistický	8 %	1 372 358 Kč	1 620 902 Kč
Fidelity World Fund	248 544 Kč	3,56 %	Pesimistický	5 %	495 738 Kč	744 282 Kč
			Očekávaný	6,8 %	930 713 Kč	1 179 257 Kč
			Optimistický	9 %	1 876 280 Kč	2 124 824 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů od finančního poradce, 2023

Za výše zmíněných okolností 25letá osoba při měsíční úložce 500 Kč do každého fondu celkem vloží 497 088 Kč, z čehož 17 088 Kč tvoří poplatek na vstup. Při očekávaném zhodnocení 5,9 % p.a. v podílovém fondu Pioneer Fund celkem naspoří 934 243 Kč. Celková naspořená částka v podílovém fondu Fidelity Fund s předpokládaným

zhodnocením 6,8 % p.a. činí 1 179 257 Kč. V součtu za 40 let účastník naspoří prostřednictvím podílových fondů **2 113 500 Kč**.

Výplata podílových fondů není nikterak náročná a investor své peníze může kdykoliv vybrat. Nejčastější formou bývá jednorázové vyrovnání, které při splnění jedné ze dvou podmínek nepodléhá srážkové dani 15 %. První podmínkou je splnění časového testu, který trvá tři roky. Druhá podmínka říká, že celkový příjem z prodeje podílových fondů musí být nižší než 100 000 Kč.

Investiční zlato

Poslední alternativou, která bude vybrána pro účely analýzy zajištění se na stáří v České republice, je investice do zlata. Samotná investice probíhá formou nákupu investičního zlata v podobě mincí či zlatých slitků. Tato forma investice umožňuje ochranu úspor a zhodnocení finančních prostředků v dlouhodobějším horizontu. Jedná se o jedinou formu, která je v těchto příkladech zmíněna, s možností získání fyzické komodity. Nákup investičního zlata bude probíhat skrze společnost IBIS InGold a.s., a to prostřednictvím produktu iiplanGold. Tato společnost prodává ryzí zlato, které pochází z prestižní rafinérie PAMP ze Švýcarska. Každou platbou klient nakoupí odpovídající množství zlata, které si může nechat posílat již v průběhu spoření. Stejně tak je možné úspory vybrat ve formě zlatých slitků, mincí či v penězích (IBIS InGold a.s., 2023). Pro účely této práce budeme počítat s výběrem v peněžních prostředcích. Taktéž počítáme s tím, že k výplatě dojde až ve chvíli odchodu do důchodu, nikoliv v průběhu spoření.

Faktory, které ovlivňují podobu investice do zlata, jsou především výše měsíční platby, doba investice a velikost slitku. Velikostí slitku byl zvolen 1 gram, který má hodnotu 1 456 Kč (hodnota platná k 6. 4. 2023, IBIS InGold a.s., 2023). Vývoj ceny zboží je závislý na vývoji ceny zlata na burze. V obchodě IBIS InGold a.s. se ceny zboží mění jedenkrát denně. Parametry potřebné pro výpočet jsou následující:

- 25letá osoba,
- důchodový věk 65 let,
- celková doba spoření 40 let,
- měsíční úložka 1 000 Kč,
- velikost slitku 1 g, jehož hodnota činí 1 456 Kč.

V tabulce 20 je zobrazena celková analýza investice do zlata za výše zmíněných předpokladů.

Tabulka 20: Analýza investice do zlata

Měsíční vklad	Celkem vloženo	Velikost slitku (1 g)	Celková naspořená hodnota
1 000 Kč	480 000 Kč	1 456 Kč	1 278 678 Kč

Zdroj: IBIS InGold, a.s., 2023

Na začátku každého spoření musí účastník uhradit vstupní cenové navýšení, které je vratné při zpětném odkupu. U toho produktu vstupní cenové navýšení činí 17 000 Kč. Celkem účastník vloží 480 000 Kč, ale celkové investované prostředky činí pouze 463 000 Kč. Touto formou investice po 40 letech investor získá **1 278 678 Kč**. Zlato je velice likvidním aktivem, což umožňuje jeho rychlou přeměnu na peníze ve chvíli jeho prodeje. Jak již bylo zmíněno v podkapitole 3.2.5, investiční zlato je osvobozeno od DPH bez nároku na odpočet daně. Lze tedy očekávat, že v 65 letech bude investorovi vyplacena celá částka ve výši 1 278 678 Kč. Pro zajímavost je vývoj hodnoty investice v jednotlivých letech zobrazen v tabulce 21.

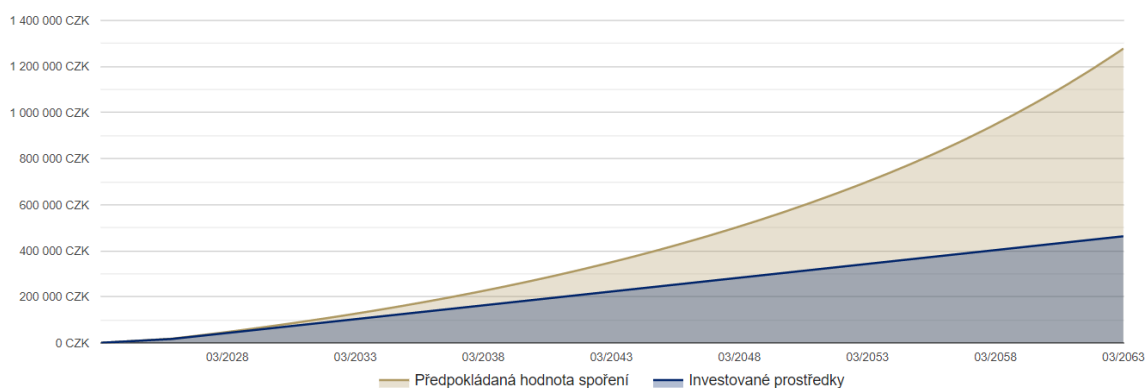
Tabulka 21: Předpokládaná hodnota spoření (celkem)

Roky	Investované prostředky	Předpokládaný výnos	Předpokládaná hodnota spoření (celkem)
5	43 000 Kč	4 372 Kč	47 372 Kč
10	103 000 Kč	23 675 Kč	126 675 Kč
15	163 000 Kč	62 923 Kč	225 923 Kč
20	223 000 Kč	127 133 Kč	350 133 Kč
25	283 000 Kč	222 545 Kč	505 545 Kč
30	343 000 Kč	357 074 Kč	700 074 Kč
35	403 000 Kč	546 283 Kč	949 283 Kč
41	463 000 Kč	815 678 Kč	1 278 678 Kč

Zdroj: IBIS InGold, a.s., 2023

Výpočet hodnoty investice vychází z aktuálně platných cen a výnosů za minulé období (výnos je založen na statistickém zpracování 500 dvacetiletých a čtyřicetiletých historických řad vývoje ceny zlata v období 1971-2021). Průměrné zhodnocení těchto řad činí 7,30 % (IBIS InGold a.s., 2023). Obrázek 7 zobrazuje grafické znázornění vývoje investice do zlata za předpokladů uvedených v tabulce 20.

Obrázek 7: Vývoj investice do zlata – horizont 40 let

Zdroj: IBIS InGold, a.s., 2023

Výpočet předpokládané hodnoty spoření v jednotlivých letech spolu s grafickým znázorněním slouží k usnadnění orientace v rámci nabídky produktů a služeb.

Z historického hlediska v letech 2000-2023 je výkonnost zlata znázorněna na obrázku 8. V roce 1792 byla cena v USD/oz přibližně 19,39 USD, v březnu roce 2023 cena vzrostla na neuvěřitelných 1 966,27 USD/oz, což je v přepočtu 41 822,5629 Kč za unci (21,270 CZK/USD, kurz platný dle ČNB ke dni 17. 4. 2023). Jedna trojská unce má hmotnost 31,103 gramů (Zlaté rezervy s.r.o., 2023). Nejvýznamnějším činitelem, který ovlivňuje kurz zlata, je zejména kurz amerického dolaru. Zlato si svoji hodnotu udržuje po celá staletí, stejně jako bylo cenné před 3 000 lety, bude cenné i v nadcházejících letech.

Obrázek 8: Historický vývoj zlata v letech 2000-2023 v CZK

Zdroj: GoldPrice.Org, 2023

6.3 Modelový příklad 2

Druhý modelový příklad bude vytvořen pro osobu, jejíž věk je stanoven na 50 let a která za již zmíněných předpokladů v úvodu této kapitoly bude po dobu 15 let shromažďovat své finanční prostředky. Prostředky bude i v tomto případě akumulovat prostřednictvím doplňkového penzijního spoření, nákupem podílových fondů a investic do investičního zlata. Do každého finančního produktu bude ukládat měsíční úložku 1 000 Kč. Předpokládáme, že zaměstnavatel poskytuje benefit ve formě měsíčního příspěvku na doplňkové penzijní spoření ve výši průměrné hodnoty v roce 2023, která činí 500 Kč. V 65 letech osoba odejde do důchodu, čímž ukončí spoření a peněžních prostředky si z jednotlivých produktů vybere. V případě možnosti výplaty prostřednictvím renty bude doba, po kterou bude měsíční renta vyplácena stanovena dle průměrné délky života pro ženu na 16 let a pro muže na 10 let. Za takto stanovených podmínek celková finanční mezera činí 1 679 640 Kč.

Doplňkové penzijní spoření

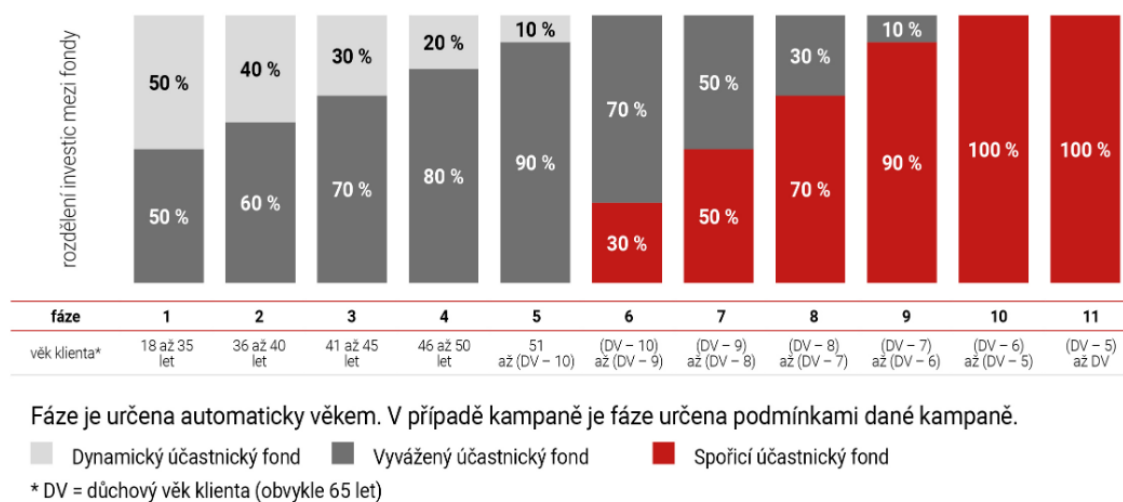
I v případě druhé osoby bude prvním produktem, kam bude účastník ukládat své finanční prostředky doplňkové penzijní spoření. Předpoklady potřebné pro výpočet jsou stanoveny následovně:

- 50letá osoba,
- důchodový věk 65 let,

- celková doba spoření 15 let,
- pravidelný měsíční vklad 1 000 Kč,
- měsíční státní příspěvek 230 Kč,
- příspěvek zaměstnavatele 500 Kč.

Z důvodu vyššího věku střadatele a kratšího, v rámci investic ale stále dlouhého, investičního horizontu budeme pro účely výpočtu počítat s tím, že si klient sám vybral investici pouze v jedné investiční strategii. Jelikož ve vyšším věku není doporučováno vkládat všechny peněžní prostředky do rizikovějších strategií jako v případě prvního modelového příkladu, budeme počítat s tím, že si 50letá osoba vybrala **vyváženou investiční strategii**. Vyvážená investiční strategie u NN Penzijní společnosti, a.s. je charakteristická tím, že rozděluje aktiva mezi dluhopisy a akcie. Podíl akcií v této strategii činí maximálně 60 %. Obrázek 9 zobrazuje fáze investičních strategií v jednotlivých věkových rozmezí v rámci vyváženého spořicího programu.

Obrázek 9: Vyvážený spořicí program

Zdroj: Generali penzijní společnost, 2020b

Všechny výše uvedené parametry jsou zadány v tabulce 22, která analyzuje investici prostřednictvím doplňkového penzijního spoření ve vyvážené investiční strategii s očekávaným ročním zhodnocením 3 %. Pro lepší představu jsou vypočítány výnosnosti všech investičních strategií.

Tabulka 22: Analýza doplňkového penzijního spoření – 50letá osoba

Vaše příspěvky	Příspěvky od státu	Příspěvky zaměstnavatele	Investiční strategie	Očekávané zhodnocení	Zhodnocení	Celková naspořená částka
180 000 Kč	41 400 Kč	90 000 Kč	Konzervativní	1 % p.a.	24 697 Kč	336 097 Kč
			Vyvážená	3 % p.a.	82 244 Kč	393 644 Kč
			Dynamická	6 % p.a.	194 232 Kč	505 632 Kč

Zdroj: Air Bank, n.d.

Při měsíčním vkladu 1 000 Kč, maximálním měsíčním státním příspěvkem 230 Kč, měsíčním příspěvkem od zaměstnavatele 500 Kč a očekávaným zhodnocením 3 % p.a. ve vyváženém účastnickém fondu účastník celkem naspoří **393 644 Kč**.

Tabulka 23 zobrazuje rozdíl výplaty prostřednictvím jednorázového vyrovnání oproti penzi na pevně stanovenou dobu. U jednorázového vyrovnání výnosy a příspěvky zaměstnavatele podléhají srážkové dani 15 %. Naopak u penze na pevně stanovenou dobu výnos této dani nepodléhá.

Tabulka 23: Jednorázové vyrovnání vs penze na pevně stanovenou dobu

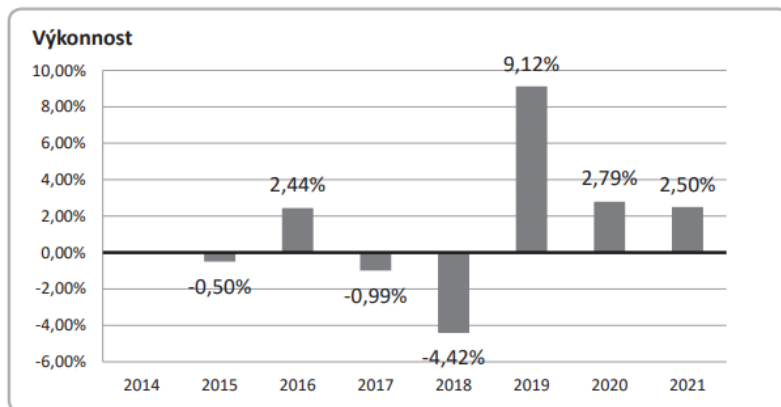
Celkem naspořeno	Jednorázové vyrovnání		Penze na pevně stanovenou dobu	
	Daň	Celkem vyplaceno	Žena	Muž
393 644 Kč	18 547 Kč	375 097 Kč	2 050 Kč	3 280 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

V případě jednorázového vyrovnání výsledná částka po zdanění, kterou si účastník vybere, činí **375 097 Kč**. Částka penze na pevně stanovenou dobu je odlišná dle pohlaví. V případě ženy účastník získá **2 050 Kč** měsíčně po dobu následujících 16 let, v případě muže se jedná o měsíční částku **3 280 Kč** po následujících 10 let.

Pro lepší představu historické výkonnosti vyváženého účastnického fondu u NN Penzijní společnosti je zde uveden obrázek 10. Rovněž i zde je nutné uvést, že údaje z minulosti nejsou ukazatelem výkonnosti budoucí, taktéž i grafické znázornění má omezenou vypovídací schopnost pro predikci budoucího vývoje výkonnosti fondu. Z obrázku je patrná volatilita, která v roce 2015, 2017 a 2018 dosáhla záporných hodnot, v ostatních letech se výnos aktiva dostal do kladných hodnot, a to až na hodnotu 9,12 %.

Obrázek 10: Historická výkonnost vyváženého účastnického fondu

Zdroj: Air Bank, 2022

Podílové fondy

Stejně jako v prvním modelovém příkladu, tak i v tomto bude druhou alternativou investice do podílových fondů. Předpoklady pro výpočet jsou stanoveny následovně:

- 50letá osoba,
- důchodový věk 65 let,
- celková doba spoření 15 let,
- měsíční úložka 1 000 Kč,
- poplatek na vstup 4,05 %,
- očekávané zhodnocení 5,9 % p.a., 6,8 % p.a.

Opakovaně bude měsíční úložka 1 000 Kč rozdělena do dvou podílových fondů, do každého po 500 Kč.

I zde byl pro modelaci výpočtu zvolen podílový fond Amundi Funds US Pioneer Fund s očekávaným zhodnocením 5,9 % p.a a Fidelity World Fund s očekávaným ročním zhodnocením 6,8 %. U druhé osoby poplatek za vstup činí v obou případech 4,05 % z investované částky. Pro úhradu poplatku za vstup bude i zde zvolena forma express. Součástí těchto podílových fondů mohou být i jiné druhy poplatků. Výstupní poplatky u těchto produktů nejsou žádné. Všechny zmíněné předpoklady jsou uvedené v tabulce 24.

Tabulka 24: Analýza podílových fondů – 50letá osoba

Název fondu	Celkem vloženo	Poplatek za vstup	Scénář	Očekávané zhodnocení	Zhodnocení	Celková naspořená částka
US Pioneer Fund	93 645 Kč	4,05 %	Pesimistický	4 %	29 084 Kč	122 729 Kč
			Očekávaný	5,9 %	49 342 Kč	142 987 Kč
			Optimistický	8 %	76 244 Kč	169 889 Kč
Fidelity World Fund	93 645 Kč	4,05 %	Pesimistický	5 %	39 307 Kč	132 952 Kč
			Očekávaný	6,8 %	60 240 Kč	153 885 Kč
			Optimistický	9 %	90 996 Kč	184 641 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výpočtů od finančního poradce, 2023

Za výše zmíněných okolností 50letá osoba při měsíční úložce 500 Kč do každého fondu celkem vloží 187 290 Kč, z čehož 7 290 Kč tvoří poplatek na vstup. Při očekávaném ročním zhodnocení 5,9 % v podílovém fondu Pioneer Fund celkem naspoří 142 987 Kč. Celková naspořená částka v podílovém fondu Fidelity Fund s předpokládaným ročním zhodnocením 6,8 % činí 153 885 Kč. V součtu za 15 let prostřednictvím podílových fondů naspoří **296 872 Kč**.

Výplata podílových fondů není nikterak náročná a investor své peníze může kdykoliv vybrat. Nejčastější formou bývá jednorázové vyrovnání, které při splnění stanovených podmínek (viz modelace výpočtu podílových fondů v příkladu 1) nepodléhá srážkové dani 15 %.

Investiční zlato

Investiční zlato je i zde třetí alternativou. I v tomto případě jsou peněžní prostředky spořeny prostřednictvím produktu iiplanGold u společnosti IBIS InGold a.s. Výnosnost investice ovlivňuje zejména výše platby, orientační horizont investice a velikost slitku. Velikostí slitku byl zvolen 1 gram, který má hodnotu 1 456 Kč (hodnota platná k 6. 4. 2023, IBIS InGold a.s., 2023). Parametry potřebné pro výpočet jsou následující:

- 50letá osoba,
- důchodový věk 65 let,
- celková doba spoření 15 let,
- měsíční úložka 1 000 Kč,
- velikost nakupovaného slitku 1 g, jehož hodnota činí 1 456 Kč.

Tabulka 25 zobrazuje celkovou analýzu investice do zlata za výše stanovených předpokladů.

Tabulka 25: Analýza investice do zlata – 50letá osoba

Měsíční vklad	Celkem vloženo	Velikost slitku (1 g)	Celková naspořená hodnota
1 000 Kč	180 000 Kč	1 456 Kč	225 923 Kč

Zdroj: IBIS InGold a.s., 2023

Výpočet hodnoty investice vychází z aktuálně platných cen a výnosů za minulá období ceny zlata v období 1971–2021, při průměrném očekávaném zhodnocení 7,3 % p.a. (IBIS InGold a.s., 2023). Účastník na začátku spoření uhradí vstupní cenové navýšení, které činí 17 000 Kč a je vratné při zpětném odkupu. Celkem vloží 180 000 Kč, nicméně celkové investované prostředky jsou ve výši 163 000 Kč. Po 15 letech za výše zmíněných předpokladů investor v tomto produktu naspoří celkem **225 923 Kč**. Úspory z tohoto produktu je možné vybrat ve zlatě nebo v penězích. Pro účely této práce bude počítáno s výběrem v peněžních prostředcích. Jelikož je investiční zlato osvobozeno od daně, očekáváme, že si účastník v 65 letech vybere celou částku ve výši 225 923 Kč. Tabulka 26 zobrazuje očekávaný vývoj investice v jednotlivých letech.

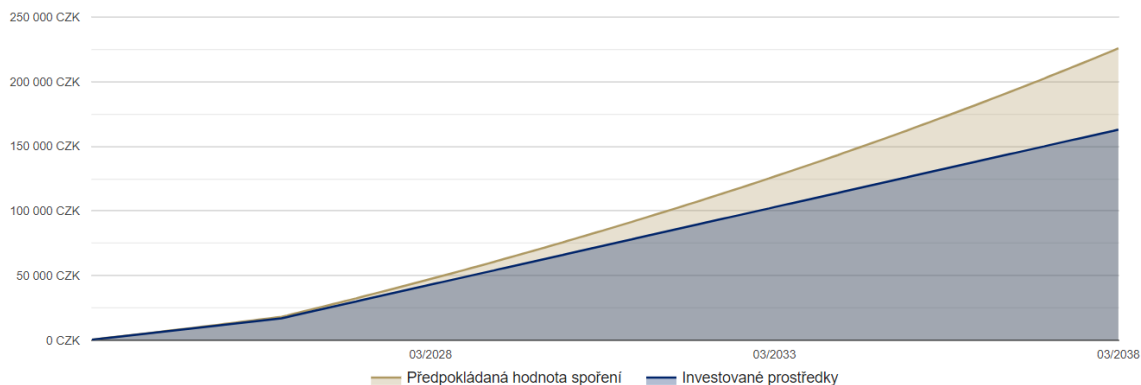
Tabulka 26: Předpokládaná hodnota spoření (celkem)

Počet let	Investované prostředky	Předpokládaný výnos	Předpokládaná hodnota spoření (celkem)
5	43 000 Kč	4 372 Kč	47 372 Kč
10	103 000 Kč	23 675 Kč	126 675 Kč
15	163 000 Kč	62 923 Kč	225 923 Kč

Zdroj: IBIS InGold a.s., 2023

Výpočet hodnoty investice vychází z aktuálně platných cen a výnosů za minulá období (výnos je založen na statistickém zpracování 500 dvacetiletých a čtyřicetiletých historických řad vývoje ceny zlata v období 1971-2021). Průměrné zhodnocení těchto řad činí 7,30 %. Na obrázku 11 je pro lepší představu zobrazen grafický vývoj investice za předpokladů uvedených v tabulce 25.

Obrázek 11: Vývoj investice do zlata – horizont 15 let

Zdroj: IBIS InGold a.s., 2023

6.4 Zhodnocení modelových příkladů

V této podkapitole bude provedeno závěrečné zhodnocení modelových příkladů, které byly popsány v předchozí podkapitole. Bude zde vyhodnocení nejvhodnějšího produktu s cílem zajištění se na stáří pro jednotlivé věkové kategorie v závislosti na očekávaném zhodnocení a délce spoření.

V obou příkladech se počítalo s mediánem mezd, přičemž se jednalo o průměrnou mzdu platnou ke třetímu čtvrtletí roku 2022. Subjekty s nižší příjmem, než je ten průměrný, by ke zhodnocení svých peněžních prostředků zvolili nižší měsíční úložku dle svých možností. Naopak osoby s nadprůměrným měsíčním příjmem by měsíčně odkládaly více.

Obě osoby se rozhodly diverzifikovat své portfolio prostřednictvím doplňkového penzijního spoření, podílových fondů a investičního zlata. Výkonnost jednotlivých alternativ pro jednotlivé subjekty zhodnocuje další část kapitoly.

Modelový příklad 1

První modelový příklad byl zaměřen na mladého člověka ve věku 25 let s investičním horizontem 40 let. Tento subjekt každý měsíc ukládal 10 % ze své průměrné mzdy do investičních produktů s cílem tvorby dostatečné finanční rezervy, která v penzi pokryje finanční mezeru. Výsledky spoření zobrazuje tabulka 27.

Tabulka 27: Zhodnocení modelového příkladu 1

Produkt	Jednorázové vyrovnání	Renta
Doplňkové penzijní spoření	-	-
• Žena	3 031 689 Kč	18 034 Kč
• Muž		28 854 Kč
Podílové fondy celkem	2 113 500 Kč	-
• Pioneer Fund	934 243 Kč	-
• Fidelity – World Fund	1 179 257 Kč	-
Investiční zlato	1 278 678 Kč	-
Celkem	6 423 867 Kč	-

Zdroj: Vlastní zpracování na základě modelového příkladu 1 v praktické části, 2023

Jako nejvhodnější produkt se na takto dlouhý horizont ukázala investice do doplňkového penzijního spoření. Spolu s měsíční úlozkou účastníka, maximálním příspěvkem od státu a příspěvkem zaměstnavatele činila celková měsíční úložka 1 730 Kč. Doplňkové penzijní spoření bylo v tomto případě založeno prostřednictvím dynamické investiční strategie s očekávaným zhodnocením 6 % p.a. Při výběru výplaty doplňkového penzijního spoření formou renty účastník v případě ženy získá měsíční výplatu této dávky ve výši 18 034 Kč, v případě muže měsíční dávka činí 28 854 Kč. Jedná se o poměrně vysokou částku, kterou bude penzista pobírat ke starobnímu důchodu, který získá od státu. U podílových fondů s očekávaným zhodnocením 5,9 % a 6,8 % celková částka po 40 letech spoření v součtu činí 2 113 500 Kč. Tato částka bude vyplacena prostřednictvím jednorázového vyrovnání do několika dnů od podání pokynu k výplatě. Vzhledem ke splnění časového testu, vyplacené prostředky nepodléhají dani z příjmů. Nicméně finanční prostředky získané investicí do investičního zlata jsou o značnou část nižší než v případě prvních dvou alternativ. Na základě výsledné výkonnosti lze říci, že se nejedná o nejvhodnější produkt s cílem zajištění se na stáří. Nicméně v závěru tohoto modelového příkladu lze říci, že vybrané alternativy pro takto mladého člověka dokáží zhodnotit finanční prostředky v takové míře, která je dostatečná, ba dokonce vyšší než požadovaná částka pro pokrytí celkové finanční mezery, která činí 2 687 424 Kč.

Modelový příklad 2

Druhý modelový příklad byl vytvořen pro osobu, jejíž věk ve chvíli první platby činí 50 let spolu s investičním horizontem 15 let. I tento subjekt odkládal měsíčně 10 % ze své průměrné mzdy do investičních produktů s cílem tvorby dostatečné finanční rezervy, která by v období penze pokryla finanční mezeru. Výsledky spoření zobrazuje následující tabulka 28.

Tabulka 28: Zhodnocení modelového příkladu 2

Produkt	Jednorázové vyrovnání	Renta
Doplňkové penzijní spoření	-	-
• Žena	375 097 Kč	2 050 Kč
• Muž		3 280 Kč
Podílové fondy celkem	296 872 Kč	-
• Pioneer Fund	142 987 Kč	-
• Fidelity – World Fund	153 885 Kč	-
Investiční zlato	225 923 Kč	-
Celkem	897 892 Kč	-

Zdroj: Vlastní zpracování na základě modelového příkladu 2 v praktické části, 2023

Ve druhém modelovém příkladu, kde byl investiční horizont o poznání kratší, se opět jeví jako nejlepší způsob zhodnocení svých finančních prostředků investice do doplňkového penzijního spoření. V případě doplňkového penzijního spoření penzista s očekávaným zhodnocením 3 % p.a. ke státnímu starobnímu důchodu získá výplatu formou renty 1 458 Kč v případě ženy, 2 332 Kč v případě muže. Oproti prvnímu příkladu se jedná o velmi zanedbatelnou částku, která důchodci nezajistí požadovanou částku potřebnou k zajištění důstojného stáří. Prostřednictvím investice skrze podílové fondy účastník v 65 letech získá jednorázovou výplatu peněžních prostředků ve výši 296 872 Kč. I zde došlo ke splnění časového testu, proto vyplacené prostředky nepodléhají dani z příjmů. Investiční zlato v tomto případě nepředstavuje takovou ztrátu jako v prvním modelovém příkladu, jednorázovým vyrovnáním penzista získá 225 923 Kč. I přes relativně nižší

ztrátu oproti příkladu 1 se i v tomto případě nejedná o nejvhodnější produkt s cílem zabezpečení se na stáří. Závěrem tohoto modelového příkladu lze říci, že za takto zvolených podmínek zvolené investiční produkty nedokáží plně pokrýt celkovou finanční mezeru, která v tomto případě činila 1 679 640 Kč. Aby osoba ve druhém modelovém příkladu dosáhla požadované finanční rezervy, je nezbytné odkládat vyšší měsíční úložku, než je 10 % průměrné čisté mzdy či využít jiné alternativy s vyšší výkonností.

V závěru je možné vyvodit, že vhodně vybraný produkt spolu s dobře zvolenou investiční strategií a dostatečně dlouhým investičním horizontem dokáže v dostatečné míře zhodnotit peněžní prostředky pro zachování důstojného stáří. Je však nutné začít odkládat volné peněžní prostředky ihned, a to hned při první příležitosti.

Závěrem je dobré zmínit, že „Spořit na důchod se vyplácí v každém věku. Je jen na vás, jakou budoucnost si zařídíte.“ (Conseq, 2022).

6.5 Porovnání vybraných finančních produktů

Tato podkapitola bude zaměřena na porovnání vybraných finančních produktů, které byly použity v modelových příkladech v podkapitolách 6.2 a 6.3. Na základě provedené analýzy je patrné, že si jednotlivé produkty jsou do jisté míry podobné, jelikož fungují na podobném principu. Účastník ukládá své peněžní prostředky do vybrané finanční společnosti (banky, investiční společnosti či penzijní společnosti), ve které si zvolí vhodnou investiční strategii, konkrétní fond či si přímo vybere aktiva, do kterých chce investovat. Následně jsou finanční prostředky zhodnocovány. Investor každý měsíc ukládá měsíční příspěvek po zvolenou investiční dobu, která v případě dlouhodobého horizontu investorovi přinese vyšší příjmy, než jaké mu budou vypláceny ze starobních dávek z prvního pilíře českého důchodového systému.

V následující tabulce 29 jsou porovnány základní vlastnosti vybraných produktů, které byly analyzovány ve dvou modelových příkladech v podkapitole 6.1. Vybrané vlastnosti mohou zásadně ovlivnit zájemce v případě rozhodování ve chvíli, kdy se rozhodne odkládat své peněžní prostředky za účelem zajištění se na stáří.

Tabulka 29: Porovnání vybraných finančních produktů

Vlastnost	Produkt		
	Doplňkové penzijní spoření	Podílové fondy	Investiční zlato
Návratnost	Střední	Střední	Nízká
Riziko	Střední	Střední	Vysoké
Likvidita	Malá	Vysoká	Vysoká
Státní příspěvek	Ano	Ne	Ne
Příspěvek zaměstnavatele	Ano	Ne	Ne
Investice drobných částek	Ano	Ano	Ano
Výběr investiční strategie	Ano	Ano	Ne
Daň z výnosu	Ano	Ne	Ne
Daňové úlevy	Ano	Ne	Ne
Mimořádné vklady	Ano	Ano	Ano
Poplatky	Ano	Ano	Ne
Výplata formou renty	Ano	Ne	Ne
Plánovaná reforma	Ano	Ne	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování na základě teoretické a praktické rešerše, 2023

Jednotlivé parametry, které byly zvoleny pro porovnání jsou blíže zhodnoceny následovně:

- **Návratnost** peněžních prostředků je v prvních dvou alternativách na relativně stejné úrovni. Doplnkové penzijní spoření dosáhlo vyšších výnosů díky vyšší měsíční úložce v důsledku příspěvků od státu a zaměstnavatele. Podílové fondy dosáhly oné návratnosti vložených prostředků díky vyššímu očekávanému zhodnocení. Investiční zlato má tento parametr na nižší úrovni, jelikož generované zisky v důsledku vysoké volatility nejsou v tomto případě tak vysoké.
- **Riziko** je opět v případě prvních dvou alternativ považováno za střední. Riziko je zde závislé na vybrané investiční strategii či sektoru, do kterého příslušný

podílový fond investuje. Naopak u investičního zlata je pravděpodobnost propadu velmi vysoká v důsledku vysoké volatility.

- **Likvidita** je nejvyšší v případě podílových fondů a investice do zlata, jelikož je zde možný rychlý prodej příslušného aktiva. U doplňkového penzijního spoření je tato možnost na velmi nízké úrovni, poněvadž jsou zde státem stanoveny nevýhodné podmínky pro předčasný výběr.
- **Státní příspěvek** je poskytován pouze u doplňkového penzijního spoření, u ostatních produktů tato varianta není k dispozici.
- **Příspěvek zaměstnavatele** je rovněž poskytován pouze v případě doplňkového penzijního spoření a jeho výše závisí na každém zaměstnavateli.
- **Investice drobných částek** je dostupná v případě všech tří produktů. U doplňkového penzijního spoření je investice možná již od 100 Kč/měsíc. V případě obou vybraných podílových fondů je minimální částka pravidelné investice stanovena na 500 Kč/měsíc. Stejná minimální částka je i v případě investičního zlata.
- **Výběr investiční strategie** je možný pouze u doplňkového penzijního spoření, které vždy nabízí zákonem stanovený povinný konzervativní fond. Zbylé varianty investičních strategií závisí na zvolené penzijní společnosti. U ostatních alternativ tato možnost není, jelikož výnos závisí na průměrném zhodnocení a historickém vývoji investice. Podílové fondy lze vybrat dle jejich rizika, které je závislé na konkrétním zaměření daného podílového fondu.
- **Srážkové dani z výnosu 15 %** podléhají některé varianty doplňkového penzijního spoření. Jedná se o: jednorázové vypořádání, pozůstalostní penzi na určenou dobu s vymezenou dobou pobírání kratší než 10 let, odbytné, starobní penze na určenou dobu s vymezenou dobou výplaty kratší než 10 let. Zbylé varianty za splnění stanovených podmínek této dani nepodléhají. Podílové fondy zdanění nepodléhají při splnění jedné ze dvou podmínek. První je nutnost splnění časového testu, který trvá 3 roky. V opačném případě musí být úhrn příjmů z prodeje podílových fondů nižší než 100 000 Kč za jedno zdaňovací období. Pro běžné investory, kteří nakupují zlato pro soukromé účely, je zde osvobození od daně z příjmů.
- Uplatnit **daňové úlevy** je možné pouze v případě doplňkového penzijního spoření. Pro uplatnění daňových úlev musí účastník dávat úložku přesahující 1 000 Kč měsíčně. Investiční zlato je v České republice dle zákona osvobozeno od DPH.

- **Mimořádné vklady** může účastník provést ve všech analyzovaných alternativách, a to bez poplatku a bez omezení vkládané částky.
- **Poplatky** jsou součástí všech tří variant. U doplňkového penzijního spoření jsou stanoveny a rovněž i omezeny shora zákonem. U podílových fondů a investičního zlata jsou stanoveny zvolenou investiční společností, která daný produkt zprostředkovává. Může se jednat o vstupní poplatky, poplatky za správu portfolia či výstupní poplatky.
- **Výplatu formou renty** v období důchodu nabízí doplňkové penzijní spoření a některé typy podílových fondů.
- **Plánovaná reforma** je pouze v případě doplňkového penzijního spoření, které má platnost pouze na území České republiky, ostatní alternativy nepodléhají státní regulaci České republiky. Plánovaná reforma by měla přijít v platnost začátkem roku 2024.

6.6 Výběr vhodných produktů k zajištění se na stáří

Výběr vhodných finančních produktů k zajištění se na stáří je pro každého jedince individuální záležitostí, která v současné době stále více nabývá na své hodnotě a významu. Vzhledem k situaci, kdy státní důchod již poměrně dlouhou dobu nepředstavuje jistotu ke kvalitnímu dožití a na větu, že se o nás stát postará, už se nelze spoléhat, je proto nezbytné tomuto výběru věnovat čas a pozornost.

Na finančním trhu existuje několik možných variant nejrůznějších produktů, které jsou dostupné za účelem zajištění se na stáří. Nejlepším způsobem je kombinace několika produktů, tzn. diverzifikace svého portfolia za účelem snížení potenciálního rizika. Důležité je přitom zohlednit tři základní parametry – **výnos**, tzn. kolik daná investice přinese. Dále je to **riziko**, tj. jak velké hrozí nebezpečí ztráty finančních prostředků. A nakonec **likvidita**, která představuje rychlost a za jakých podmínek je možné investici přeměnit na hotové peníze. Stejně tak je důležitým parametrem i **faktor času**, který umožňuje z dnes investovaných peněz získávat v budoucnu výnosy. Rovněž je při výběru důležité věnovat pozornost výši **poplatků**, které jsou individuální a závisí na každém produktu a na každé instituci, která produkt zprostředkovává.

Jak vybrat vhodné doplňkové penzijní spoření?

Na závěr je nutné si říci, podle čeho je vhodné vybírat vhodné doplňkové penzijní spoření. Jelikož se jedná o dlouhodobý produkt, který s vámi bude pravděpodobně až do Vašeho důchodu, je dobré vědět, čemu věnovat pozornost při prvotním výběru.

V České republice existuje na trhu několik penzijních společností, jejichž konkrétní názvy jsou uvedené v podkapitole 2.2.3. Většina z těchto společností má ve své nabídce tři účastnické fondy s různými investičními strategiemi, z čehož musí být vždy jeden povinný konzervativní. Podle čeho tedy vybrat vhodné doplňkové spoření?

Faktorů, na které se při onom výběru zaměřovat, je mnoho. Poplatky jsou shora omezeny zákonem, proto v případě poplatků nenajdeme nikterak velké odlišnosti. Proto je při výběru nutné sledovat především výnosnost daného účastnického fondu. Výnosnost je u každé společnosti zcela odlišná a není předem známá. Analýzu zhodnocení účastnického fondu je možné provést porovnáním historických dat. Dle srovnání produktů penzijního spoření je na prvním místě za rok 2022 peněžní fond od KB penzijní společnosti s výnosem 5,30 %, relativně nízkým rizikem a s nulovým správním poplatkem (Banky.cz, 2023). Dále je dobrá analýza délky působnosti vybrané penzijní společnosti na trhu, která nám říká, že penzijní společnost získala dlouholeté zkušenosti ze sektoru penzijního připojištění a může disponovat mnohými oceněními z této oblasti. V neposlední řadě je možné pozornost věnovat doplňkovým službám, kterými může být například možnost čerpání nadstandardních služeb, individuální účet v mobilní aplikaci či internetovém bankovníctví.

Jak vybrat vhodný podílový fond?

Výběr vhodného podílového fondu není nikterak náročný a lze říci, že je velmi podobný jako v případě výběru vhodného doplňkového penzijního spoření. Hned na počátku je nezbytné stanovit si časový horizont, tzn. jak dlouho budu držet peněžní prostředky ve fondu. Stanovení časového horizontu je velmi důležité, jelikož každý fond je spojen s doporučeným minimálním investičním horizontem, který udává časový úsek, po který je daný druh podílového fondu vhodné držet. Stanovení investičního horizontu je úzce spjaté se samotným cílem, kterého chci danou investicí dosáhnout. Dále je nutné uvědomit si, jak velké riziko jsem ochoten/ochotna podstoupit, čímž lze stanovit adekvátní rizikový profil. V případě dlouhodobé investice je vhodné popřemýšlet nad růstovým potenciálem, který je ve fondech akciových či smíšených. Naopak s kratším

horizontem a averzním postojem k riziku jsou doporučovány podílové fondy s investicí do dluhopisových fondů, fondy fondů nebo fondy peněžního trhu.

Poplatky v případě podílových fondů nejsou shora omezeny zákonem, jsou zde velké rozdíly u jednotlivých investičních společností. Dalším kritériem při rozhodování může být délka působnosti vybrané investiční společnosti na trhu a ocenění, která v tomto sektoru získala. Jako u každé investice, tak ani v tomto případě historická výkonnost vybraného fondu není zárukou výkonnosti budoucí.

Je investování do zlata vhodným produktem?

Zda je investice do zlata vhodným produktem, si musí každý jedinec zvážit sám, dle vlastního uvážení. Samozřejmě je důležité uvědomit si, že v krátkodobějším horizontu se jedná pouze o variantu investice, jejíž cílem je uchování hodnoty peněz proti inflaci, nikoliv forma zabezpečení se na stáří. I v případě dlouhodobého horizontu dosažené výnosy nejsou ani zdaleka tak vysoké, jako v případě ostatních analyzovaných produktů. Toto zjištění se potvrdilo i v závěru obou modelových příkladů. Avšak investice do investičního zlata má to, co ostatní investiční alternativy nemají. Je to možnost získat přidanou hodnotu v podobě sběratelské zajímavosti ve formě mincí či zlatých slitků.

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala problematikou finančního zajištění se na stáří v České republice. Hlavním cílem práce bylo z teoretického hlediska představit současný důchodový systém v České republice a následně ho porovnat s vybraným zahraničním důchodovým systémem. Pro účely této práce byl vybrán důchodový systém Rakouské republiky, který je velmi podobný právě tomu českému. Na základě poznatků z této komparace byly vyvozeny návrhy a doporučení, které by vedly ke zlepšení českého důchodového systému. Dalším cílem práce bylo zanalyzovat vybrané finanční alternativy, které jsou dostupné na trhu v České republice. Tyto alternativy měly za úkol zjistit výkonnost jednotlivých produktů, jejichž cílem bylo finanční zajištění osob na stáří v České republice. Poté na základě provedené analýzy vyvodit závěry a navrhnout doporučení týkající se těchto alternativ.

Český důchodový systém je v současné době tvořen dvěma pilíři, základním důchodovým pojištěním a doplňkovým penzijním spořením. První pilíř funguje na průběžně financovaném systému, který je charakteristický tím, že ekonomicky aktivní jedinci průběžně přispívají do penzijního systému, čímž vytváří příspěvky v podobě důchodů jdoucí současným penzistům. Tyto příspěvky jsou povinným státním výdajem a nejde je žádným způsobem eliminovat. Druhý pilíř je pro všechny účastníky dobrovolný a funguje na bázi měsíčních příspěvků jdoucích do zvoleného penzijního fondu. Mimo vlastní příspěvky je zde možnost získat příspěvky od státu a zaměstnavatele.

V důsledku demografického vývoje, který je velmi důležitým ukazatelem u průběžně financovaného systému, Česká republika stejně jako mnoho zahraničních zemí neustále čelí rostoucímu tlaku na reformu penzijního systému. Tento tlak má značný vliv na tzv. the old-age dependency ratio. Tento ukazatel ukazuje míru závislosti ve stáří, tj. poměr počtu starších lidí ve věku, kdy jsou obecně ekonomicky neaktivní ve srovnání s počtem lidí v ekonomicky aktivním věku. Do roku 2050 Česká republika očekává pokles hodnoty aktivního obyvatelstva na 56,5 %, přičemž hodnota postproduktivního obyvatelstva by měla představovat 28,6 % na celkové hodnotě. Dle této predikce se jedná o možnou krizi z hlediska financování starobních důchodů, která bude mít za důsledek zvýšení veřejného dluhu.

Pro lepší představu a zhodnocení byl z těchto důvodů vybrán důchodový systém Rakouské republiky, jež je z hlediska historických souvislostí nejpodobnější právě tomu

českému. Rakouský důchodový systém tvoří v současné době tři pilíře, zákonné důchodové pojištění, zaměstnanecké penzijní pojištění a individuální důchodové zabezpečení občanů. První a třetí pilíř jsou založeny na velmi podobném principu, jež je i u nás. Druhý pilíř je založen na kolektivních pracovních smlouvách a je zde na výběr z pěti typů penzijních plánů, přičemž jeden poskytuje záruku návratnosti ve výši 2,25 % p.a.

Nejasnost budoucího stavu veřejných financí spolu s možným vývojem důchodového systému nutí občany přemýšlet i nad jinými alternativami k zajištění se na stáří. Využití alternativních možností umožní zachovat navyknutou životní úroveň i v období penze. V práci byla provedena analýza vybraných finančních produktů, které byly zkoumány prostřednictvím dvou modelových příkladů. Jednotlivé modelové příklady se od sebe odlišovaly věkem a dobou spoření. První příklad byl vytvořen pro osobu, jejíž věk činil 25 let spolu s investičním horizontem 40 let. Ve druhém příkladu byla 50letá osoba s investičním horizontem 15 let. Obě osoby zhodnocovaly své finanční prostředky prostřednictvím doplňkového penzijního spoření, podílových fondů a investičního zlata.

Nejvhodnější alternativou se v obou modelových příkladech ukázalo doplňkové penzijní spoření spolu s podílovými fondy. Naopak investiční zlato se v obou případech ukázalo jako vhodný prostředek pouze k uchování hodnoty peněz v boji proti inflaci. V případě 25leté osoby se tato alokace prostředků ukázala jako vhodná, jelikož došlo ke splnění účelů, pro které byly produkty vytvořeny, a to k pokrytí celkové finanční mezery, která činila 2 687 242 Kč. Zhodnocené finanční prostředky pokryly finanční mezeru a dostatečná rezerva umožnila této osobě zachovat si požadovanou životní úroveň i v období penze. V případě druhého subjektu se tato alokace ukázala jako nevhodná a nedokázala vytvořit požadovanou finanční rezervu pro pokrytí celkové finanční mezery ve výši 1 679 640 Kč. S relativně krátkým investičním horizontem oproti první osobě je nezbytné, aby člověk v tomto věku odkládal vyšší měsíční úložku, než je 10 % průměrné čisté mzdy či si pro tyto účely zvolil výkonnější produkty.

Po samotné analýze alternativních produktů následovalo porovnání základních vlastností, které mohou být při prvotním rozhodování pro zájemce důležitým parametrem. Každý produkt si je ve své podstatě velmi podobný, ale i přesto jsou zde některé odlišnosti, které mohou být při prvotním rozhodování stěžejní. Potenciální zájemci musí při výběru vhodného produktu k zajištění se na stáří zohlednit kromě očekávaných výnosů i negativa, která jsou spojena s daným produktem. Negativem může být zdanění výnosů za

předem stanovených podmínek, různé formy poplatků (např. vstupní poplatky, poplatky za správu portfolia, poplatky při výstupu), změna struktury produktu v důsledky reformy. Na základě těchto vlastností nelze říci, jaký produkt je na trhu nejlepší, jelikož každá osoba má jiné preference a očekávání. Proto se každý musí rozhodnout dle svého vlastního uvážení, očekávání, zkušeností a finančních možností.

A na závěr této práce jedno doporučení, které uvádí Bambásek (2019, s. 28) ve své knize - „Investovat může skoro každý, nenechávejte své peníze ležet.“

Seznam použitých zdrojů

Monografie

Bambásek, P. (2019). *Jak investovat sám a bez bank: Český investiční průvodce*. Venkovský dům.

Čermák, P. (2018). *Investice do akcií – Základy value investování*. Brána.

Janda, J. (2011). *Spořit nebo investovat?* Grada.

Janda, J. (2012). *Zajištění na stáří: Jak se co nejlépe připravit na podzim života*. Grada Publishing.

Kaše, M. (2021). *Vybrané aspekty důchodové reformy v České republice*. Grada Publishing.

Potůček, M. (2018). *České důchody*. Karolinum.

Quinn, J. B. (2020). *How to Make Your Money Last – Completely Updated for Planning Today: The Indispensable Retirement Guide*. Simon & Schuster.

Rytířová, L. (2013). *Důchodový systém v České republice*. Anag.

Syrový, P. (2022). *Investování pro začátečníky* (4. vyd.). Grada.

Vostatek, J. (2016). *Penzijní teorie a politika*. C. H. BECK.

Internetové zdroje

Air Bank (n.d.). *Doplňkové penzijní spoření*.
<https://www.airbank.cz/produkty/doplnkove-penzijni-sporeni/>

Air Bank (2022). *Klíčové informace účastnického fondu*. <https://www.airbank.cz/file-download/klicove-informace-ucastnickych-fondu>

Amundi (2023). *Amundi Funds US Pioneer Fund*.
<https://www.amundi.cz/produkty/layout/set/popin/product/view/LU1883872258>

Asociace penzijních společností ČR (2023a). *Doplňkové penzijní spoření*.
<https://www.apscr.cz/doplnkove-penzijni-sporeni/>

Asociace penzijních společností ČR (2023b). *Čtvrtletní výsledky – 2022*.
<https://www.apscr.cz/ctvrtletni-vysledky-2022/>

Banky.cz (2023). *Srovnání produktů PENZIJNÍ SPOŘENÍ, PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ – Jak vybrat nejlepší v roce 2023*. <https://www.banky.cz/prehled-a-porovnani/penzijni-sporeni/>

Bezděk, V. (2000). *Penzijní systémy obecně i v kontextu české ekonomiky (současný stav a potřeba reformy)*. Česká národní banka. https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/economic-research/galleries/research_publications/mp_wp/download/vp2500.pdf

Conseq (2022). *Zajistit se na stáří nebo spoléhat na stát?* <https://www.conseq.cz/aktuality/blog/zajistit-se-na-stari-nebo-spolehat-na-stat>

Conseq (2023a). *Jak investovat*. <https://www.conseq.cz/investice/jak-investovat>

Conseq (2023b). *FF – World Fund hedged (CZK)*. Dostupné 16. 1. 2023 z <https://www.conseq.cz/investice/prehled-fondu/ff-world-fund-hedged-czk>

Conseq (n.d.). *Investiční dotazník*. https://www.conseq.cz/getmedia/c8743edb-2974-45c9-a7cc-02bc9fa39e0a/IDppCT-1803_tofill_3.aspx?ext=.pdf

Česká asociace pojišťoven (2023a). *Kapitálové životní pojištění*. <https://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-osob/kapitalove-zivotni-pojisteni>

Česká asociace pojišťoven (2023b). *Investiční životní pojištění*. <https://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-osob/investicni-zivotni-pojisteni>

Česká asociace pojišťoven (2023c). *Důchodové pojištění*. <https://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-osob/duchodove-pojisteni>

Česká mincovna, a.s. (2023). *Spoření do zlata*. <https://ceskamincovna.cz/zlate-sporeni/>

Česká spořitelna – penzijní společnost, a.s. (2023). *Transformovaný fond*. Dostupné 16. 1. 2023 z <https://www.csps.cz/cs/pro-klienty/transformovany-fond>

Česká správa sociálního zabezpečení (2023a). *Starobní důchod podrobně*. Dostupné 16. 1. 2023 z <https://www.cssz.cz/starobni-duchod-podrobne>

Česká správa sociálního zabezpečení (2023b). *Příjmy a výdaje na dávky důchodového pojištění k 31.12. (mld. Kč)*. <https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/graf-prijmy-a-vydaje-duchodoveho-pojisteni>

Český statistický úřad (2022a). *Důchodové pojištění*. Dostupné 16.1.2023 z <https://www.czso.cz/documents/10180/164606728/19002922k1.pdf/3afc7319-cc6a-4cd1-b781-e0188785f20e?version=1.1>

Český statistický úřad (n.d.). *Průměrný věk obyvatel České republiky*. <https://www.czso.cz/csu/stoletistatistiky/prumerny-vek-obyvatel-ceske-republiky>

Český statistický úřad (2019). *Věková struktura populace se výrazně mění*. <https://www.czso.cz/csu/czso/vekova-struktura-populace-se-vyrazne-meni>

Český statistický úřad (2021a). *Úhrnná plodnost v mezinárodním srovnání, 2011-2020*. <https://www.czso.cz/documents/10180/165603915/1301182211.pdf/99bcd923-a030-4e33-84e7-1128b21dd426?version=1.0>

Český statistický úřad (2021b). *Graf – Průměrná výše starobního důchodu v České republice*. Dostupné 16. 1. 2023 z <https://www.czso.cz/csu/czso/graf-prumerna-vyse-starobniho- Duchodu-v-ceske-republice>

Český statistický úřad (2022a). *Naděje dožití podle pohlaví – roční časové řady*. https://www.czso.cz/csu/czso/obyut_cr

Český statistický úřad (2022c). *Průměrná hrubá měsíční mzda ve 3. čtvrtletí 2022*. Dostupné 16. 1. 2023 z <https://www.czso.cz/csu/xs/prumerna-hruba-mesicni-mzda-ve-3-ctvrtleti-2022>

Český statistický úřad (2023). *Gender: Demografie – metodika*. Dostupné 16. 1. 2023 z https://www.czso.cz/csu/gender/gender_obyvatelstvo-metodika

EC MANAGEMENT, s.r.o. (n.d.). *Mohou mladí lidé vůbec spoléhat na stát, pokud jde o jejich budoucí důchody?* <https://ecmanagement.cz/blog/financni-planovani/mohou-mladi-lide-vubec-spolehat-na-stat-pokud-jde-o-jejich-budouci- Duchody/>

EMA data (2022). *Kdo má životní pojištění?* <https://emadata.cz/kdo-ma-zivotni-pojisteni/>

Erte Bank und Sparkasse (2022). *Sparbuch bleibt beliebteste Anlageform in Österreich*. <https://newsroom.sparkasse.at/2022/07/26/sparbuch-bleibt-beliebteste-anlageform-in-oesterreich/95457>

Eurostat (2022). *Duration of working life*. Dostupné 16. 1. 2023 z https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_dwl_a/default/table?lang=en

Federal Ministry Republic of Austria (n.d.). *Experience Financial Literacy*. <https://www.bmf.gv.at/en/the-ministry/National-Financial-Literacy-Strategy/overview-national-financial-literacy-strategy/experiencing-financial-literacy.html>

Finax (2023). *Co je ETF a proč se vyplatí do nich investovat*. <https://www.finax.eu/cs/filozofie/proc-etf>

Fondee a.s. (2022). *Všechno, co jste kdy chtěli vědět o podílových fondech*. <https://www.fondee.cz/blog/vsechno-co-jste-kdy-chteli-vedet-o-podilovych-fondech>

FONDS professionell ONLINE – Österreichs unabhängiges Magazin für Anlageberatung (2022). *Neue Studie: So veranlagten die Österreicher*. <https://www.fondsprofessionell.at/news/vertrieb/headline/neue-studie-so-veranlagten-die-oesterreicher-220960/>

Generali penzijní společnost (2020a). *Dynamický spořicí program*. <https://www.generalipenze.cz/mam-sporeni/doplnkove-penzijni-sporeni/prehled-fondu-a-sporicich-programu/dynamicky-sporici-program>

Generali penzijní společnost (2020b). *Vyvážený spořicí program*. <https://www.generalipenze.cz/mam-sporeni/doplnkove-penzijni-sporeni/prehled-fondu-a-sporicich-programu/vyvazeny-sporici-program>

GoldPrice.Org (2023). <https://goldprice.org/>

Golden Gate CZ a.s. (2022). *Investiční zlato*. https://www.goldengate.cz/investicni-zlato?gclid=CjwKCAjwzuqgBhAcEiwAdj5dRoD6JLpGbvEnli21FWMF92rgmAgaHDWBtNgAkWQzIzaFl0qN7FZGtBoCPeYQAvD_BwE

Hovorka, J. (2021). *Jak vybrat akcie a kde je koupit. Návod pro začátečníky*. Peníze.cz. <https://www.penize.cz/akcie/427221-jak-vybrat-akcie-a-kde-je-koupit-navod-pro-zacatecniky>

IBIS InGold, a.s. (2023). *Spoření, které dává smysl*. <https://shop.ibisingold.com/Shop/gold/>

Investor.gov (n.d.). *What are stocks?* <https://www.investor.gov/introduction-investing/investing-basics/investment-products/stocks>

Jaroš, M. (2017). *Co je ETF?* Portu. <https://www.portu.cz/blog/co-je-etf/>

Kancelář finančního arbitra (n.d.). *Co je kolektivní investování.*
<https://finarbitr.cz/cs/oblasti/investice/co-je-kolektivni-investovani.html>

KB Penzijní společnost, a.s. (2023). *Co je doplňkové penzijní spoření.*
<https://www.kbps.cz/dps/co-je-doplňkove-penzijni-sporeni/>

KB pojišťovna (2022). *Životní pojištění a daně: Jak na odpočty a kdy dodanit.*
<https://www.kbpojistovna.cz/cs/magazin/zivotni-pojisteni/zivotni-pojisteni-a-dane-jak-na-odpocty-a-kdy-dodanit>

Kubíček, J. (2020). *Proč (ne)investovat do podílových fondů?* Finex.cz.
<https://finex.cz/proc-investovat-do-podilovych-fondu/>

Kudláček, P. (2022). *Investiční trojúhelník – Riziko, likvidita, návratnost a vztah mezi nimi.* Finex.cz. <https://finex.cz/investicni-trojuhelnik-riziko-likvidita-navratnost/>

Ministerstvo financí České republiky (2021). *Penzijní společnosti.* Dostupné 16. 1. 2023
<https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/soukrome-penzijni-systemy/iii-pilir-doplňkove-penzijni-sporeni-a-p/penzijni-spolecnosti>

Ministerstvo financí České republiky (2023). *Základní informace.* Dostupné 16. 1. 2023
<https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/soukrome-penzijni-systemy/iii-pilir-doplňkove-penzijni-sporeni-a-p/zakladni-informace>

Ministerstvo práce a sociálních věcí (2020). *Důchodové pojištění.* Dostupné 16. 1. 2023
<https://www.mpsv.cz/duchodove-pojisteni>

Ministerstvo práce a sociálních věcí (n.d.). *Obecná informace k zákonu o důchodovém pojištění.* <https://www.mpsv.cz/obecna-informace-k-zakonu-o-duchodovem-pojisteni>

Ministerstvo práce a sociálních věcí (2023). *Sociální pojištění.* Dostupné 16. 1. 2023
<https://www.mpsv.cz/socialni-pojisteni>

MONETA Money Bank, a.s. (2023a). *Kalkulačka odchodu do důchodu.*
<https://www.moneta.cz/kalkulacky/kalkulacka-odchodu-do-duchodu>

MONETA Money Bank, a.s. (2023b). *Co to jsou účastnické fondy.*
<https://www.moneta.cz/caste-dotazy/odpoved/co-to-jsou-ucastnicke-fondy>

MONETA Money Bank, a.s. (2023c). *Co je index S&P 500?*
<https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/index-sp-500>

Morávek, D. (2023). *Vyšší minimální zálohy pro OSVČ? Vláda připraví o peníze ty nejméně výdělečné*. Podnikatel.cz. <https://www.podnikatel.cz/clanky/vyssi-minimalni-zalohy-pro-osvc-vlada-pripravi-o-penize-ty-nejmene-vydelecne/>

Neotax (2022). *How does the employee's social security work in Austria?* <https://neotax.eu/en/blog/how-does-the-employees-social-security-work-in-austria>

OECD (2021). *Pensions at a glance 2021: Country profiles – Austria*. <https://www.oecd.org/els/public-pensions/PAG2021-country-profile-Austria.pdf>

Oesterreich.gv.at (2023a). *Arten der Pension*. https://www.oesterreich.gv.at/themen/arbeit_und_pension/pension/2.html

Oesterreich.gv.at (2023b). *Pensionsanpassung 2023*. https://www.oesterreich.gv.at/themen/arbeit_und_pension/pension/1/Seite.270300.html

Online broker LYNX (2023). *Komodity*. LYNX <https://www.lynxbroker.cz/investovani/burzovni-trhy/komodity/>

pdMEDIA s.r.o. (2023). *Median: Češi proti inflaci volí nejčastěji zlato*. <https://www.zlatakoruna.info/zpravy/median-cesi-proti-inflaci-voli-nejcasteji-zlato>

Peníze.cz (2011). *Vladimír Bezděk: Důchodový systém: solidarita, nebo kapitál?* Dostupné 16. 1. 2023 z <https://www.penize.cz/duchody/215713-vladimir-bezdek-duchodovy-system-solidarita-nebo-kapital>

Peníze.cz (n.d.). *Investiční společnosti*. <https://www.penize.cz/investicni-spolecnosti>

Pension Funds Online (2023). *Pension System In Austria*. <https://www.pensionfundsonline.co.uk/content/country-profiles/austria/27>

Picardo, E. (2022). *Investing Explained: Types of Investments and How To Get Started*. Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/i/investing.asp>

Raiffeisenbank (2023). *Podílové fondy*. <https://investice.rb.cz/produkty/popis-produktu/podilove-fondy/>

Seyfor, a.s. (2023). *Penzijní připojištění v roce 2023: dosáhnete na státní příspěvek a slevu na dani – praktické výpočty*. Dostupné 16. 1. 2023 z <https://money.cz/novinky-a-tipy/dane/penzijni-pripojisteni-roce-2020-dosahnete-statni-prispevek-slevu-dani/>

- Sozialministerium (2023). *Alterspension*. Dostupné 16. 1. 2023 z <https://www.sozialministerium.at/Themen/Soziales/Sozialversicherung/Pensionsversicherung/Pensionsarten/Alterspension.html>
- Srovnávač (2023). *Daňové úlevy na penzijní připojištění*. <https://www.srovnavač.cz/penzijni-pripojisteni/danove-ulevy-na-penzijnim-pripojisteni>
- Statista (2023a). *Czech Republic: Age structure from 2011 to 2021*. <https://www.statista.com/statistics/369805/age-structure-in-czech-republic/>
- Statista (2023b). *Austria: Age structure from 2011 to 2021*. <https://www.statista.com/statistics/385829/age-structure-in-austria/>
- Statista (2023c). *Lebenserwartung bei der Geburt in Österreich nach Geschlecht von 2012 bis 2022*. <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/18642/umfrage/lebenserwartung-in-oesterreich/>
- Statista (2023d). *Fertilitätsrate in Österreich von 2011 bis 2021*. <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/217432/umfrage/fertilitaetsrate-in-oesterreich/>
- Statistik Austria (n.d.). *Pensionen*. <https://www.statistik.at/statistiken/bevoelkerung-und-soziales/gender-statistiken/pensionen>
- Svoboda, J. (2023). *Státní příspěvek na důchodové spoření vzroste až na 340 Kč*. Novinky. <https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-statni-prispevek-na-duchodove-sporeni-vzroste-az-na-340-kc-40426931>
- Vanguard Investments Canada Inc. (2023). *Investor questionnaire*. <https://www.vanguard.ca/individual/questionnaire.htm#/>
- World Bank (1994). *Averting the Old-Age Crisis: Policies to Protect the Old and Promote Growth*. Oxford University Press.
- Výzkumný ústav pedagogický v Praze (2011). *Finanční gramotnost v RVP ZV*. <https://clanky.rvp.cz/clanek/13323/FINANCNI-GRAMOTNOST-V-RVP-ZV.html>
- WKO (2023). *Pension Funds in Austria*. <https://www.wko.at/branchen/bank-versicherung/vorsorgeverband/pensionskassen/kassen/pension-funds-in-austria.html>

Zlaté rezervy s.r.o. (2023). *Cenový vývoj – graf ceny zlata*. Dostupné 16. 1. 2023 z <https://www.zlaterezervy.cz/grafy/>

Zlato a.s. (2023). *Češi si v roce 2022 pořídili 2,4 tuny investičního zlata*. <https://www.zlato.cz/zlato/cesi-si-v-roce-2022-poridili-24-tuny-investicniho-zlata/>

Způsoby financování penzijního systému (n.d.). <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/vse-o-duchodech/duchodove-systemy/zpusoby-financovani-penzijniho-systemu/>

Zákony

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

Zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

Zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech

Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Sazby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.....	16
Tabulka 2: Potřebná doba pojištění v letech.....	18
Tabulka 3: Vývoj státního příspěvku doplňkového penzijního spoření	22
Tabulka 4: Možná změna vyplácení příspěvků na doplňkové penzijní spoření platná od roku 2024.....	23
Tabulka 5: Průměrný věk obyvatel České republiky v letech 2011-2021	39
Tabulka 6: Úhrnná plodnost v České republice v letech 2011-2021	40
Tabulka 7: Naděje dožití v České republice v letech 2011-2021	41
Tabulka 8: Příjmy a výdaje na důchodové pojištění v letech 2013-2022 (mld. Kč)	43
Tabulka 9: Komparace českého důchodového systému s rakouským.....	45
Tabulka 10: Srovnání podmínek pro nárok na důchod.....	48
Tabulka 11: Komparace průměrné výše starobních důchodů.....	49
Tabulka 12: Podíl populace 65 let a více let (v %).....	50
Tabulka 13: Naděje dožití při narození v letech 2013–2021	50
Tabulka 14: Porovnání úhrnné plodnosti v letech 2012-2021	51
Tabulka 15: Průměrná délka pracovního života v letech 2016-2021	51
Tabulka 16: Předpoklady modelových příkladů.....	58
Tabulka 17: Analýza doplňkového penzijního spoření	60
Tabulka 18: Jednorázové vyrovnání vs měsíční renta	61
Tabulka 19: Analýza podílových fondů.....	64
Tabulka 20: Analýza investice do zlata	66
Tabulka 21: Předpokládaná hodnota spoření (celkem).....	66
Tabulka 22: Analýza doplňkového penzijního spoření – 50letá osoba	70
Tabulka 23: Jednorázové vyrovnání vs penze na pevně stanovenou dobu.....	70

Tabulka 24: Analýza podílových fondů – 50letá osoba	72
Tabulka 25: Analýza investice do zlata – 50letá osoba	73
Tabulka 26: Předpokládaná hodnota spoření (celkem).....	73
Tabulka 27: Zhodnocení modelového příkladu 1	75
Tabulka 28: Zhodnocení modelového příkladu 2	76
Tabulka 29: Porovnání vybraných finančních produktů.....	78

Seznam obrázků

Obrázek 1: Věková struktura obyvatelstva v České republice v letech 2011-2021	39
Obrázek 2: Průměrná výše starobního důchodu v České republice.....	42
Obrázek 3: Dynamický investiční program	60
Obrázek 4: Historická výkonnost dynamického účastnického fondu.....	62
Obrázek 5: Zhodnocení výkonnosti fondu US Pioneer Fund v letech 1928–2020	63
Obrázek 6: Zhodnocení výkonnosti fondu Fidelity World Fund v letech 2017-2023....	64
Obrázek 7: Vývoj investice do zlata – horizont 40 let.....	67
Obrázek 8: Historický vývoj zlata v letech 2000-2023 v CZK	68
Obrázek 9: Vyvážený spořicí program	69
Obrázek 10: Historická výkonnost vyváženého účastnického fondu	71
Obrázek 11: Vývoj investice do zlata – horizont 15 let.....	74

Seznam použitých zkratk

ČSÚ – Český statistický úřad

DB – Defined Benefit

DPH – Daň z přidané hodnoty

EU – Evropská unie

ETF – Exchange Traded Fund

OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

NDC – Notional Defined Contribution

PAYG – Pay As You Go

Seznam příloh

Příloha A: Důchodový věk pojištěnců narozených v období let 1936 až 1971

Příloha B: Vzor investičního dotazníku

Příloha A: Důchodový věk pojištěnců narozených v období let 1936 až 1971

(r = roky, m = měsíce)

Rok narození	Důchodový věk činí u					
	mužů	žen s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3 a 4	5 a více
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	53r
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	53r
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	53r
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	53r
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	53r
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	53r
1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	53r
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	53r+4m
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	53r+8m
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	54r
1946	61r+10m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m
1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	55r
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	56r
1952	62r+10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m
1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r
1958	63r+10m	63r+10m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m
1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m
1964	64r+10m	64+10m	64r+10m	64r+2m	62r+8m	61r+2m
1965	65r	65r	65r	64r+8m	63r+2m	61r+8m
1966	65r	65r	65r	65r	63r+8m	62r+2m
1967	65r	65r	65r	65r	64r+2	62r+8m
1968	65r	65r	65r	65r	64r+8	63r+2m
1969	65r	65r	65r	65r	65r	63r+8m
1970	65r	65r	65r	65r	65r	64r+2m
1971	65r	65r	65r	65r	65r	64r+8m

Příloha B: Vzor investičního dotazníku

CONSEQ

Investiční dotazník (IDppCT-1803) pro smlouvy o obstarání nákupu a prodeje investičních nástrojů

Conseq Investment Management, a.s., (dále jen „Conseq“) upozorňuje klienta, že investiční dotazník slouží k vyhodnocení toho, zda poskytnutí požadované investiční služby odpovídá odborným znalostem a zkušenostem klienta potřebným pro pochopení a pečlivé uvážení všech souvisejících rizik. Z toho důvodu žádá klienta o úplné a pravdivé zodpovězení všech dále uvedených otázek.

Klient:

Jméno a příjmení / název: .....

RČ/IČO: .....

Zástupce klienta*:

Jméno a příjmení: .....

RČ: .....

*) Nevypĺňuje se v případě, že klient není zastupen

Číslo smlouvy: .....

Prohlášení klienta pro případ odmítnutí vyplnění investičního dotazníku („testu přiměřenosti“):

Prohlašuji, že odmítám odpovědět na otázky uvedené níže nebo jejich část. V tom případě **beru na vědomí poučení, že takový postoj neumožňuje společnosti Conseq vyhodnotit, zda poskytnutí požadované investiční služby nebo provedení obchodu s investičním nástrojem odpovídá mým odborným znalostem a zkušenostem potřebným pro pochopení souvisejících rizik (otázky č. 1 až 7), nebo určit, do jakého cílového trhu patřím (otázky č. 1 až 10).**

TEST PŘIMĚŘENOSTI:

1. Jaký je podle Vás vztah mezi potenciálním výnosem investice a jejím rizikem?

- Rizikovost investice s potenciálním výnosem nesouvisí, investice může nést vysoký výnos při nízkém riziku.
- Vyšší potenciální výnos je spojen s vyšším rizikem, nižší riziko naopak znamená nižší potenciál výnosu.
- Neznám správnou odpověď.

2. Jaké jsou hlavní výhody investování do standardních otevřených fondů kolektivního investování?

- Diverzifikace, likvidita a regulace snižující rizika pro neprofesionální investory.
- Garance výnosu investiční společnosti.
- Neznám správnou odpověď.

3. Čím je charakteristická akcie?

- Je to cenný papír, se kterým je spojen závazek emitenta splatit nominální hodnotu a vyplácet úroky z dluhu.
- Je to cenný papír, se kterým je spojeno mj. právo podílet se na zisku akciové společnosti a na jejím řízení formou hlasování na valné hromadě.
- Neznám správnou odpověď.

4. Která z uvedených investic je méně riziková pro investora sledujícího svůj výnos v CZK?

- Dluhopisy danominované v USD se splatností 10 let vydané společností s ratingem spekulativního stupně.
- České státní dluhopisy denominované v CZK se splatností 5 let.
- Neznám správnou odpověď.

5. Máte vzdělání či kvalifikaci vztahující se k obchodování s investičními nástroji?

- Ne
- Ano, vysokoškolské vzdělání se zaměřením mj. na finanční trhy a investiční nástroje.
- Ano, složil/a jsem odbornou zkoušku nebo jsem prošel odborným kurzem se zaměřením na obchodování s investičními nástroji (makléřská zkouška, odborné vzdělání pro registraci investičního zprostředkovatele/vázaného zástupce apod.).

6. Má Vaše povolání vztah k obchodování s investičními nástroji?

- Ne
- Částečně – pracuji nebo jsem dříve více než rok pracoval/a ve finančním sektoru, ale nezastávám pozici přímo spojenou s obchodováním s investičními nástroji.
- Ano, zastávám nebo jsem dříve více než rok zastával/a pozici přímo spojenou s obchodováním s investičními nástroji (např. makléře, portfolio manažera, investičního poradce apod.).

7. Uveďte vaše zkušenosti s investičními nástroji

	Fondy peněžního trhu, dluhopisové nebo zajištěné	Fondy smíšené nebo akciové	Akcie, certifikáty bez zajištění	Pákové certifikáty, deriváty
Neinvestoval/a jsem nikdy	☐	☐	☐	☐
Investoval/a jsem v posledních 3 letech	☐	☐	☐	☐
Investuji na pravidelné (měsíční nebo čtvrtletní) bázi	☐	☐	☐	☐
Držím investice již více než 3 roky	☐	☐	☐	☐
Investoval/a jsem celkem více než 100.000,- CZK	☐	☐	☐	☐

DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY K INVESTIČNÍMU PROFILU:

8. Jaký je investiční horizont vaší investice, tj. jak dlouho plánujete ponechat Vaše prostředky zainvestované?

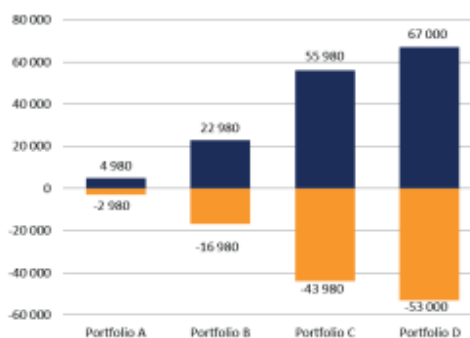
- minimálně 1 rok
 minimálně 3 roky
 minimálně 5 let
 minimálně 8 let

9. S ohledem na Vaše investiční cíle a schopnost unést případné ztráty, se kterou z následujících odpovědí se ztotožňujete nejvíce?

- „Nejsem ochoten/na akceptovat žádné ztráty, chci získat zpět minimálně částku investovaných prostředků, a to i za cenu nižšího výnosu z investice.“
 „Jsem ochoten/na akceptovat nízkou kolísavost a případné ztráty hodnoty investice v jednotkách procent, ale prioritou je pro mne spíše ochrana investovaných prostředků než vysoký růst jejich hodnoty.“
 „Prioritou je pro mne růst hodnoty investice, jsem ochoten/na akceptovat i vyšší míru kolísání této hodnoty a případné riziko ztráty větší částí investovaných prostředků.“

10. Graf níže zobrazuje možnou nejvyšší roční ztrátu a nejvyšší roční výnos v případě potenciální investice ve výši 100.000 CZK. Vzhledem k možným výnosům či ztrátám byste se rozhodl(a) investovat do:

- portfolia A portfolia B portfolia C portfolia D

VYHODNOCENÍ TESTU PŘÍMĚRNOSTI: bodů

Pro účely vyhodnocení se základními investičními nástroji rozumí cenné papíry vydané fondy kolektivního investování, akcie, dluhopisy a certifikáty, s nimiž je spojen závazek emitenta splatit nominální hodnotu certifikátu.

- < 0 bodů Investor bez potřebných odborných znalostí nebo zkušeností. Za přiměřené nelze považovat žádné investiční nástroje.
 0 - 3 bodů Základní investor. Za přiměřené lze považovat pouze cenné papíry vydané fondy kolektivního investování.
 4 - 20 bodů Informovaný investor. Za přiměřené lze považovat pouze základní investiční nástroje.
 21 bodů a více Pokročilý investor. Za přiměřené lze považovat i jiné než základní investiční nástroje.

VYHODNOCENÍ CÍLOVÉHO TRHU, DO KTERÉHO ZÁKAZNÍK PATŘÍ:

Kategorie zákazníka: neprofesionální

Znalosti a zkušenosti: základní investor

Investiční horizont:

Investiční preference:

Schopnost nést ztráty:

Tolerance rizika:

Prohlašuji, že jsem obsahu investičního dotazníku porozuměl/a, že mnou uvedené údaje jsou pravdivé, úplné a prosté zkreslení. Pro případ, že požádám investiční nástroje, které dle vyhodnocení investičního dotazníku pro mne nejsou přiměřené, beru na vědomí upozornění, že takový přístup neodpovídá mým odborným znalostem nebo zkušenostem potřebným pro pochopení souvisejících rizik.

V dne Podpis (zástupce) Klienta

Abstrakt

Pekárková, Š. (2023). *Finanční zajištění na stáří v České republice* [Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: důchodový systém, důchodové pojištění, investování, demografický vývoj, finanční zajištění, doplňkové penzijní spoření

Tématem diplomové práce je „Finanční zajištění na stáří v České republice“. Cílem je z teoretického hlediska popsat současný důchodový systém České republiky a následně ho porovnat s důchodovým systémem Rakouské republiky. Vzájemná komparace těchto dvou systémů poslouží jako zdroj inspirace pro návrhy a doporučení, jež povedou ke zlepšení toho českého. Následuje stručný popis vybraných alternativ s cílem zajištění se na stáří. Tento popis slouží jako podklad pro následnou analýzu vybraných produktů, která proběhne prostřednictvím dvou modelových příkladů. Jednotlivé modelové příklady se liší věkem subjektu a celkovou dobou spoření. V závěru jsou vybrané produkty porovnány dle zvolených vlastností, které mohou být pro potenciální zájemce zásadní při jejich výběru.

Abstract

Pekárková, Š. (2023). *Financial Security for Retirement in the Czech Republic* [Master's Thesis, University of West Bohemia].

Key words: pension system, pension insurance, investing, demographic trends, financial security, investment life insurance

The topic of this thesis is: „Financial Security for Retirement in the Czech Republic“. The main goal is to describe the current pension system of the Czech Republic from a theoretical point of view and then compare it with the pension system of the Republic of Austria. The mutual comparison of these two systems serves as a source of inspiration for proposals and recommendations that will lead to the improvement of the Czech system. The following is a brief description of selected alternatives with the aim of providing for old age. This description serves as a basis for the subsequent analysis of the selected products, which will take place through two model examples. The individual model examples differ in the subject's age and total savings horizon. At the end, the selected products are compared according to the selected features, which may be essential for potential interested parties when choosing them.